Suomen Inkeri-liitto ry

INKERILÄISTEN viesti

1 / 2018

UUSI PUHEENJOHTAJA TERVEHTII TEITÄ

Isoisän äitiä etsimässä

SITÄ YÖTÄ EN VOI UNOHTAA KOSKAAN

Vallun vaellus

JA PALJON MUUTA!

KANSIKUVA
Talvisia puita järven rannalla.

Numero 2-3/2018 ilmestyy viikolla 22.
Aineisto toimitukseen 7.5. mennessä.
Numero 4/2018 ilmestyy viikolla 40.
Aineisto toimitukseen 1.10. mennessä.

TÄSSÄ NUMEROSSA 1 2018

INKERILÄISTEN VIESTI

JULKAISIJA
Suomen Inkeri-liitto ry.
www.inkeriliitto.fi
suomeninkeriliitto@gmail.com
Puheenjohtaja:
Juhani Valo
p. 0400365867 leewi03@jippii.fi

TOIMISTO
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset.
Osoite: Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
tai p. 045 261 2342

APUA SUKUTUTKIMUKSEEN
suomeninkeriliitto.sukututkim@gmail.com

ISSN 1236-9586

PANKKI
Kaikki Suomen Inkeri-liitto ry:lle tulevat maksut: FI51 8000 1200 3063 64.

ILMOITUKSET/€
1/1 sivu 250€
½ sivu 135 €
¼ sivu 85€
Kuolinilmoitukset 17€
Kiitos- yms. ilmoitukset 10€

LEHDEN VUOSITILAUS 2018
35€ EU-maat
40€ muualle

TILAAMINEN
Maksu liiton tilille ja laskun viesti kohtaan tilaajan nimi ja osoite. Nämä tiedot tulee lähettää myös puhelimitse tai postitse Suomen Inkeri-liitto ry:n toimistoon.

LEHDEN TOIMITUS
Päätoimittaja: Juhani Valo
Toimitussihteeri:
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

TOIMITUKSEN OSOITE
Renkkelintie 28, 40950 Muurame
p. 050 599 6773
inkerinviesti@suomi24.fi

INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖ
Hallituksen pj. Antti Kokkinen
Haarniskakuja 4 A, 02610 Espoo
antti@tanttioy.com
+358 504860 044

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA
(hoitaa lehden tilaukset)
Viktor Aitman
Linbanev 6, SE-43835 Landvetter
p. +46 (0) 31916602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili
173888-9

PAINOPAIKKA
Picaset Oy, Helsinki

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.

Pääkirjoitus

Juhani Valo

UUSI PUHEENJOHTAJA TERVEHTII TEITÄ

Tervehdykseni kaikille inkeriläisille, heidän jälkeläisilleen ja inkeriläisten ystäville!

Itse lukeudun inkeriläisten ystäviin, olen syntyjäni helsinkiläinen ja sukujuureni ovat Hämeessä. Niinpä koen uutena puheenjohtajana toimivani eräänlaisena siltana inkeriläisyyden ja sen perinteen sekä tietoisuuden säilymisessä ja jatkumisessa Suomessa vähintäänkin ennallaan.

Mieluummin lisäisin Suomen kansan tietoisuutta Inkerinmaasta ja sen vaiheista, sillä historiasta ja perinteestä tietämätön henkilö ja kansa ovat helpommin, kuin perinnetietoiset kansan jäsenet, vietävissä voimakkaiden vaikuttajien tarpeiden mukaisesti näiden toivomaan suuntaan.

”Me olemme enemmän, kuin yksilöiden summa”

Nykysukupolvellamme on lisäksi suurena rasitteenaan uusimpien tutkimusten mukaan heikentynyt lukutaito ja kun inkeriläisyys tai muu historiaan liittyvä tieto ei ole mediaseksikäs aihe, ei olisi ihme, jos historiatietoisuutemme pelkistyisi kuluvan vuosikymmenen suurpiirteiseen ja kapea-alaiseen tietämykseen.

YKSIN VAI YHDESSÄ?

Yksi vastaus on oikein: Yhdessä! Yhdessä toimien niin syntyperäiset inkeriläiset, karjalaiset, savakot, äyrämöiset, yleensäkin suomenheimoiset viemme perinteen soihtua eteenpäin samalla, kun historioitsijat tuovat meille uutta tietoa menneisyydestämme!

Yhdessä toinen toisiamme tukien ja myönteisesti sekä valoisasti tekemiseemme suhtautuen me olemme enemmän! Me olemme enemmän, kuin yksilöiden summa. Siten toimiessamme kykenemme vastaamaan kaikille, joiden äänet kuuluvat ja ovat vuosikymmeniä kuuluneet ”huutavien ääninä korvessa» ja hukkuneet maailman hälyyn, pauhuun ja paukkeeseen.

Tarvitsen apuanne ja tukeanne, jotta voin avullanne onnistua itselleni tärkeässä ja merkityksellisessä tehtävässä, puheenjohtajana. Tarvitsen, ja sanon sen nöyränä vaan en nöyristellen, jokaisen Suomen Inkeri-liiton aktiivin tukea, neuvoa ja opastusta, jotta voimme kanssanne yhdessä kuljettaa Inkerinmaan perinnettä tuleville sukupolville.

Me teemme kaiken hyvällä omallatunnolla; en tee uudenvuodenlupausta, sillä koen selaisen lupauksen olevan vain oire huonosta tavasta pääsemiseksi, ehkä jopa huonosta itsetunnosta, eikä inkeriläisillä ole eikä pidä olla huonoa itsetuntoa saati että inkeriläisyys olisi mikään huono tapa. Perinnetietoisuus on hyvä tapa, terveen itsetunnon merkki ja sitä vaalikaamme. Yhdessä!

KUKA HÄN ON JA MISSÄ?

Hyvät inkeriläiset ja ystävät,

Inkeriläisten sivistyssäätiö on käynnistänyt arkistossa olleen kuva-aineiston digitointityön ja nyt tarvitaan teidän apuanne kuvien ja niissä olevien henkilöiden tunnistamisessa.

Kuvat ovat nähtävissä Suomen Inkeri-liitto ry:n nettisivuilla osoitteessa www.inkeriliitto.fi (sieltä vasemmalta valikosta Inkeriläisten sivistyssäätiö ja edelleen Kuvat).

Kuvia on noin 2000 kpl, ne on numeroitu ja yritetty ryhmitellä eri aiheiden mukaisesti. Monissa kuvissa on kuvatekstit, joko niin, että kuvien luovuttajat ovat jo merkinneet niitä tai säätiössä on yritetty tunnistaa mahdollisimman paljon kuvissa olevia henkilöitä. Kuvateksteissä saattaa olla virheitä, jotka pyritään oikaisemaan.

Jokaisessa kuvaryhmässä on PALAUTE-nappi, jota klikkaamalla avautuu sähköposti, jolla saa palautteen lähetettyä. Tiedot voi myös lähettää erikseen sähköpostitse osoitteeseen kuvat@inkeriliitto.fi.

Merkitkää kuvan numero ja kuvaan liittyvät tietonne, esim. kuka/keitä kuvassa on, missä ja milloin kuva on otettu, mahdollisesti kuvan ottaja ja / tai muita kuvaan liittyviä tietoja.

Säätiö kiittää etukäteen vaivannäöstänne.

HANKKEEN TAUSTAA

Inkeriläisten sivistyssäätiö on käynnistänyt helmikuun alussa kaksivuotisen Inkeri ja inkeriläisyys - muistot talteen, arkistot haltuun -yhteistyöhankkeen Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran (SKS) ja Kansallisarkiston kanssa.

Hanke on arkisto- ja muistiorganisaatiohanke, jossa pyritään edistämään arkistoaineistojen hankintaa haastatteluita tekemällä ja vastaanottamalla inkerinsuomalaisten henkilöiden alkuperäisaineistoja mm. päiväkirjoja, kirjeitä ja valokuvia. Henkilöarkistojen lisäksi talteen pyritään saamaan inkeriläisten yhdistysten toimintaan liittyviä arkistoaineistoja.

Hankkeen puitteissa kartoitetaan eri muistiorganisaatioissa jo ennestään olevia Inkeriin ja inkeriläisyyteen liittyviä arkistoaineistoja. Aineistoja tullaan hankkeen myötä järjestämään ja digitoimaan, jotta niiden saavutettavuus ja käytettävyys paranisivat.

Lisätietoja hankkeesta voi lukea SKS:n verkkosivuilta osoitteesta: www.finlit.fi/fi/sks/yhteistyohankkeet/inkeri-ja-inkerilaisyys-muistot-talteen-arkistot-haltuun

Seuraavassa Inkeriläisten viestissä tullaan kertomaan hankkeesta tarkemmin.

ISOISÄN ÄITIÄ ETSIMÄSSÄ

Nuori ruotsalaisnainen ei kestänyt isoisänsä kohtaloa ja lähti metsästämään tämän äitiä.

Emelie Anttonen-Bøe
Suomentanut Riikka Mahlamäki-Kaistinen

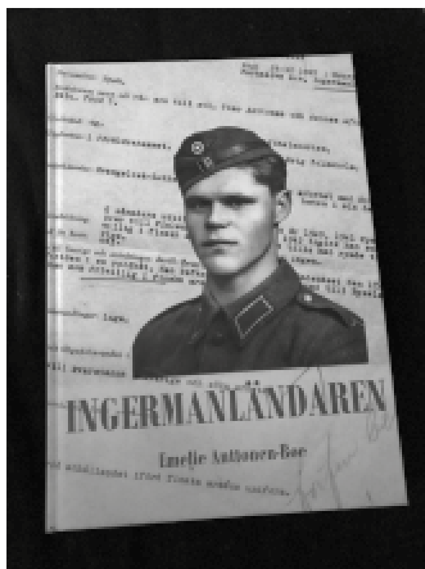
Nimeni on Emelie Anttonen-Bøe. Olen 34-vuotias kolmen lapsen äiti ja asun Norjassa. Olen kuitenkin ruotsalainen ja niin on Ruotsissa asuva – yhä hyväkuntoinen – 96-vuotias isoisänikin. Hän on juuriltaan myös venäläinen ja inkeriläinen.

Isoisäni asui Inkerissä lapsuutensa ja pitää itseään tästä syystä yhtä lailla inkeriläisenä, venäläisenä ja ruotsalaisena. Sodan aikaan hän taisteli aluksi Neuvostoliiton riveissä, mutta jäätyjään Sortavalassa kiinni vuonna 1941 hän liittyi Suomen puolelle heimopataljoona kolmoseen. Loppu on historiaa.

Tutkimukseni, jotka alkoivat neljä vuotta sitten muuttuivat kirjaksi melkein vahingossa. Aluksi tarkoituksena oli vain ottaa selvää mitä oli tapahtunut isoisäni äidille kuluneiden 70 vuoden aikana. Isoisäni sanoi hyvästit hänelle vuonna 1940 lähtiessään armeijaan, eikä nähnyt tai kuullut hänestä enää koskaan sen jälkeen. Paettuaan Ruotsiin hän ei uskaltanut etsiä äitiään, koska pelkäsi sen olevan vaarallista yhtälailla itselleen kuin äidilleenkin.

Yhtenä päivänä sain vain tarpeekseni. En voinut enää elää sen ajatuksen kanssa, että isoisäni ei saa koskaan tietää äitinsä kohtaloa. Alku oli hankalaa, sillä en tiennyt edes Pelageja-isoisoäitini koko nimeä. Häntä kutsuttiin vain Poljaksi, eikä isoisäni muistanut koko nimeä.

Neljän vuoden hien ja surun ja kyyneleiden vuodattamisen jälkeen pystyin lopulta kertomaan

isoisälleni hänen äitinsä tarinan vuodesta 1921 aina vuoteen 1975 asti. Tämä tarina löytyy kirjastani.

"En voinut enää elää sen ajatuksen kanssa, että isoisäni ei saa koskaan tietää äitinsä kohtaloa."

En voi tässä näin lyhyessä artikkelissa kertoa miten kaikki oikein tapahtui, koska se veisi ihan liian paljon palstatilaa lehdestä. Mutta sen voin sanoa, että matka oli uskomaton ja se sisälsi useita niin odottamattomia käännöksiä, että niitä on melkein vaikea uskoa todeksi. Sen lisäksi, että pystyin tutkimuksieni jälkeen kertomaan isoisälleni hänen äitinsä tarinan, pystyin näyttämään hänelle myös valokuvia hänen äidistään. Lisäksi olin löytänyt yhden kuvan isoisästäni, jota hän ei ollut nähnyt sitten vuoden 1942 jälkeen.

KOTI INKERISSÄ

Suuri Suojalankylä, josta isoisäni oli kotoisin, kuului Vuolen seurakuntaan. Tänä päivänä kylästä ei ole enää mitään jäljellä. Yritin kävellä sinne tiheän metsän läpi vuonna 2015. Eri syistä johtuen en päässyt kuitenkaan perille. Näin vain alueen laitamat.

Kaikki alueen asukkaat karkotettiin vuonna 1936. Isoisäni ja hänen äitinsä menivät Slatinsklajaan Babaevon lähistölle Volgodan alueelle. Tutkiessani alueen satelliittikuvia huomasin, ettei siellä ole enää pystyssä vanhan Suojalan rakennuksia.

Jos tonkisi maaperää puskien ja maan alta saattaisin löytää jäänteitä vanhoista kivijaloista. Ne kertoisivat varmasti tarinaa siitä kuinka alueella sijaitsi jos-

kus eläväinen pieni kylä. Kuinka lapset juoksivat ympäri metsää ja keräsivät pähkinöitä ja meloivat alueen isoissa järvissä (Ollikaisenjärvessä ja Hyppianjärvessä). Ja kuinka naapurit auttoivat toisiaan kovina aikoina.

Isoisä ja Emelie.

Kylä oli vuonna 1880 syntyneelle isoisäni äidille **Pelageja Pavlovna Antonovalle** tärkeä alue. Hän oli yksin ja varaton ja sai paljon apua kylässä asuneilta Rantalaisen ja Pullisen perheiltä.

Pelageja-isoäitini aviomies **Timofej Antonov** oli kuollut isoisäni syntymän aikaan vuonna 1921.

Sain vasta viikko sitten tietää mitä tapahtui sinä keväänä jolloin isoisoisäni kuoli Kronstadtin kapinan aikaa. Aavistelen, että hän kuoli kapinan aikaa komppaniassa. Ajatuksenani on jatkaa tutkimustani hänen suuntaansa ja kirjoittaa vielä toinenkin kirjan isoisästäni ja Inkeristä – tällä kertaa isoisoisäni tarinan kautta.

KIRJAN JULKAISU

Joulukuussa 2017 Sunnemossa, Ruotsissa (kotikaupungissani) julkaistiin tutkimuksiini pohjautuva kirja *Ingermanländären* (*Inkeriläinen*). Kirja kertoo isoisäni elämästä, ajasta Inkerissä, sodasta, hänen äidistään, isästään ja inkeriläisistä naapureista – erityisesti Rantalaisen perheestä.

Olen myynyt kirjaa verkossa ja muutamassa liikkeessä. Kirjasta otettiin myös vastikään uusi painos. On ollut hienoa huomata, että inkeriläisten historia kiinnostaa näin paljon ihmisiä. Kirjanjulkaisutilaisuuteenkin tuli yli 120 henkilöä. Se on paljon kun puhutaan vain noin 250 asukkaan kylästä.

Olen onnellinen siitä, että olen voinut kirjoittaa inkeriläisen tarinan, sillä se tuntuu joskus vaipuneen ihmisiltä unohduksiin. En itsekään tiennyt siitä juuri mitään monien vuosien ajan.

”Olen onnellinen siitä, että olen voinut kirjoittaa inkeriläisen tarinan, sillä se tuntuu joskus vaipuneen ihmisiltä unohduksiin.”

Isoisäni signeerasi kirjoja tilaisuudessa yli kolmen tunnin ajan. Paikalla oli tietysti myös paljon Anttonen-suvun jäseniä. Olen saanut kirjasta paljon positiivista palautetta. Se tekee minut iloiseksi, sillä en ole toimittaja tai edes kirjoittaja – olen koulutukseltani sosiaalialan toimija ja työskentelen kehitysvammaisten parissa.

SEURAAVA SUUNNITELMA

Seuraava suunnitelmani on kertoa Pelagejan ja Timofejsin elämästä 1880–1921. Se tulee olemaan vaikeaa koska isoisäni tietää niin vähän omasta isästään tai edes siitä mistä hänen vanhempansa olivat kotoisin. Sekin hankaloittaa tutkimusta, että Pelageja ei koskaan edes maininnut Timofejsin nimeä pojalleen.

Kirjoitan tähän muutamien ihmisten nimiä, joista toivoisin saavani lisätietoa. Olisi mielenkiintoista kuulla myös lisää myös Kronstadtin kapinasta ja siitä miten olisin mahdollista löytää lisätietoa ihmisistä, jotka tulivat surmatuiksi kovalevskij:n joukkomurhan aikaan.

Tässä lista ihmisistä:

Pelageja Pavlovna Antonova 1880–1975.

Timofej Antonov, kuoli oletettavasti 1921.

Heikki Pullinen, tuli Suomeen 1930-luvulla.

Anni Pullinen (Petrova) 1910. Eli Novinkan kylässä Hatsinan alueella 1995.

Mari Pullinen, Ville Pullinen ja Liisa Pullinen.

Ja jos joku tietää Liisa (1924-) ja Anna Rantalaisen (1918–2000) vaiheista Suomessa 1942, kuu-

Asiaankuuluva kakku kirjan julkaisutilaisuudessa.

Kirjailija signeeraamassa teostaan.

lisin siitäkin mielelläni lisää. Heidän sukulaisiaan olivat Pavel "Paavo" ja Katri ja sisarukset Aune, Jussi, Mikko and Matti.

Tiedän jonkun etsineen Inkeriläisten viestissä Liisaa vuonna 1997. Tiedän nyt Liisan kohtalon, joten jos joku häntä yhä etsii, kannattaa ottaa minuun yhteyttä. Voin kertoa etsijälle mitä olen saanut itse selville.

Emelie Anttonen-Bøe
Phone number:
0047 41 25 64 69
E-mail:
emelie_anttonen@yahoo.se

Julkaisutilaisuus 28.12.2017.

Ps. Jos ruotsiksi, englanniksi tai norjaksi kirjoittaminen/soittaminen tuntuu hankalalta, voi tietoja lähettää myös Inkeriläisten viestin toimitussihteerille osoitteeseen r.mahlamaki@gmail.com tai soittaa numeroon 0505996773

ARMIN JA VALTTERIN YHTEISET ENSIASKELEET

Avioliittoon vihkiminen Hausjärvellä: Armiida Evelia Junnila ja Valtteri Rikkinen. Vihkipappine S.J. Laurikkala.

Armi Rikkinen

26.4.1952 lauantai-aamulla sovittuun aikaan tulimme Hausjärven pappilaan. Valtterilla oli uusi, tumma puku ja minulla valkoinen pitkä morsiuspuku.

S. J. Laurikkala otti meidät ystävällisesti vastaan. Puhelimme siinä elämämme vaiheista puolin ja toisin, kyynelsilmin kohtalomme kolhuja muisteltiin.

Muistan, että Laurikkalan vaimo oli tuolloin jo Ruotsissa ja Laurikkalan muuttotavarat olivat valmiina seuraavan aamun lähtöön Ruotsiin.

Pappilan salin ovet avautuivat. Salin monien pahvilaatikoiden ja muun tavaran keskellä oli tila vihkimiselle. Koruton ja harras muisto jäi mieliimme loppu elämäksemme. Kaikesta olemme kiitollisia hyvälle ihmiselle, Laurikkalalle – hän antoi meille tulevaisuuden ja uskon elämään.

Hausjärveltä matkasimme hääjuhlaamme Karjala T.L.:n Maamiesseurantalolle.

Häämarssi soi ja salin täydeltä oli häävieraita meitä kahta väsynyttä, mutta onnellista lasta auringon vastaanottamassa.

Valtter tuli Suomeen lokakuussa vuonna 1943 Paldiskin kautta Hankoon. Presidentti Urho Kekkoselta tuli vasta vuosien kuluttua Valtterille kirje, jonka mukaan Valtter sai Suomen kansalaisuuden vuonna 1956 keväällä.

Pelonsekaisia ne alkuvuotemme olivat. Vasta tuo presidentti Kekkosen kirjeposti hälvensi pelon Valtterin palauttamisesta Neuvostoliittoon ja elämämme normalisoitui vuosien vieriessä.

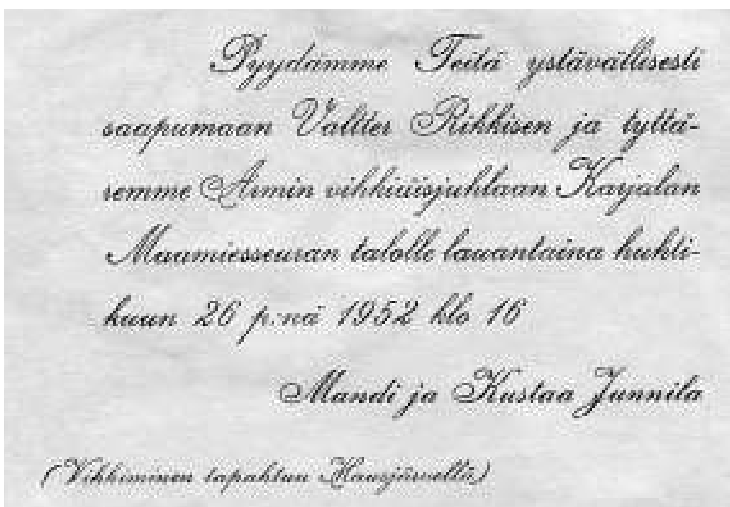
Elämäni suurin suru oli Valtterin kuolema juhannusviikolla, 22.6.2017 Mynämäen Lizeliuskodissa. Saimme olla yhdessä lähes 70 vuotta. Hyvän miehen rinnalla oli helppoa elää.

Mynämäessä joulukuussa 2017

Armi Rikkinen os. Junnila, 91 vuotta

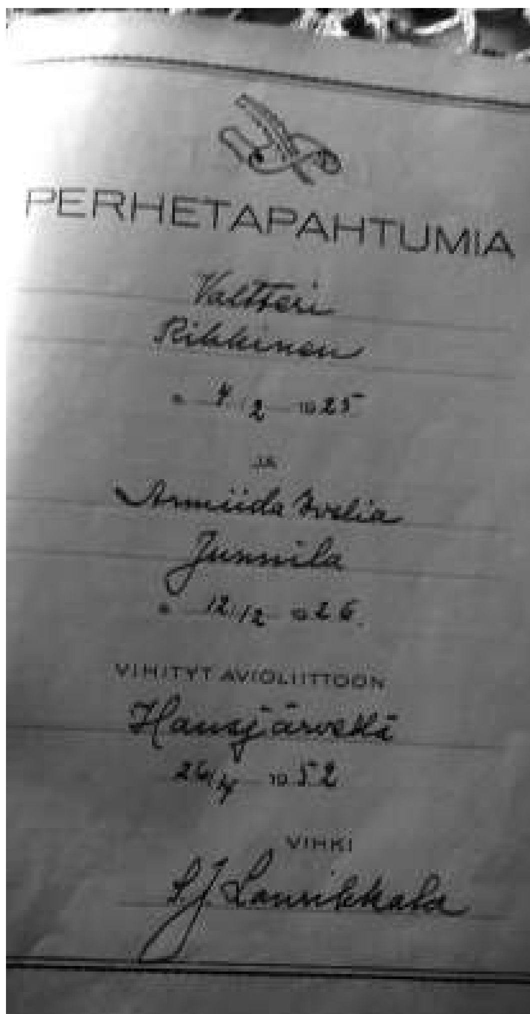
Mandi Junnila, Armi, Valtter ja Anna Rikkinen.

Pyydämme Teitä ystävällisesti saapumaan Valtter Rikkisen ja tyttäremme Armin vihkiäisjuhlaan Karjalan Maamiesseuran talolle lauantaina huhtikuun 26 p:nä 1952 klo 16

Mandi ja Kustaa Junnila

(Vihkiminen tapahtuu Hausjärvellä)

HUOMIO LEHDEN LUKIJA!

Oletko muistanut uudistaa Inkeriläisten viestin tilauksen vuodelle 2018?

Voit tehdä sen maksamalla tilausmaksun 35,00 euroa tilillemme FI51 8000 1200 3063 64.

Ellemme saa suoritustasi 15.3.2018 mennessä, tulkitsemme ettet enää halua jatkaa tilaustasi ja poistamme yhteystietosi tilauskannastamme.

Maksamattomia, voimassaolevia tilauksia on tällä hetkellä noin satakunta kappaletta.

KOKOUSKUTSU

Suomen Inkeri-liitto ry:n sääntömääräinen kevätkokous pidetään

lauantaina, maaliskuun 24. päivänä 2018 klo 14.00

Karjalatalolla Inkerikodissa Käpylänkuja 1 00610 HELSINKI

Käsitellään säännöissä kevätkokoukselle määrätyt asiat.

Äänivaltuutettuja ovat v. 2018 jäsenmaksunsa maksaneiden jäsenjärjestöjen valtuuttamat henkilöt sekä ne hallituksen hyväksymät henkilöjäsenet, jotka ovat maksaneet v. 201 jäsenmaksunsa.

Hallitus

OIKAISU

LYHYESTI-osiossa sanottiin Helena Miettisen kirjan ilmestyneen vuonna 2017. Kirja ilmestyy kuitenkin vasta marraskuussa 2018.

ISOISÄNI NIKOLAI

Hyvinkään kappalaisen, Anne Blomqvistin kertomus Inkeri-iltapäivässä

Anne Blomqvist

Isoisäni Nikolai Fedorovich Alekseev syntyi 26.12.1912 Kupanitsassa. Nikolain sisaruksia olivat Fedja, Anna ja Mari. Nikolai oli seppä ammatiltaan Torosovon sohvoosissa. Fedja kaatui puna-armeijan sotilaana. Anna katosi Leningradin piirityksessä jäljettömiin. Nikolai oli vapautettu armeijasta huonojen silmien takia. Saksalaisten tultua Nikolai kuului aseistettuihin partisaanijoukkoihin. Saksalaiset kostivat partisaanien teot tappamalla kylien asukkaita. Nikolain kivinen paksuseinäinen sepän paja kelpasi saksalaisten upseerien toimistoksi.

Nikolai joutui saksalaisten vangiksi. Joka aamu otettiin rivistä miehiä kaivamaan omat hautansa, johon heidät ammuttiin. Eräänä päivänä tuli Nikolain vuoro toisen vangin kanssa ryhtyä kaivuuhommiin. Kun vartioiva saksalainen katsoi muualle, Nikolai löi häntä kaikin voimin lapiolla. Vangit lähtivät juosten karkuun ja toinen ammuttiin. Nikolai eli metsissä, varasti vaatteita ja ruokaa. Eräänä päivänä hän kuuli puhuttavan suomea, tuli esiin, kertoi olevansa puna-armeijasta karannut sotilas ja haluavansa Suomeen.

”Nikolai eli metsissä, varasti vaatteita ja ruokaa.”

Nikolai pääsi vuonna 1943 Suomeen inkeriläisenä siirtoväkenä. Virkatodistuksen mukaan Pielisjärven seurakuntaan on muuttanut 28.8.1943 Nikolai Paavonpoika Ahvenainen. Kupanitsassa on esiintynyt Ahvenainen sukunimisiä. En tiedä, oliko hänellä Ahvenaisia sukulaisina vai ottiko tämän sukunimen itselleen. Hän puhui sekä suomea että venäjää.

Nikolai päätyi Suomessa Pielisjärvelle Sarkkilan hoviin yleismieheksi. Hän oli käsistään kätevä. 16-vuotias Lempi oli Sarkkilan hovissa keittäjänä. Lempi oli iloinen ja nauravainen ja Nikolai hyvin hurmaava herrasmies. Lempi-mummini tuli raskaaksi ja hän avioitui 21.10.1944 Nikolai Ahvenaisen kanssa.

Heille syntyi Niilo vuonna 1945 ja vuonna 1946 Sirkka. Kun inkeriläinen siirtoväki tuli palauttaa Neuvostoliittoon, isoisääni tultiin heinäpellolle hakemaan. Koska hän oli perustanut perheen, nimismies antoi luvan jäädä Suomeen. Nikolai ei kuitenkaan saanut avioliiton myötä Suomen kansalaisuutta, vaikka naiset saivat sen avioituessaan suomalaisen miehen kanssa.

Vuonna 1948 perheeseen syntyi äitini Raili (k.2005) ja vuonna 1950 Heikki. Mummini synnytti välissä yhden kuolleen tyttölapsen. Nikolai vei neuvottomana vauvan ruumishuoneelle. Asiasta nousi kohu ja kätilö todisti vauvan olleen syntyessään kuollut.

”Nikolai vei neuvottomana vauvan ruumishuoneelle.”

Vuonna 1953 perhe muutti Enoon Uimaharjulle. Nikolai oli työssä kunnalliskodissa ja Uimaharjun sahalla. Nikolai alkoi haikailla muuttoa takaisin kotiin Torosovaan omaisten luo.

Kesällä 1957 perhe muutti neljän kouluikäisen lapsen kanssa junalla Vainikkalan kautta Kupanitsaan. Nikolai rakensi laudoista laatikot kaikille huonekaluille ja tavaroille. Torosovassa vanha sepän paja odotti heitä uudeksi kodiksi.

"Sirkka oppi parhaiten venäjää ja hänet laitettiin kielitaitoisena jonottamaan kauppaan, johon kerran viikossa tuli leipää ja jauhoja."

Perhe saapui illalla Torosovaan. Lautalaatikot jäivät yöksi pihalle ja yön aikana kaikki laudat olivat hävinneet. Pajassa oli kylmä, keittiön lasit huurteessa ja vesisanko jäässä. Nikolai rakensi sinne vähitellen kaminan.

Nikolain äiti babuska Alekseva ja toinen sisko Mari asuivat sodan ajan Torosovassa. Mari olisi tahtonut päästä Suomeen, muttei hän ei enää ehtinyt luovutettavan siirtoväen joukkoon. Mari-tädille oli sohvoosissa syntyneet lapset Boris ja Nina.

Lapset joutuivat ummikkoina venäjänkieliseen kouluun. Sirkka kertoi Nikolaille oppineensa koulussa sanoja, joita uudet koulutoverit opettivat. Nikolai nauroi, koska ne olivat kirosanoja. Sirkka oppi parhaiten venäjää ja hänet laitettiin kielitaitoisena jonottamaan kauppaan, johon kerran viikossa tuli leipää ja jauhoja. Lempi oli päivät sohvoosissa raskaassa työssä ja hän oli erittäin väsynyt.

Nuoripari Ahvenainen.

Torosovossa perheeseen syntyi vuonna 1958 pikkuveli Jukka. Sirkka joutui vanhimpana tyttönä tekemään kotitöitä ja hoitamaan Jukkaa. Jukka itki aina. Kerran tätini laittoi Jukan tyynylle nukkumaan ja oli helpottunut, koska tämä oli kerrankin hiljaa. Hän pesi astioita ja kuuli kolahduksen. Jukka oli pudonnut tyynyltä lattialle ja oli väriltään sininen. Sirkka juoksi hakemaan tätinsä Marin.

Jukka kuoli 9 kuukauden ikäisenä. Hänet lähetettiin oikeuslääketieteelliseen tutkimukseen. Hän oli ollut syntymästä saakka vammainen, vasen keuhko ei toiminut lainkaan. Nikolai teki pienen arkun, jonka perhe vei kuorma-auton lavalla Kupanitsan hautausmaalle. Lempi suri kovasti, ettei lasta koskaan siunattu kirkollisesti hautaan. Nikolain usko oli siinä vaiheessa koetuksella, hän sanoi: "Jumala on kuin Lenin, molemmat keksittyjä juttuja."

Sohvoosissa oli selkeä ero venäläisten ja suomalaisten, tsuhnien välillä. Siellä oli venäläisiä, jotka olivat taistelleet puna-armeijassa Suomea vastaan, eikä heidän muistonsa suomalaisista olleet hyviä. Niilo ei halunnut käydä koulua, hän kävi koulussa lähinnä puolustamassa nyrkein pikkusisaruksiaan kiusaajia vastaan ja lähti sitten omille teilleen.

Niilo toimi vuohien paimentajana ja auttoi isää sepän töissä. Torosovan sohvoosissa varastettiin toisilta, minkä ehdittiin. Varkaille kelpasi isän Niilolle ostamat sukset. Pyykit ja pyykkipojat vietiin narulta. Kupanitsan kirkko oli Neuvostoliiton aikana hevostallina ja viljava-

rastona. Sirkka oppi sohvoosissa tietämään, mitä on pelko, kylmä ja nälkä.

”Niilo ei halunnut käydä koulua, hän kävi koulussa lähinnä puolustamassa nyrkein pikkusisaruksiaan kiusaajia vastaan ja lähti sitten omille teilleen.”

Koulussa opetettiin, että Suomessa pidetään orjia. Sirkka väitti vastaan. Nikolai joutui opettajien puhutteluun. Nikolai sanoi, vaikka koulussa sanotaan mitä tahansa Suomesta, te olette hiljaa.

Nikolai kertoi myös, että jo ennen sotaa Stalinin aikana ihmisiä haettiin kodeistaan ja he katosivat jäljettömiin. Nikolai työsti miehityksen aikaisia muistoja näyttämällä lapsilleen paikkoja, joissa hän oli ollut vankina tai lentokone oli tulittanut. Öisin Nikolai huusi unissaan ja Lempi rauhoitteli häntä.

Sohvoosissa oli köyhää, ankeaa ja lohdutonta.

Nikolai tajusi Inkeriin tulon suureksi virheeksi. Nikolai ja Lempi harkitsivat Suomeen muuttamista. Se ei ollut mahdollista Nikolaille, joka oli Neuvostoliiton kansalainen. 13-vuotias Sirkka matkusti Leningradiin äitinsä tulkiksi hakemaan lupaa Suomen lomalle. Hänen piti vakuuttaa, että perhe palaa takasin. He olivat kuitenkin päättäneet jäädä Suomeen, jos pääsevät sinne. Nikolai joutui kirjoittamaan asiasta kirjallisen vakuutuksen.

”Nikolai sanoi, vaikka koulussa sanotaan mitä tahansa Suomesta, te olette hiljaa.”

Perhe sai kolmen viikon loman kesäkuussa 1960 Suomeen. Nikolai sanoi Sirkalle: Huolehdi, ettei äitisi tuo teitä takaisin. Loikkausaikeet olivat täysin perheen sisäinen salaisuus. Sirkka muistaa, kuinka isä rautatie-

Nikolai arkussaan läheistensä saattelemana.

asemalle silitti hänen päätään, hän koki se viimeisenä muistutuksena siitä, mitä oli sovittu.

"Hänen piti vakuuttaa, että perhe palaa takasin."

Lempi meni aluksi lapsineen oman äitinsä Anna-Leenan luo. Sitten heille järjestyi vuokrahuone sukulaisen luota. Huoneessa oli kaksi laveripetiä. Jonkin ajan päästä Nikolailta tuli kirje: "Kaipaan teitä kovasti, en voi elää ilman teitä." Mummi alkoi sääliä miestään ja harkitsi palaamista. Sirkka sanoi suuttuneensa äidilleen, koska ajatteli, että isä oli pakotettu kirjoittamaan kirje.

Myös mummin äiti Anna-Leena sanoi, että te ette enää sinne palaa. Mummi joutui elämään pesueensa kunnan avun varassa. Hän oli pari vuotta työttömänä, kunnes sai työtä kunnalliskodissa. Lapset laitettiin kouluun kaksi ikävuotta nuorempien kanssa samalle luokalle.

Nikolai kuoli vuonna 8.11.1962. Mari-täti kertoi myöhemmin, että perheen lähdön jälkeen Nikolai eli holtittomasti eikä välittänyt mistään. Kuolemaa edeltävä päivä oli vallankumouksen muistopäivänä. Osa sairaalan henkilökunnasta oli vapaalla ja Nikolai olisi tarvinnut luovutettua verta, mitä ei saatu paikalle. Kuolinsyyksi on merkitty suoliliepeen verisuonien tukos.

Sukulaisten kirje Nikolain kuolemasta tuli Suomeen parin vuoden päästä (1964). Lempi hankki lapsilleen muukalaispassin, jottei heitä palautettaisi Neuvostoliittoon. Nikolai ilmoitettiin Suomessa kadonneeksi ja lopulta kuolleeksi.

Mummi solmi uuden avioliiton ja sai vielä poikalapsen. Lempi kuoli sairauskohtaukseen kesällä 1981.

Äitini sisarukset loivat 80-luvulla yhteyksiä Leningradiin, jossa sukulaiset asuivat. Vierailtiin puolin ja toisin. Enoni Heikki on käynyt Kupanitsassa, kun Anjalankosken seurakunta on tehnyt ystävyysseurakuntamatkoja Volossavaan. Hän löysi Kupanitsasta Nikolain, Jukkavauvan, Mari-tädin ja Nikolain äidin haudan. Heikki jätti kirjeen haudalle.

Nina-serkku soitti, enon vaimo vastasi puhelimeen ja Nina sanoi: "Heikki soitta". Puhelinnumero jäi vain sanomatta. Haudalle jätettiin myöhemmin toinen kirje, mutta siihen ei tullut koskaan vastausta.

Isoisäni Nikolai uhrasi elämänsä perheensä paremman tulevaisuuden vuoksi. Voin vain kuvitella hänen kokemiensa traumojen syvyyden. Hänen uhrinsa kautta sain syntyä tähän rakkaaseen 100-vuotiaaseen Suomeen, maahan jossa tytötkin ovat saaneet opiskella jopa papin ammattiin, jossa olen nyt toiminut 20 vuotta.

SITÄ YÖTÄ EN VOI UNOHTAA KOSKAAN

Tyyne äidin muistelmia, kirjoittanut 20.7.1994 Raahessa

Kirjoittanut Kaarina Pietilä

Sodan synkät varjot levittäytyivät Leningradin ylle kesällä 1941 saksalaisten hyökätessä Neuvostoliittoon. Minä osallistuin kuten kymmenet tuhannet sen ajan nuoret Leningradin puolustukseen.

Olimme maanpuolustustehtävissä, ikään ja sukupuoleen katsomatta. Opiskelu ja kaikki muu työ piti jättää. Meidät komennettiin kaivamaan hyökkäysvaunuesteitä. Olin tuolloin 16-vuotias ja muistan että joukossamme oli minuakin nuorempia. Ensimmäisen komennuksen saimme Kinkiseppiin lähelle Narvaa, noin 90 kilometrin päähän Leningradista.

Tuosta komennuksesta muodostui hyvin lyhytaikainen, emme ehtineet olla kaivannolla kuin muutamia päiviä kun jouduimme lähtemään pois ja jättämään työn kesken, koska rintama läheni uhkaavasti. Toisen komennuksen saimme aivan Leningradin laitaan Liigovaan joka sijaitsi 5 kilometriä Leningradista länteen. Tämä oli Leningradin alueella viimeinen tankkieste ja Leningradin puolustuksen kannalta tärkein, joten tämä työ oli saatava huolella loppuun.

Työ oli raskasta ja vaarallista, saksalaiset lentokoneet pommittivat yötä päivää meitä, pudotellen lentolehtisiä ja kehottaen meitä poistumaan. Minkäänlaisia työkoneita ei ollut apuna, kaivoimme lapioilla suuria viemäreitä. Enimmäkseen olimme kaikki nuoria naisia, muutama vanhempi mies oli joukossa. Arkkitehti johti tätä operaatiota. Kesä 1941 oli kuuma sekä helteinen ja oli jatkuva jano. Muistan kuinka kylän kaivoilla oli jatkuva jono, janoisia ihmisiä.

Oli elokuun 23. päivän ilta vuonna 1941 ja olimme saaneet osaltamme työmme päätökseen. Viimeistelytyön suorittivat pioneerit, miinoituksen ja naamioinnin. Me saimme luvan lähteä kotiin. Mutta monet näistä nuorista eivät koskaan päässeet kotiin, eivätkä löytäneet omaisiaan. Perheet olivat jääneet rintaman toiselle puolelle tai he olivat menehtyneet pommituksessa. Rintaman melskeessä ihmiset eksyivät toisistaan.

Meitä oli viisi tyttöä samasta kylästä ja me päättäväisin mielin päätimme lähteä kotiimme, oli tilanne mikä vain. Kotiin oli matkaa 45 kilometriä.

Menimme Liigovan asemalle ja ostimme liput hyvin toiveikkaina. Kohta juna tulikin. Emme aavistaneet noustessamme junaan, ettei tämä juna mene enää koskaan meidän asemalle. Eikä mikään muukaan juna tule menemään moneen vuoteen mihinkään.

”Emme aavistaneet noustessamme junaan, ettei tämä juna mene enää koskaan meidän asemalle.”

Juna ehti kulkea noin 15 kilometriä, olimme Marjenburgin ja Hatsinan välillä, kun silloin tuli kauhea pommitus. Junan veturi ja monta vaunua tuhoutuivat pahoin, hajoten kappaleiksi. Tässä pommituksessa ihmisiä kuoli ja loukkaantui eivätkä ihmiset saaneet mistään apua. Kaikki oli vain yhtä sekamelskaa ja matkustajat olivat paniikin vallassa. Meidän vaunumme, jossa istuimme, jäi onneksemme ehjäksi ja me juoksimme kauhuissamme pimeään metsään turvaan. Tilanne rauhoittui vähitellen ja sairasautoja tuli apuun. Rintama oli silloin jo hyvin lähellä.

Saimme kuulla, että rata oli rikki monesta kohti, eikä ollut mitään toivoa jatkaa junalla matkaa. Niin lähdimme jalkaisin kävelemään maanteitse, matkaa oli jäljellä vielä 30 kilometriä.

Hatsinan kaupunkiin saakka maantiellä oli vielä suhteellisen rauhallista ja väljää. Mutta sivuutettuamme Hatsinan, alkoi maantiellä olla tungosta. Vastaantulevia oli jo niin paljon, että tiellä ei tahtonut sopia kulkemaan. Joka paikasta kuului jyrinää ja kolinaa, itkemistä ja parkumista. Läntinen taivaanranta oli yhtenä tulimerenä. Venäläiset

sotilaat perääntyivät, maantiellä oli sotakalustoa, tykkejä, tankkeja, hevosia ja vankkureita. Näiden joukossa raahautui siviiliväestö, naiset ja lapset jotka olivat paenneet rintaman edellä kohti Leningradia.

"Läntinen taivaanranta oli yhtenä tulimerenä."

Kävelimme maantien ojaa pitkin jonkinlaisessa letkassa, pidimme toisiamme käsistä kiinni siinä pimeässä ja tungoksessa.

Kyselimme vastaantulijoilta onko siellä meidän kyläläisiä, koska ajattelimme jos he olisivat lähteneet kulkemaan rintaman edellä. Mutta ei sieltä kylästämme ollut ketään. Niin jatkoimme uhkarohkeaa matkaamme kohti saksalaista rintamaa.

Vaikka pelottikin, niin kuitenkin toisaalta tuntui turvalliselta kun venäläinen sotaväki kulki vieressä, tosin päinvastaiseen suuntaan. Kyselimme sotilailta, onko rintama vielä kaukana? Sanoivat olevan Volossovassa, joka oli 10 kilometrin päässä kotiseudultamme. Sotilaat huusivat; " lähtekää takaisin, olette aivan hulluja kun menette kohti rintamaa. Saksalaisia partioita ovat metsät täynnä". Sanoimme vain että menemme kotiin. Ja niin jatkoimme tuota vaivalloista ja pelon täyttämää matkaamme, vain ainut päämäärä oli ehtiä kotikylään ennen saksalaisia. Toive päästä oman perheen pariin, käyköön sitten miten vaan ja kuinka on Korkein sallinut.

Emme osanneet noissa oloissa ajatella muuta sen pitempään. Oikotietä olisimme päässeet paljon nopeammin kotiin, mutta emme uskaltaneet poiketa valtatiestä. Pelkäsimme saksalaisten partioitten olevan metsässä kuten venäläiset sotilaat olivat meitä varoittaneet. Maantiellä oli turvallisempaa kulkea kotikylään, koska sotilaat kulkivat turvana vierellä.

Aamuyöllä kello kolmen aikaan olin kotona. Kotiväkeni olivat iloisia ja yllättyneitä tulostani kun olivat jo ehtineet surra, että olisin kadonnut ja menehtynyt. Eivät he osanneet enää uskoa eikä toivoa, että niissä olosuhteissa näkisivät minua enää koskaan.

Yksi sisaristani oli komennuksella Hatsinan lentokentällä pommituksen jälkiä korjaamassa. Hän oli tullut illalla kotiin, vain muutaman tunti ennen minun saapumistani. Nyt olimme koko perhe koossa, isä, äiti ja neljä tytärtä. Meidän perheellä oli onnea, kaikilla perheillä ei ollut yhtä hyvä onni. Monet perheet hajosivat tuossa myllerryksessä ja katosivat tietämättömiin.

Kotikylään tultuamme meitä kohtasi täydellinen sekasorto. Tykkien jyly kuului yhä selvemmin. Haavoittuneita sotilaita kuljetettiin kylään ensiapuasemalle. Me kyläläiset aloimme olla jo levottomia kun venäläisiä sotilaita alkoi tulla kylään, he olivat perääntymässä. He olivat surkeassa kunnossa, nälissään ja väsyksissä, huoltokin oli mennyt sekaisin. Haavoittuneita tukien he laahustivat kylän läpi.

Annoimme sotilaille ruokaa, leipää ja maitoa, sitä mitä niissä oloissa sattui kotona olemaan. Sotilaat varoittivat meitä hätäisesti: "Paetkaa heti jos aiotte säilyä hengissä, saksalaiset ovat yhdeksän kilometrin päässä, ja ovat varmasti jo aamulla täällä".

Se oli hirveää, ikinä ei tuo yö lähde mielestäni. Kauhea ampuminen kuului ja koko läntinen taivaanranta oli yhtenä tulimerenä. Siellä paloivat kylät. Meidän asemarakennuskin oli pommitettu ja paloi nyt. Ihmiset olivat kauhun vallassa. Eikä siinä ollut pelkästään meidän kylän ihmisiä, vaan satoja muualta tuotuja tankkiesteiden kaivajia. He olivat avuttomia naisia, jotka olivat yrittäneet mennä koteihinsa mutta eivät olleet enää päässeet, koska heidän kotikylät olivat jääneet jo rintaman taakse. Itkien ja peloissaan he lähtivät kulkemaan rintaman edellä kohti itää.

"Se oli hirveää, ikinä ei tuo yö lähde mielestäni."

Mutta meidän kylässä päätettiin että rintaman edelle ei lähdetä. Kolmen kilometrin päässä metsässä oli suuria Ruotsin sodan aikaisia taisteluhautoja. Niitä oli niin paljon, että kaikki kyläläiset, he jotka olivat vielä jäljellä, mahtuisivat niihin. Viestiä vietiin joka taloon, että ennen aamunkoittoa olisi oltava metsässä.

Tärkeimpiä tavaroita vietiin kiireesti pommisuojaan. Ajateltiin

niiden siellä säilyvän, jos yleensä jossakin säilyvät. Hevosia ei ollut kylässä enää kuin kaksi ja niiden kyytiin sullottiin pienet lapset ja vanhukset. Hiljainen saattue oli valmiina lähtemään metsän pimeyteen. Pelkäsimme kamalasti, jos siellä on jo saksalaisia.

Kaikki meni hyvin. Emme olleet yksin metsässä, siellä tapasimme tuon tuostakin perääntyviä venäläisiä sotilaita. ”Menkää kiireesti”, sanoivat sotilaat, saksalaiset tulevat nyt nopeasti”. Jo ennen aamunkoittoa olimme kaikki piilopaikoissamme. Paikka osoittautuikin oikein hyväksi ja se oli tarpeeksi kaukana valtatiestä. Nyt olimme turvassa ainakin luodeilta, mutta pommi tai tykinammus tietenkin voisi osua tänne.

Aamupäivä oli melko rauhallinen. Kauhea jyrinä vain kuului kun venäläisten hyökkäysvaunut ajoivat ohitse. Ampuminen oli vähäistä. Siellä venäläiset perääntyivät ja saksalaiset etenivät. Mutta jo illalla ja seuraavana yönä oli meidän kohdalla rytinää. Venäläiset ryhtyivät vastarintaan. Siinä käytiin ankaraa taistelua. Makasimme hiljaa kuoppien pohjalla ja rukoilimme, muuta emme voineet, ja säilyimme hengissä.

Saksalaiset miehittävät meidän kotiseudun 25.8.1941. Asuimme kolmatta vuotta saksalaisten miehittämällä alueella, ja olimme pakkotyössä heillä. Työtä oli monenlaista, sahatyömaa, kasvitarha, lentokenttätyömaa ja talvisin lumenluotia maanteiltä ja lentokentältä. Töitä tehtiin kovassa komennossa ja meidät oli numeroitu.

Saksalaisten alkaessa perääntymään Leningradista vuonna 1943 he evakuoivat Inkerinmaan suomalaisen väestön Suomeen. Muutto Suomeen oli monien inkeriläisten elämässä ratkaiseva vaihe. Muutto tiesi lopullista eroa synnyinmaasta, omaisista ja ystävistä ja se jätti ikävän ja kaipuun.

”Muutto tiesi lopullista eroa synnyinmaasta, omaisista ja ystävistä ja se jätti ikävän ja kaipuun.”

Tyyne äiti muistelee tässä kirjoituksessa omaa 16-vuotiaan nuoren tytön elämää Länsi-Inkerissä ajalla 1941–1943. Tyyne Lehtonen os. Laitinen Syntyi Lempaalan Mustilan kylässä 13.3.1925 ja kuoli Raahessa 16.11.2011

Kirjoittajan lisäys:

Kirjoittamani elämäntarinan äidistämme voi lukea **Naisten ääni elämäntarinat** ja hakusana on **Tyyne Lehtonen-sisukas äitimme.** Äitimme kirjoitti myös itse kirjan **Kohtalon lapsia** vuonna 1974. Kirja kertoo heidän perheen elämän monista vaiheista Inkerinmaalla.

Kaarina Pietilä

Tyyne Lehtosen haastattelu ansiomerkin vuoksi. Hänelle luovutettiin ansiomerkki Presidentinlinnassa äitienpäivänä vuonna 1990.

Tyyne Lehtosen nuoruuskuva 16-vuotiaasta konfirmaatiopäivänä vuonna 1941. Heitä oli kolme sisarusta yhtä aikaa ripillä Spankkovan kirkossa.

Urpo Lehtosen ja Tyyne Laitisen hääkuva vuodelta 1945.

ELINA KORONEN os. KUIVANEN IN MEMORIAM 1917 – 2018

s . 16.7.1917 Hietamäen seurakunta Tielisin kylässä

† . 21.1.2018 Porin Ruuskalinnan palvelukoti

Elina Koronen (os. Kuivanen) kävi kansankoulua Käivärässä ja keskikoulua Leningradin suomalaisessa koulussa. Ennen sodan alkamista hän ehti opiskella kaksi vuosikurssia Leningradin tekstiilikorkeakoulua.

Jatkosodan aikana 1942 – 1943 Elina työskenteli siskonsa Laineen kanssa alkeiskoulun opettajana Pietilän kylässä Skuoritsan seurakunnassa. Vuonna 1943 Elina siirtyi Kloogan kautta Suomeen jossa hän työskenteli Meltolan parantolassa.

Neuvostoliittoon palautuksen jälkeen v. 1945 hänet määrättiin asumaan Pihkovan lääniin josta hän vuoden päästä käveli jalkaisin Eestiin. Eestissä elämä vakiintui ja Elina meni naimisiin Paavali Korosen kanssa. He asuivat vakituisesti Keilassa jossa kasvattivat kaksi poikaansa.

1990-luvulla Elina muutti paluumuuttajana asumaan Poriin, jossa hän viihtyi elämänsä loppuun asti.

Aleksanteri Kuivanen

VALLUN VAELLUS

Jatko Inkeriläisten viestissä nro 3/2017 alkaneelle tarinalle.
Valma Karlsonin muistelmien pohjalta muokannut Alina-Sinikka Salonen

Olympiavuonna 1952 olin tyttökaverin kanssa Ahvenanmaalla ruotsia oppimassa. Se olikin rankka kesä! Töitä paiskittiin ahkerasti, mutta ruotsia opittiin vähemmän.

Tällä väliin Niina oli muuttanut Helsinkiin. Aluksi hän hoiti perheissä lapsia ja koko huushollin pyykkiä myöten. Myöhemmin hän pääsi Maanviljelijän maitokauppaan myyjäksi. Kävin häntä Helsingissä tapaamassa ja ajattelin, miten hyvä hänen elämä oli! Helsingissä hän tapasi tumman, komean, hämäläisen miehen, Eeron. Kun näytin Eeron kuvaa tyttöystävilleni, he huokailivat ja ihastelivat: ”Ihan kuin filmitähti!”

”Meillä oli aina appelsiineja pöydällä, koska ne olivat suurta herkkua siihen aikaan!”

Äiti oli tyytyväinen, että Niina löysi kumppanin, mutta minä muistan, että olin mustasukkainen, kun Eero vei minulta siskon! Onneksi eivät Niina ja Eero meitä unohtaneet, vaan kävivät lomilla tapaamassa. Heidät vihittiin keväällä 1954 Kallion kirkossa. Samalla Niinasta tuli Suomen kansalainen. Kansalaisoikeuksia alettiin myöntää Suomessa hakemuksesta suurin piirtein vuodesta 1954 lähtien, viimeiset inkeriläiset saivat kansalaisuuspaperit vasta 1970 luvun lopulla.

Keväällä 1954 pääsin keskikoulusta, ja oli ruvettava ajattelemaan joko työtä tai opiskelua. Olin koulussa heikko oppilas, joten työhön oli pakko päästä. Kesän olin Tikkurilassa vastasyntyneitä hoitamassa, mutta se oli todella rankkaa hommaa. Perheessä oli 3 omaa lasta ja 5 vierasta vastasyntynyttä!

Syksyllä pääsin Turkuun Lääke oy:hyn tabletteja pakkaamaan, ja sain alivuokralaisasunnon Kopposen Liisan luota. Viikonloppuisin kävin kotona ja rupesin houkuttelemaan äitiäkin Turkuun työhön.

Onnistuimme saamaan asunnon Orikedolta, 5 km Turusta. Löysimme omakotitalon yläkerrasta huoneen ja keittiön asunnon, mutta äidillä ei ollut työstä tietoakaan. Minä olin päässyt labraan työhön, mutta äiti ei meinannut löytää töitä. Vihdoin onnisti! Hän pääsi tuttavansa kautta Nisun leipomoon. Nyt elämä hymyili. Elimme onnellisina, ja minä opettelin edelleen ruokaa valmistamaan. Meillä oli aina appelsiineja pöydällä, koska ne olivat suurta herkkua siihen aikaan! Söimme aina puoliksi yhden appelsiinin. Puoliksi maksoimme ruokamenot ja vuokran.

Äidin työ oli alussa raskasta ja rasvaista, mutta myöhemmin hän pääsi leipojaksi. Voi sitä iloa, kun sai vatsansa täyteen tuoretta pullaa! Kyllä hän kiitti monet kerrat Jumalaa, että vihdoinkin sai tuoretta leipää vatsansa täyteen. Siinä työssä hän oli eläkeikään asti.

”Inkeriläisten oli ilmoittauduttava Poliisilaitoksella kaksi kertaa vuodessa.”

Inkeriläisten oli ilmoittauduttava Poliisilaitoksella kaksi kertaa vuodessa. Meillä on viimeinen merkintä 31.12.1956. Koska tilanne oli vakiintunut, ja olimme olleet jo yli 10 vuotta Suomessa, rupesimme hakemaan Suomen kansalaisuutta. Hakemus tehtiin vuonna 1956, Suomen kansalaiseksi meidät hyväksyttiin virallisesti 16.4.1957. Nyt ei meitä voisi enää mikään mahti pakottaa Venäjälle!

Oli kuitenkin eräs murhe, meidän sukunimi, joka aiheutti meissä häpeää ja harmia. Niinan nimi oli jo muuttunut *Kaarelaksi*, ja me äidin kanssa olimme vielä Susia. Päätimme äidin kanssa, että muutamme nimemme, ettei koko ajan tarvitse selittää, mistä olemme kotoisin.

Pitkän pohdinnan jälkeen päädyimme nimeen *Saistela*. Nimen muutos tuli voimaan 5.9.1957. Mikä helpotus! Nyt olimme kuin kuka tahansa suomalainen. Lääke Oy:stä pääsi laborantti-kurssille opiskelemaan Valma Susi 1957, mutta laborantiksi valmistui Valma Saistela 1958.

Kesällä 1958 syntyi Niinalle ja Eerolle tyttö, *Maaret*. Mummi sai ensimmäisen lapsenlapsen ja minä kummitytön! Silloin rupesivat mummin puikot kilisemään ja virkkuukoukku suihkimaan, ja nuttuja tuli kuin turkin hihasta! Äidillä oli nyt iltapäivät aikaa tehdä käsitöitä, kun hän meni töihin jo aamulla klo 6.

Kun minäkin menin naimisiin, jäi äiti vielä Orikedolle asumaan, mutta sitten löysimme äidille oman yksiön. Voi sitä riemun päivää! Ei tarvinnut enää kantaa puita ja vettä sisälle. Tulisi työstä aina lämpimään kotiin.

Kun hän sai avaimet uuteen kotiin, oli hän ensimmäiseksi polvistunut huoneen nurkkaan ja kiittänyt Jumalaa. Hän oli niin ikionnellinen asunnosta. Hän pääsi muuttamaan yksiöönsä samaan aikaan, kun minä olin synnyttämässä esikoistani Olli-Pekkaa Turussa Heidekenin synnytyssairaalassa 27.10.1962.

Vaikka äidin elämä oli ollut raskasta ja vaikeaa, sai hän elää pitkän ja terveen elämän. Kun ihmiset kysyivät häneltä: ”Helena, kuinka voit olla aina niin iloinen ja tyytyväinen?” hän vastasi rauhallisesti: ”Kaikki on voitettu, ylhäältä on annettu voimia”.

Äiti sai iloita neljästä lastenlapsesta – Niinan tytär ja minun kolme poikaani – ja seurata heidän kasvamistaan. Isomummikin hänestä ehti tulla. Hän oli kaikille meille rakas.

Eikä ihmekään: Hän oli aina iloinen ja vähään tyytyväinen ja tasapuolinen kaikkia kohtaan. Koskaan hän ei moittinut ketään, vaikka joskus olisi ollut aihettakin.

Eikä hän ollut katkera mistään. Kun ajattelee, mistä kaikesta olemme selvinneet, niin täytyy vain panna kädet ristiin ja kiittää äidin tavoin Jumalaa, että meillä on nyt kaikki hyvin. Äiti uskalsi ja jaksoi yksin tehdä rohkeita ja viisaita päätöksiä. Hän oli yksinhuoltaja vieraalla maalla, mutta selvisi loistavasti kaikesta.

Kiitos, äiti, elämästä: päivistä
ja öistäkin!
Sua muistan tämän tästä,
muistan milloin mistäkin.
Jos en aina ollutkaan rauhaisa
ja tyyni,
sinä olit, kestit vaan; ymmärsit
kai syyni.
Kiitos, äiti, kyynelistä. Niiltä
opin katsomaan.
Rakkaus on näkemistä, ja sinut
näen uudestaan.

Vaikka äidin eläessä ei isämme kohtalo selvinnyt, olemme me tytöt saaneet sen nyt tietää. Olimme odottaneet sitä 67 vuotta. 19.3.2005 meille selvisi, että isämme tuomittiin Leningradissa, Krestyn vankilassa, 28.4.1938 väärin perustein 10 vuodeksi vankeuteen Siperiaan. Hänet lähetettiin Syktyvkarin pakkotyöleirille 1200 km Leningradista Komin tasavaltaan lähelle Uralia. Kirjeitä sinne ei saanut lähettää, tai niitä ei ainakaan toimitettu vangeille.

Emme tiedä, minkälainen vankileiri se oli. Tiedotteessa myös ilmoitettiin, että hän on kuollut siellä 29. syyskuuta 1942. Hän oli vain 40-vuotias kuollessaan. Onpa miten vaikeaa hyvänsä, silti ihminen tahtoo pysyä hengissä.

Isä on joutunut varmasti kokemaan todella kammottavaa elämää. Mitä kaikkea tuon neljän vuoden aikana on tapahtunut, on suuri arvoitus. Häntä on siirrelty paikasta toiseen, jottei vangittuja voisi jäljittää.

”Onpa miten vaikeaa hyvänsä, silti ihminen tahtoo pysyä hengissä.”

Olemme pyytäneet Syktyvkarista isän kuolintodistusta, mutta sitä ei löytynyt. Sen sijaan Pietarista tuli todistus hänen tuomionsa kumoamisesta. Nyt hänet on rehabilitoitu eli todettu syyttömäksi. Maine on puhdistettu ja palautettu, mutta isää emme saaneet takaisin. Ai-

ka näyttää saammeko vastauksia kuolinsyystä ja hautapaikasta, vai jäävätkö nämä tiedot meiltä hämärän peittoon.

Ehkä tämän tarinan kautta te nuoret ymmärrätte, kuinka erilainen on teidän äitinne lapsuus ollut. Oliko meillä lapsuutta ollenkaan? Pienestä pitäen olemme saaneet tehdä töitä, niin muin muutkin sodan läpi käyneet lapset. Vaikka meillä ei isää ollutkaan, oli rakastava ja aina tasapuolisesti lapsistaan huolehtiva äiti. Vasta aikuisena itkin sitä, että en voinut muistaa, olenko koskaan istunut isän sylissä. Niina lohdutti ja kertoi, että kyllä isä oli pitänyt minuakin sylissään.

Alina-Sinikka Salosen jälkisanat:

Vallun vaelluksen kirjoittamisen jälkeen Valma on joutunut luopumaan Helena-äidistään 2002, Niina-siskostaan 2009 ja Olli-aviomiehestään 2015. Kaikki nämä menetykset hän on kantanut Helena-äitinsä antaman esikuvan mukaan. Kiitos, Vallu, että olet antanut meidän osallistua vaellukseesi!

Vallun Helena-äiti ja tämän sisar Saima olivat onnistuneet saamaan kodin Käkisalmesta, jossa siskokset tapasivat vuonna 1965.

KIRJALUETTELO

MYYNNISSÄ OLEVAT KIRJAT

Tässä luettelossa olevia kirjoja ja muita tuotteita myydään Inkeriläisten sivistyssäätiöstä ja Suomen Inkeri-liitto ry:stä puh. 045 261 2342. Soita ja sovi lähetys- tai toimitustavasta. Postitus- ja toimituskulut lisätään tuotteen hintaan.

Kuivanen Lilja, **Inkerin vuotuisjuhlat** 5,-
Ojala Ella, **Ensimmäinen kevät** 5,-
Pakki Nikolai, **Inkerin kylän lähihistoria taiteessa** 10,-
Pelkonen Hannu, **Voihan venäjä** 5,-
Pitkänen Eero, **Paimenpoika Inkeristä** 10,-
Pettinen Albert, **Oppia, pelata, laulella** 5,-
Pettinen Albert, **Lauluja sekakuorolle (nuotit)** 5,-
Savolainen Aatu, **Suomalainen sissisodassa I** 5,-
Krifors Lars (ent. Savolainen Aatu), **Oli onnistuttava II** 5,-
Seppälä Mikko-Olavi, Seppälä Riitta, **Hymyily, kyynel, laulu (Aale Tynnin elämäkerta)** 10,-
Sihvo Jouko (toim.), **Inkerinsuomalaisten kohtalo** 5,-
Sihvo Jouko ja Paaskoski Jyrki, **Inkerin kirkon neljä vuosisataa** 30,-
Störgren Aleksander, **Mutkainen tie vapauteen** 5,-
Suominen Hellin, **Mooses Putron elämäkerta** 1,-
Survo Arvo, **Itku Inkerille** 5,-
Taina Matti, **Hyvästi Inkeri** 15,-
Tuukkanen Saimi, **Elämäni helminauha (muistelmat)** 5,-

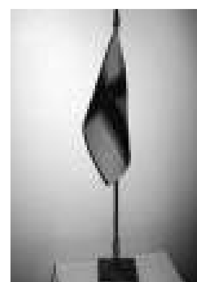
MUUT TUOTTEET

Inkerin kartta, Mustonen v. 1933 12,-
Uusi tiekartta, Randefeldt v. 1992 10,-
Tie- ja kyläkartta Keski-Inkeri, Randefeldt v. 1993 10,-
CD-levy Minä tyttö, Helsingin Inkeri-kuoro 5,-
Inkerin isännänviiri ulkosalkoon 60,-
Inkerin pöytälippu + salko marmorijalustalla 28,-
Inkerin pöytälippu 18,-
Adressi surunvalitteluun 7,-
Rintamerkki Inkerin vaakuna 2,-
T-paita puuvillaa (koot XXS, M, L, XL) 5,-

TAPAHTUMAKALENTERI

Suomen Inkeri-liiton ohjelma alkuvuodelle 2018

Ilmoittajille

Tapahtumakalenteriin toivotut ilmoitukset tulee toimittaa toimitussihteerille lehden kakkossivulle ilmoitettuun aineiston vastaanottopäivään mennessä.

Inkeri-iltapäivät pidetään Inkerikodissa Karjalatalon 2. Kerroksessa ellei toisin ilmoiteta.

Näin pääset Inkerikotiin: osoite on Käpylänkuja 1. Sinne tulevat bussit 52, 56, 65 ja 69. Lähin pysäkki on Väinölänkuja, 200 m Karjalatalosta. Raitiolinja 1 ajaa joka päivä reittiä Eira – Töölö – Sörnäinen(M) – Käpylä, jossa sen päätepysäkki on Pohjolanaukio. Lisää mahdollisuuksia: alle 1 km kävely Käpylän asemalta tai Pohjolankatua pitkin Mäkelänkadulta, Käpylänaukion pysäkiltä. Aikataulu: Inkeri-iltapäivän ohjelma (ellei toisin mainita) alkaa klo 13.30 kahvituksella (pientä korvausta vastaan) ja tiedotuksilla. Pääesitys alkaa klo 14.00.

La 24.3. Liiton kevätkokous klo 14.00 Inkerikodissa.

La 7.4. klo 9.00 – Sukututkimuksen asiantuntijat tavattavissa Inkerikodissa. Sukututkijat jatkavat tarvittaessa Inkeri-iltapäiväohjelman jälkeenkin.

La 7.4. klo 14.00 – Nuoriso-ohjaaja emeritus Paavo Ripatti ”Rengasmatka Hirvensalmelta Inkeriin ja takaisin”

Paavo Ripatti kertoo sukutarinan joka avartaa laajasti koko Inkerin historiaa ja tuo siihen uusia näkökulmiakin. Kertomus sivuaa niin seesteisiä rauhan vuosia kuin sodan melskettäkin – eloa Spankovan pappilassa ja maakuopassa. Tarina hakeutuu välillä runomuotoon ja etsii tuntoja joilla oppia ”kuulemaan sitä toista kuusta…” Puheenvuoro päättyy kuvaesitykseen.

La 26.5. VTT Kari Lampikoski kertoo kirjastaan Inkeriläisparin pako Venäjän vallankumousmelskeistä.

Kirja on fiktiivinen romaani, mutta se pohjautuu historiallisiin dokumentteihin Inkeristä ja inkerinsuomalaisista vallankumouksellisten puristuksessa.

Tekijän kiinnostus inkerinsuomalaisiin juontuu hänen inkerinsuomalaisesta kummisedästään

Aatami Kuortista. Helsinkiläinen Kari Lampikoski on toiminut dosenttina ja tutkimusjohtajana, tietokirjailijana ja yrittäjänä erikoisalanaan innovaatiot ja innovaatiotoiminta.

JUHANNUSMATKA INKERIIN

– kohteina juhannusjuhlat, Liissilä, Levassova ja Kronstadt 22. – 24.6.2018

Lehden mennessä painoon lopullisia tietoja ei ehditty saada. Pietarissa on jalkapallon maailmanmestaruuskisat samaan aikaan, mikä vaikeuttaa hotellin löytämistä. Siksi tarkkoja tietoja sekä ajan että hinnan suhteen ei voitu vielä antaa.

Jokaisen, joka vähänkään ajattelee päästä mukaan, tulee ilmoittautua **maaliskuun loppuun mennessä.** Ilmoittautuneelle lähetetään lopulliset tiedot heti, kun ne saadaan. Ilmoituksen voi siinä vaiheessa halutessaan peruuttaa.

Ohjelman ennakkotiedot

Pe 22.6. Matka taittuu Allegro-junassa alle neljässä tunnissa. Lähtö on joko 7.20 tai 11.00. Matkapäivänä käymme Liissilän kylissä, mm. Kuninkaalassa ja Pohissa. Toivottavasti pääsemme myös vetäjän syntymäkotiin Sablinassa. Ainakin katsomme sen ulkopuolelta.

La 23.6. (juhannusaatto) Osallistumme Inkerin kesäjuhliin Siiverskajan kauniissa jokimaisemassa.

Su 24.6. (juhannuspäivä) Pakkaamme tavaramme bussiin. Käymme katsomassa entistä sotilasaluetta, Kronstadtia, jonka kauniissa kirkossa on saatu restaurointi loppuun. Samalla matkalla menemme myös äärimmäisen surulliseen paikkaan, Levassovaan. Siellä käyntiä ovat hyvin monet matkan johtajalta pyytäneet.

Kotimatkalle lähdemme Allegro-junalla todennäköisesti samana iltana 20.30.

Matkan käytännön järjestelyistä vastaa Lähialuematkat, joka hoitaa myös viisumihakemukset (ryhmäviisumi). Matkan johtajana toimii Alina-Sinikka Salonen.

Ilmoittautumiset sähköpostilla **alinasinikka@gmail.com** tai kirjeellä **maaliskuun loppuun mennessä:**

Alina-Sinikka Salonen
Metsäpurontie 17 D 58
00630 Helsinki.
+358407437042

KESÄJUHLAT
Suomen Inkeri-liiton kesäjuhlat järjestää Lahden seudun Inkeri-seura 14.7.2018 Lahdessa, Mukkulan kirkossa.
Aikataulu
Klo 10.00 kahvio avautuu
Inkeriläistenhistoriaa käsittelevä näyttely, sukututkimukseen tutustumista, inkeriläisten taiteilijoiden teoksia.
Juhla alkaa klo 11.30
Klo 13.00–14.00 ruokatauko
juhlat jatkuvat ja päättyvät noin klo 16.00–17.00
Tarkempi ohjelma seuraavassa lehdessä
TERVETULOA!!!

Juhlia koskeviin kysymyksiin vastaavat
Inkeri Ojala puh. 0400 716 727, inkeri.ojala@gmail.com
Toivo Puronen puh. 050 553 7290

Hyvinkään Inkeri-kerho
Kokoontumiset seurakunnan aulakahviossa (Hämeenkatu 16) kello 14. Seuraavat kokoontumiset: su 4.3., su 8.4. ja toukokuun kokoontuminen on poikkeuksellisesti la 5.5.2018.

Tiedustelut:
Outi Mäkelä p. 040 708 1999 outi.makela@kolumbus.fi
Leila Salo p. 040 567 7065 leila.salo@hotmail.com
hyvinkaan.inkerikerho@hotmail.com

Lahden seudun Inkeri-seura
Kerhoillat joka kuukauden toinen maanantai alkaen kello 13 Luther kirkolla, osoitteessa Vuorikatu 37.
Kerhoiltojen kahvituksen sovimme vuorotellen jo edellisessä kokouksessa.
Kerhoilloista ja kokouksista tiedusteluihin vastaa Maria Lahti, p. 0400 841 741
maria.lahti.nikkari@gmail.com

Turun seudun Inkeri-seura
Beseda-teehetket Yhdessä-yhdistys ry:n tiloissa (Nisse Kavonkatu 3, Varissuo) parittomina keskiviikkoina kello 15.00 – 17.00. Beseda-teehetkiä vetää Eero Pellinen. Tarkempia tietoja voi kysellä seuran puhelinnumerosta 045 6687628
Juhlatilaisuudet Varissuon kirkolla (Kousankatu 6), kello 14 alkaen.
Palvelupiste, Uudenmaankadulla on toistaiseksi lopetettu.
Terveys- ja sosiaalineuvontapiste tiistaisin klo. 10 – 12 (Kousankuja 5) ja torstaisin klo. 10 – 12 (Katteluksenkatu 1,Vuokko).
Muina aikoina neuvontaa saa seuran puhelinnumerosta.
Seuran uusi postitusosoite on: Lyydia Bazaleva(TSIS ry), Päivännousevanpolku 13 B 57, 20610 Turku.

Helsingin seudun Inkeri-seuran tapahtumia
Anitta Iline anitta@inkeriseura.com tai p. 050-565 9805
Työpajat järjestetään Karjalatalon Inkerikodissa (Käpylänkuja 1, Helsinki)
Tiedustelut Toivo Tupin p. 040 578 3894

Posti Oy

Posti Green

Nuku nuku nuori oksa,
viel on maassa halla.
Kanerva ja koivunoksa
nukkuu lumen alla.

Talven selkä on taitettu ja edessä ovat pitenevät päivät. Aurinkoisia ja kevättä enteileviä talvipäiviä Inkeriläisten viestin lukijoille.

Toivottelee
Lehden toimitus

Suomen Inkeri-liitto ry

INKERILÄISTEN viesti

2-3 / 2018

IRINAN TARINA

Inkerinmaan Vanhukset

MARIA JA JUHO

Haaste muistojen säilyttämiseksi

JA PALJON MUUTA!

KANSIKUVA

Kannen kuvassa nuoret sotamiehet Juho ja Pekka. Juhon ja Marian tarina Viestissä sivulta 15 alkaen.

Numero 4/2018 ilmestyy viikolla 40. Aineisto toimitukseen 1.10. mennessä.
Numero 5-6/2018 ilmestyy viikolla 51. Aineisto toimitukseen 30.11. mennessä.

TÄSSÄ NUMEROSSA 2-3 2018

INKERILÄISTEN VIESTI

JULKAISIJA
Suomen Inkeri-liitto ry.
www.inkeriliitto.fi
suomeninkeriliitto@gmail.com
Puheenjohtaja:
Juhani Valo
p. 0400365867 leewi03@jippii.fi

TOIMISTO
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset.
Osoite: Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
tai p. 045 261 2342

APUA SUKUTUTKIMUKSEEN
suomeninkeriliitto.sukututkim@gmail.com

ISSN 1236-9586

PANKKI
Kaikki Suomen Inkeri-liitto ry:lle tulevat maksut: FI51 8000 1200 3063 64.

ILMOITUKSET/€
1/1 sivu 250€
½ sivu 135 €
¼ sivu 85€
Kuolinilmoitukset 17€
Kiitos- yms. ilmoitukset 10€

LEHDEN VUOSITILAUS 2018
35€ EU-maat
40€ muualle

TILAAMINEN
Maksu liiton tilille ja laskun viesti kohtaan tilaajan nimi ja osoite. Nämä tiedot tulee lähettää myös puhelimitse tai postitse Suomen Inkeri-liitto ry:n toimistoon.

LEHDEN TOIMITUS
Päätoimittaja: Juhani Valo
Toimitussihteeri:
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

TOIMITUKSEN OSOITE
Renkkelintie 28, 40950 Muurame
p. 050 599 6773
inkerinviesti@suomi24.fi

INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖ
Hallituksen pj. Antti Kokkinen
Haarniskakuja 4 A, 02610 Espoo
antti@tanttioy.com
+358 504860 044

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA
(hoitaa lehden tilaukset)
Viktor Aitman
Linbanev 6, SE-43835 Landvetter
p. +46 (0) 31916602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 173888-9

PAINOPAIKKA
Picaset Oy, Helsinki

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.

Pääkirjoitus

Juhani Valo

Tervehdys teille, lehtemme lukijat!

Kesää odotellessa meillä on ollut aikaa sulatella sadan vuoden takaisia traagisia tapahtumia, tai tarkemmin ilmaistuna, tapahtumia viimeksi kuluneen sadan vuoden ajalta.

Monestakin asiasta on nimittäin kulunut tänä ja viime vuonna sata vuotta, mutta kansojen iässä se on pieni, suorastaan lähietäisyydellä oleva luku. Historialla on lisäksi tapana toistaa itseään. Useassa asiassa sata vuotta sitten alkoi kehitys, joka jatkuu edelleen, niin hyvässä kuin huonossakin mutta aina tapahtumien keskiössä ovat ihmiset.

Lainaan Pekka Nevalaisen kirjan ”Rautaa Inkerin rajoilla”-teoksen takakannen kolmannen kappaleen ensimmäistä lausetta: ”Kummallisia olivat vaiheet, joihin inkeriläiset joutuivat Venäjän vallankumouksen jälkeen kansallista vapautta tavoitellessaan.”

Teos kertoo Inkerin kansallisista kamppailuista ja Suomesta vuosina 1918–1920.

Kummallisia, ihmeellisiä, järkyttäviä, usein ulkoisista tekijöistä johtuvia, mutta täydellä sydämellä elettyjä ovat olleet inkeriläisten kokemukset, mutta samanlainen pohjoismainen, yhteenkuuluvuutta ja omaa ominaislaatuaan ilmaiseva ristilippu, kuin muuallakin Pohjolassa, on säilyttänyt tunnuksensa, merkityksensä sadan vuoden ajan.

Tämä ajanjakso, vuodesta 1918 alkaen, aloitti merkittävät muutokset inkeriläisten elämässä ja elämänpiirissä, eivätkä muutokset ole sen koommin pysähtyneet. Historia ei inkeriläisten osalta ole vain edennyt sykleittäin sadan vuoden jaksoina, vaan historia on tullut osaksi jokaista päivää ja sen jokaista tuntia. Kummallisia ovat olleet inkeriläisten vaiheet kuluneen sadan vuoden aikana, traagisia, surullisia ja mutta myös voitokkaita heidän selvittyä koettelemuksistaan elämään ja kokemaan tätä päivää ja hetkeä. Mikä suku missäkin päin maailmaa, mutta inkeriläiset kansana elävät edelleen. Kotikielen muuttuminen elinympäristön kieleksi on ollut kyky sopeutua elämään ja jatkaa elämäänsä.

Inkeriläisten viholliset ovat olleet useinkin ulkoisia vihollisia, jotka ovat halunneet raadollisesti vain hyötyä heistä ja heidän rakentamastaan elämästä ja elinympäristöstä painostaen samalla muut itsesensuuriin ja siten vaikenemaan tai valehtelemaan.

Sain aivoinfarktin tämän vuoden alussa tammikuussa, mutta sittenkin verrattuna inkeriläisten värikkäisiin kohtaloihin, kokemukseni oli vain itseeni liittyvä, kehoni sisäinen kokemus, eikä osin itseaiheutettuna, ole verrattavissa siihen myräkkään, jossa inkeriläiset ovat ulkoisista syistä joutuneet elämään viimeksi kuluneen sadan vuoden aikana. Toki kokemani olisi voinut päättyä itseni kannalta huonosti, mutta sairauteni ”ohjukset”, veritulpat syntyivät sisälläni.

Nämä ”ohjusiskut” eivät tapahtuneet milloin minkäkin ulkoisen tahon suorittamista syistä, kuten erilaisia iskuja inkeriläisille ovat monenlaiset tähän kansaan kuulumattomat eturyhmät tai muut aktiiviset ”oma etu edellä” - toimijat aiheuttaneet.

Olkoonkin tunnuksenamme kaikilla yhdessä: ”Näillä eväillä eteenpäin on mentävä, mutta yritetään yhdessä!”

Juhani Valo
leewi03@jippii.fi

INKERILÄISTEN KESÄJUHLA LAHDESSA

Lauantai 14.7.2018
Mukkulan kirkko
Kilpiäistentie 1, Lahti

Ohjelma
klo 9.00 kahvio avautuu ja on auki koko juhlien ajan
- Sukututkimukseen tutustumista
- Arpajaiset
- Myynnissä: inkeriläisten taiteilijoiden tuotteita ja kirjallisuutta sekä juhlakynttilöitä

klo 11.30 JUHLA ALKAA
- Liput saapuvat alkumarssin soidessa
- Yhteislaulu NOUSE INKERI
- Kukkatervehdykset sankarihaudoille ja Karjalaan jääneiden muistomerkille.
- Saatesanat
- Tervehdys sanat, Lahden Seudun Inkeri-seuran puheenjohtaja Toivo Puranen
- Suvivirsi 571
- Seurakunnan tervehdys
- Kaukopartio-kuoro
- Puheenvuoro: Alina-Sinikka Salonen
- Lauluryhmä Orvokit Turusta
- Lausuntataiteilija Helena Linttinen
- Viljan Viljantin kuoro

Ruokailu Ennen ruokailua yhteiskuvaus ulkorapuilla

klo 14.00 JUHLA JATKUU
- Laula Omal Maal
- Suomen Inkeriliiton edustajan puheenvuoro
- Skuoritsan sävelkuoro
- Puhe piispa Aarre Kuukauppi
- Viljandin mieslaulajat
- Suomen Inkerin Sivistyssäätiön tervehdys ja kuvaesitys
- Ansiomerkkien luovutus
- Virsi 577
- Vapaa sana
- Juhlan päätössanat Lahden Seurun Inkeri-Seuran sihteeri Inkeri Ojala

TERVETULOA

Juhlia koskeviin kysymyksiin vastaavat
Inkeri Ojala puh. 0400 716 727 inkeri.ojala@gmail.com
Toivo Puronen puh. 050 553 7290

Kulkuyhteydet: Lahden matkakeskuksesta lähtee bussi numero 32, joka pysähtyy Mukkulan kirkon portilla.
Matkakeskuksesta voi kysellä myös muita mahdollisia vuoroja.

HAASTE MUISTOJEN TALLETTAMISEKSI

*I*nkeri ja inkeriläisyys - muistot talteen, arkistot haltuun -projekti (2018-2020) käynnistettiin helmikuun alussa Inkeriläisten sivistyssäätiön, Kansallisarkiston ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran yhteistyöhankkeena.

Keskeisenä osana hanketta aiotaan haastatella laajaa joukkoa inkeriläisiä, jotka ovat itse paluumuuttajia tai jotka voivat valottaa sukunsa tarinoita Inkeristä ja inkeriläisyydestä edellisten sukupolvien puolesta. SKS:n arkiston ja Kansallisarkiston kokoelmiin jo ennestään tallennetut aineistot saavat merkittävän lisän uusista haastatteluista ja muista hankkeen aikana arkistoon saatavista alkuperäisaineistoista. Hienoa olisi, jos haastatelluilta saataisiin aineistoluovutuksina myös sellaisia arkistoaineistoja, jotka toimisivat osaltaan myös haastatteluiden taustoittajina esim. valokuvia tapahtumapaikoista, haastateltavista tai niistä henkilöistä joita muistellaan.

Kun aineistoja tallennetaan arkistoon, ne ovat paremmassa turvassa esim. ullakkojen kosteudelta tai mahdollisilta tulipaloilta. Lisäksi aineistot ovat arkistossa sukututkijoiden, opiskelijoiden, toimittajien ja ylipäätään kenen tahansa asiasta kiinnostuneen saavutettavissa ja käytettävissä, sen sijaan, että niitä ei tutkisi kukaan.

” Se, että nämä ainutkertaiset tarinat ja aineistot painuisivat unohduksiin, olisi suuri tragedia.”

Hankkeen puitteissa olemme jo saaneet muutamia yhteydenottoja, joissa on ilmaistu joko innostus tulla haastatelluksi tai halu tehdä arkistoluovutus. Haastamme lisäksi nyt kaikkia Inkeriläisten viestin lukijoita pohtimaan, olisiko teillä itsellänne tarina kerrottavaksi tai kirjeitä, valokuvia tai muita aineistoja arkistoon tallennettavaksi. Se, että nämä ainutkertaiset tarinat ja aineistot painuisivat unohduksiin, olisi suuri tragedia.

Hankkeen esite on luettavissa osoitteessa: www.finlit.fi/sites/default/files/mediafiles/inkeri_hanke.pdf

TAI

Jos olet kiinnostunut luovuttamaan Inkeriin tai inkeriläisiin liittyvää aineistoa, haluat tulla haastatelluksi tai tiedät jonkun haastateltavan, ota yhteyttä hankkeen koordinaattoriin, SKS:n arkistotutkija

Maiju Putkoseen:
maiju.putkonen@finlit.fi,
040 538 5296

Kuvia inkeriläisten sivistyssäätiön omasta projektista, jossa haetaan tietoa arkiston kuvien henkilöistä ja kuvauspaikoista. Lisää kuvia osoitteessa: http://inkeriliitto.fi/kuvat/kuvat.html

INKERINMAAN VANHUKSET

Inkeriläisten sivistyssäätiö sai lohjalaisen Hilma Karjalaisen testamenttimääräyksellä varoja, jotka tulee käyttää Inkerinmaalla asuvien vanhusten hyvinvointiin.

Säätiön hallitus on toteuttanut testamentintekijän määräystä vanhusten hyvinvoinnin tukemisesta ja saatujen hakemusten perusteella kunnostanut jo aiemmin Taaitsan vanhaikodin saniteettitiloja ja kustantanut heimoveteraanien kaihileikkauksia. Viime vuonna hankittiin pyörätuoli tarpeellisine tarvikkeineen yhdelle vanhukselle, joka on menettänyt molemmat jalkansa diabeteksen seurauksena. Edellisten lisäksi hankittiin muutamalle kotonaan asuvalle vanhukselle portatiivit, helpottamaan yöllisiä tarpeita.

Mariakodissa Skuoritsassa asuu muutamia inkeriläisiä vanhuksia ja heidän hoitokustannuksiinsa osallistuttiin kyseisillä varoilla. Oheisissa kuvissa hymyilevät vanhukset ovat päässeet osallisiksi Karjalaisen testamenttivaroista.

Lidia Pennosen talo.

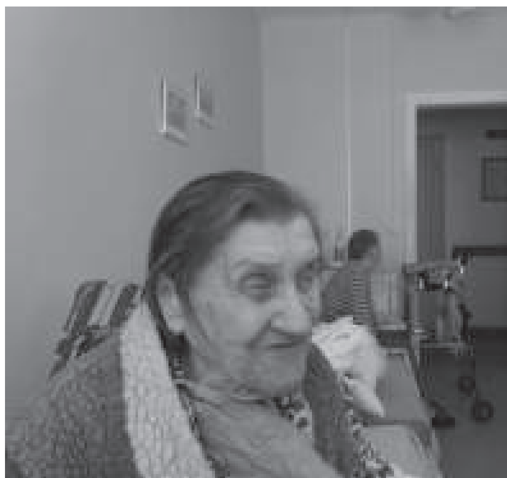
Katri Hyyrösen talo

Juho Pokkinen Kaikki kuvat: Viktor Hyyrönen

Anna Himonen ja nyt jo edesmennyt Elsa Kirjanen. Kirjanen nukkui pois 10.04.2018.

Anna Mononen

Juri Nikolajev ja vaimo Riitta Manninen

KOKOUSKUTSU

LIITON KEVÄTKOKOUS 24.3.2018

Kokouksen laillisuuden toteamisen jälkeen esitettiin v. 2017 tilinpäätös, joka sisältää toimintakertomuksen, tilikertomuksen ja toiminnantarkastajan lausunnon.

Tilikauden ylijäämä tilikaudelta 1.1.2017 – 31.12.2017 oli 2 085,91 €.

Tilikertomus hyväksyttiin ja tilinpäätös v. 2017 vahvistettiin sekä tili- ja vastuuvapaus tilikaudelta 1.1.2017 – 31.12.2017 myönnettiin asianomaisille.

Kesäjuhla v. 2018 pidetään 14.7. Mukkulan kirkossa Lahdessa.

Lahden seudun Inkeri-seuran edustaja valotti kesäjuhlien ohjelmatarjontaa, joka vielä muotoutuu tarkemmin tulevien kuukausien aikana.

Selostettiin loppuvuoden Inkeri-iltapäivien ohjelmatarjontaa sekä vuoden matkaohjelmat.

Ajantasaista tietoa saa liiton www-sivuilta ja Inkeriläisten viesti -lehdestä.

OIKAISU

Inkeriläisten Viestissä 1/2018 sanottiin virheellisesti, että Helena Miettisen uusi kirja ilmestyisi marraskuussa 2018. Tällaista teosta ei ole tulossa. Miettisen viimeisin kirja Rajamailla ilmestyi joulukuun 2. 2017.

Toimitus pahoittelee toistuvaa virhettä.

MÜLLEREITÄ VAI MYLLÄREITÄ?

Tiedätkö sinä jotain oheisessa perhepotretissa olevista Müllereistä tai ehkäpä Mylläreistä. Lukija toivoi apua heidän taustojensa selvittelyyn. Tiedossa on vain, että he ovat lähtöisin Inkerinmaalta, Uljanan alueelta ja päätyivät Suomen Sysmän kautta Viroon.

Jos tunnistat perheen tai tiedät heistä jotain ota yhteyttä

Helena Marttila
p. 040 540 4173

tai Riikka Mahlamäki-Kaistinen r.mahlamaki@gmail.com
p.050 599 6773

IRINAN TARINA

Irina Pukari

Lyhennelmä esitelmästä Inkerikodin Inkeri-iltapäivässä 11.11.2017

On kevät vuonna 2016. Istun junassa matkalla kotiin. Ukrainassa sijaitseva kaupunki Luhansk oli kotikaupunkini melkein kaksikymmentä vuotta sitten. Sen takia kutsun kodikseni sodassa kärsinyttä lapsuuteni ja nuoruuteni kaupunkia. Koti on myös siellä, missä elävät vanhempasi. Luhanskissa asuu inkerinsuomalainen isäni. Hän on sairas, hän odottaa minua ja vaistoan - jäähyväiskäynnille. Kaikki ajatukseni ovat hänen luonaan. Isä, rakas, odota, jaksa, kohta tulen.

En tiennyt tilannetta silloin, kun yöjunassa herään soittoon ja Olga, isän vaimo, puhuu niin hiljaa, että tuskin kuulen. Silti, ymmärrän heti - isäni on nukkunut pois...

Päivän koittaessa juna tulee pääteasemalle. Junan matka ei jatku perille asti. Edessä on vielä yli sata kilometriä. Edessä on Ukrainan armeijan kolmetoista tarkastuspistettä. Miten minä, Suomen kansalainen, pääsen läpi? Matkalla kuulin erilaisia pelottavia kertomuksia. On vain rohkeasti mentävä eteenpäin. Olga on siellä yksin, ja tiedän, että hän tarvitsee apuani.

Matkani jatkuu taksilla. Vaihtoehtona on bussi, mutta aika on kortilla. On vaikea pukea sanoiksi tunteitani, kun aseistautuneet, väsyneet sotilaat osoittavat jokaisessa pisteessä käsimerkein pysähtymään. Pelko? Epätoivo? Suru? Miksi ihmiset sotivat? Miksi joka päivä jonkun äiti saa kuolinviestin? Mieleeni palaa Väinö Linnan Tuntemattoman sotilaan romaani. Suomen ja Ukrainan historiassa ja kohtaloissa on paljon samoja piirteitä. Siksi uudelleen ja uudellen kysyn - miksi?

Passin tarkastus. Taksinkuljettaja kulkee tätä reittiä useita kertoja päivässä. Hänelle jokainen passintarkistajien sana on tuttu jo ennalta. Suomen passi aiheuttaa yllätyksen ja siitä seuraa joka kerta lyhyt kuulustelu: ”Kuka? Mihin? Miksi?” Kärsivällisesti vastaan. Ihmettelen kyllä, kun keskellä epäinhimillisiä tilanteita kuulen inhimillisiä sanoja osanotosta.

Kyynelet silmissäni näen itkevät, taisteluissa katkenneet koivut ja puiset ristit, jotka muistuttavat, että jonkun elämä on päättynyt tähän. Sota lyhensi isänikin elämän, kun kesällä 2014 perhe joutui tulemaan toimeen ilman vettä ja sähköä. Vesi oli haettava kilometrien päästä ja ikäihmisen voimat loppuivat kesken. ”Ovatko he elossa?” –pyöri päässäni, koska pitkään meillä ei ollut yhteyttä. Ilman latausta puhelin ei toimi...

Matka jatkuu. Tiet ovat kurjassa kunnossa raskaiden sotakoneiden jäljiltä. Kuljettaja ajaa taitavasti kuoppia väistellen, kunnes tulee ylipääsemätön kohta. ”Nyt mennään peltotielle!”- hän ilmoittaa.

Olemme taksin päätepisteessä, Staniza Luhanskajassa. Ukrainan epävirallinen raja on tässä. Autolla sen yli ei pääse. Minua odottaa matkan vaikein taival: kolme kilometriä kävelyä, muun muassa Donez-joen sillan yli. Iso ihmisjoukko jonottaa rajatarkastuskoppiin. Jos menen jonoon, se kestää neljä-viisi tuntia. Näin paikalliset arvioivat. Minun on tehtävä jotakin, koska hautajaiset ovat kenties jo huomenna. Olga ei pysty selviytymään kaikesta yksin. Etsin rajamiesten johtajaa. Löytyy. Kerron tilanteeni. Odotan. Saan luvan etuilla!

”Olga ei pysty selviytymään kaikesta yksin.”

Minua hävettää, kun kävelen johtajan kanssa ohi vanhuksien ja äitien vauvoineen. Silmät maahan! On mahdotonta selittää sadoille ihmisille. Odotan loukkaavia huutoja, mutta niitä ei tule. Sota opettaa. Ihmiset pelkäävät. Eilen joku avasi suunsa ja raja meni päivän loppuun asti kiinni. Tällä vallitsee mielivalta.

Kuljen kantamuksineni ja katson ympärilleni. Tien molemmin puolin on räjähdysten jälkiä ja punaiset kyltit huutavat: ” Varo miinoja!” Edessä on kaksi siltaa, toinen on rautatiesilta. Sodankäynnissä silta on tärkeä

strateginen kohde, siksi taistelu niistä on ollut kova. Ilman siltaa Luhanskiin tulisi ruokapula, koska joka päivä sillan yli kulkee kaupunkiin ruokaa. Staniza Luhanskajan maamiehet ansaitsevat elantonsa myymällä kaupungissa mustanmullan antimia.

Pääsiltaa on pommitettu ja sen päässä on iso räjähdyskuoppa - kaksi metriä syvä ja noin viisi metriä pitkä. Tuhannet ihmiset taakkoineen päivittäin menevät kuopan yli heikon puulankun varassa päästääkseen sillalle. Ei portaita alas, vain lankku, jossa on kuluneita rimoja. Monet ovat saaneet murtumia ja lihasvammoja kuopan ylityksessä. Kiitän mielessäni sitä, ettei sada. ”Miksi niin monet ihmiset kulkevat?” – kysyn. Saan vastauksen: ”Rajan yli on mentävä, koska eläkkeitä voi nostaa vain Ukrainan alueelta”. Siksi jonossa on suurin osa ikäihmisiä. Puhumattakaan siitä, että usein sukulaiset asuvat joen eri puolilla.

Vieressäni kulkeva nainen kertoo aamulla tulevansa Luhanskista tänne ja illalla takaisin, koska hänen vuodehoidossa oleva äitinsä asuu Stanizassa. Missä kulkee inhimillisyyden raja? Kuopan korjaus kestäisi pari tuntia. Ei saa korjata!

Katson junasiltaa ja, ihmettelen, kysyn naiselta: ”Miksi sillalla on juna?”

”Tämä on pysyvästi pysähtynyt juna, koska sen metalliset pyörät kiinnitettiin hitsaamalla kiskoihin”. Vihollinen ei pääse sillan yli, eikä juna.

Vihdoin olen kotona. Olga heti kertoo pulmastamme. Isälleni luterilaisuus oli kaikki kaikessa. Hän usein kertoi, että uskonto pelasti hänen perheensä toisessa maailmansodassa. Uskonto oli heidän kantavaa voimavaransa. Kuten monet muutkin inkerinsuomalaiset, isäni perhe, johon kuuluivat äiti Amalia ja neljä lasta (isäni oli nuorin, seitsemänvuotias), siirrettiin Inkerimaasta vuonna 1943 Viron kautta Suomeen. Perhe asui puoli vuotta (1944) Orivedellä maatilalla ja palasi Neuvostoliittoon saman vuoden joulukuun lopussa. Oli luvattu, että he pääsevät kotiin, omaan kylään, mutta toisin kävi. He joutuivat Tverin alueelle.

”Miten tärkeää onkaan minulle laulamisen ilo!”

Isäni sielun siunaus on nyt kyseessä. Luhanskista ei löytynyt luterilaista pappia ja ortodoksipapit lupasivat siunata, mikäli saavat luvan. Loppuen lopuksi kaikki papit kieltäytyivät. Ei ole muuta ratkaisua, kun haudata ilman sielun siunausta. Anna isä meille anteeksi! Onneksi hautajaisiin tulee isäni työkavereita ja naapureita. Kuulemme paljon hänen elämästään ja muistelemme hänen saavutuksia, kuten Neuvostoliiton ministerineuvoston palkintoa. Inkerinsuomalainen sai korkean tason palkinnon! Aikamoinen saavutus!

Palasin kotiin, Suomeen. Ensin kotimaani oli Ukraina (äitini oli ukrainalainen), englanniksi- motherland, äidinmaa, nyt, inkerinsuomalaisena paluumuuttajana, olen asunut Suomessa yksitoista vuotta. Suomi on isänmaani.

Harrastan laulua Tuomaskuorossa ja kerroin kuorolaisille haluavani saada isälleni luterilaisen hautaan siunauksen. Miten koskettavaa oli heidän halunsa auttaa minua! Eläkkeellä oleva uskonnonopettaja, pappi Lauri Eskelinen otti yhteyttä Tampereen piispaan Matti Repoon ja kysyi toimintaohjeita. Piispa vastasi nopeasti. Hänen mukaansa isäni olisi mahdollista siunata poissaolevana.

Puolasta tuli ainoa poikani perheineen. Minäkin olen perheen ainoa lapsi. Näin isäni kolme seuravaa sukupolvea oli koolla. Siunaus ja muistotilaisuus pidettiin elokuun viimeisenä sunnuntaina Aleksanderin kirkossa Tampereella. Paikalle tuli ystäviäni. Kuorokaveritkin tulivat! Muisteltiin heidän kanssaan ensimmäisiä messujani. Kolme vuotta sitten joka virsi oli minulle uusi. Kuoron johtaja otti rohkeasti vastaan haasteen. Korostukseni, huono äänen hallintani, alttostemma... Puutteiden rivi on loputon. Kuorolaiset uskoivat minuun ja rauhoittivat minua: ”Vuoden päästä osaat kaikki!”

Oppiminen jatkuu yhä. Mutta haluan korostaa, miten tärkeitä ovat minulle virsien sanat, niiden kautta saan lohdutusta ja toivoa, niiden kautta olen opiskellut suomea ja suomalaisuutta! Miten tärkeää onkaan minulle laulamisen ilo!

Kirkon sali oli valoisa ja juhlallinen. Istuin jännittyneenä ja vähän hermostuneena. Edessäni oli erittäin tärkeä tapahtuma. Isäni saa sielulleen rauhan kolme kuukautta myöhässä. Äkkiä huomasin perhosen lentävän kirkkosaliin. Myös kirkkoväki huomasi sen. Seuraimme tarkkaavaisesti perhosen lentoa. Hetki oli koskettava, aivan kuin isäni sielu olisi ollut siinä tilanteessa läsnä.

Irina Pukari kertoi isänsä tarinaa marraskuussa 2017 Inkerikodin Inkeri-iltapäivässä. Kuva: Anneli Mylläri

”Jääkää siis hyvästi, ystävät rakkaat, taivaassa kerran kai kohdataan”- raikuu laulu kirkossa. Tämä on rakastamani laulu - Viimeiset veneet. Mieleeni tuli kysymykset: ”Kuka minä olen, mihin olen menossa?” Olen suomalainen, luterilaisuuteen matkalla oleva nainen, joka löysi kotinsa maasta, josta oli haaveillut lapsuudesta asti. Vieressäni on rakkaat ystäväni, jotka opastavat ja auttavat minua elämäni arjessa. Sydämessäni on muistoja...

” Huominen päivä jos kädestä Herran joillekin meistä viel lahjoitetaan. Rukoillaan rohkeutta ihmisen verran sielulla sielua koskettamaan”.

Näin loppuu inkerinsuomalaisten perheen tarina. Perheen viimeinen jäsen, isäni, sai luterilaisen siunauksen hautaan. Mutta tarina elää minun kertomanani. ”Eivät sitä kuolleet tarvitse vaan elävät”.

Irina ja hänen poikansa Maksim perheineen. Kuva on otettu siunaustilaisuudessa 28.8.2016 Tampereen Aleksanderin kirkossa. Kuva: Vesa Keinonen.

INKERILÄISTEN LEIRIKETJU 1943–1944

Reijo Rautajoki
Tiivistelmä esitelmästä Inkerikodin Inkeri-iltapäivässä 17.2.2018.

Saksan ja Suomen hallitukset sopivat inkeriläisten siirrosta Suomeen heti alkuvuodesta 1943. Kuljetukset alkoivat maaliskuun lopussa ja niitä kesti kesään 1944 asti. Ensi vaiheessa siirto koski Viroon menneitä inkeriläisiä, mutta laajeni sittemmin kattamaan myös Inkerin aluetta. Tämä artikkeli käsittelee inkerinsuomalaisten siirtymisiä leiriltä leirille Inkerin ja Viron kautta Suomeen.

Sodan tieltä Hatsinaan

Kun saksalaiset alkoivat piirittää Leningradia vuoden 1941 lopulla, asukkaiden ei sallittu olla sotaoperaatioiden tiellä, vaan heidän piti siirtyä pois rintaman läheisyydestä. Hatsina oli paikka, jonne ihmiset pakenivat ja sinne heitä ohjattiin. Saksalaiset perustivat kaupunkiin leirin, jonne pystytettiin suuria parakkeja. Niihin sijoitettiin venäläiset ja myös monet inkerinsuomalaiset pakolaiset. Leirin olot eivät olleet kummoiset. Parakeissa oli maalattia, niissä oli ahdasta ja hygienia puutteellista. Taudit levisivät. Täitä oli riesaksi asti, ja ne levittivät pilkkukuumetta.

Hatsinan leiristä muodostui paikka, jonka kautta monien inkeriläisten matka Suomeen sai alkunsa. Kaupungissa oli suomalaisten siirtoviranomaisten toimisto, jonne Suomeen pyrkijät kävivät ilmoittautumassa. Toimistossa oli myös suomalainen lääkäri, jonka vastaanotolle sairastuneet saapuivat.

Klooga – kauhujen leiri

Kloogan leirin kautta kulki useimpien inkeriläisten tie kohti Suomea. Klooga sijaitsi 40 kilometriä Tallinnasta länteen, ja siitä oli vielä seitsemän kilometriä Paldiskin satamaan, josta laivamatka Suomeen alkoi. Saksalaiset huolehtivat inkeriläisten kuljetuksista Hatsinasta Kloogan kautta Paldiskiin. Matka tehtiin junalla, ja ihmiset sullottiin härkävaunuihin matkan ajaksi.

Kloogan leirillä siirtoväkeä pidettiin karanteenissa tautien varalta. Karanteenin kesto oli minimissään 10 päivää. Pilkkukuumeen ohella pelättiin lavantautia, tuberkuloosia, hinkuyskää ja kurkkumätää. Osaan taudeista oli rokotteita. Kloogalla lähtijöistä tehtiin väestönsiirtokortti, joka oli välttämätön dokumentti sekä viranomaisille että henkilölle itselleen. Leirillä lähtijät täyttivät anomuksen, joka osoitti heidän pyrkivän Suomeen vapaaehtoisesti. Kloogan leiri selviytyi siirtotouhusta kohtalaisen hyvin – ainakin aluksi.

Lokakuussa 1943 kaikki muuttui. Saksalaisten sotamenestys oli kääntynyt ja perääntyminen alkanut. Koko Inkeri tyhjennettiin siviileistä. Suuret määrät inkeriläisiä vyöryi Kloogan leirille. Tulijoita oli yli kymmenkertainen määrä leirin kapasiteettiin nähden. Tungos oli suunnaton. Talvi teki tuloaan. Osa väestä joutui majoittumaan taivasalle. Vaatteista ja ruuasta oli puute. Tilapäisiä suojia saatiin vain vähän. Kloogan leiri oli muuttunut kauhujen leiriksi.

Paldiskin kautta Suomeen

Ensimmäinen laiva, joka kuljetti inkeriläisiä Hankoon maaliskuun 1943 lopussa, oli m/s Aranda. Laivaan nousi Paldiskin satamassa 302 henkeä. Siitä alkaen laivoja kulki Suomeen pari kolme kertaa viikossa. Muitakin aluksia saatiin kuljetuskäyttöön kevään mittaan. Ruuhkainen hullunmylly Kloogalla loppusyksyllä 1943 johti siihen, että leiri paisui yli äyräittensä. Paldiskiin jouduttiin pystyttämään tilapäinen leiri.

Kloogalla ja Paldiskissa ei voitu enää järjestää karanteenia valtavan tungoksen takia, vaan ne siirtyivät pidettäviksi kokonaan Suomessa. Aluksia saatiin lisää helpottamaan kuljetuksia. Enimmillään laivoja 16, mutta ei samanaikaisesti. Osa laivoista

teki vain muutaman matkan.

Hangon vastaanottoleiri

Valtaosa Inkerin siirtoväestä tuli Suomeen Hangon sataman kautta. Kaupungin keskustan toimistossa tulijat kirjattiin, ja he saivat tilapäiset henkilökortit. Lotat hoitivat muonituksen. Täisauna ja vaatteiden käsittely sinihapolla kuuluivat ohjelmaan, samoin lääkärintarkastus. Sairaat ohjattiin tarvittaessa sairaalaan. Ihmiset viettivät Hangossa yleensä pari kolme päivää, minkä jälkeen heidät laitettiin junaan ja lähetettiin karanteenileirille. Kloogan ja Paldiskin ruuhkan seurauksena uusia vastaanottoleirejä järjestettiin myös Turkuun, Raumalle ja Pohjankuruun.

Karanteenileirit

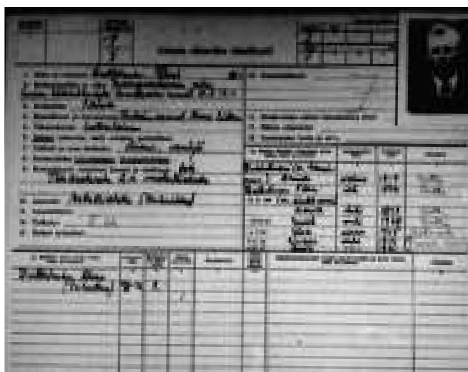
Näitä karanteenileirejä oli 15 eri puolilla maata, pääosa lounaisimmassa Suomessa. Pohjoisin leiri sijaitsi Oulussa, suurimmat olivat Lohja ja Loimaa. Esimerkiksi Lohjalla leirin käyttöön oli varattu useita suuria rakennuksia, mm. Nuoriseurantalo, Suojeluskunnantalo ja Harjun kansakoulu, jonne sijoitettiin inkeriläisten sairaala. Leirin tiloja oli myös Nummelassa ja Mustiolla.

Karanteeniaika leireillä oli kolme viikkoa, mutta joskus ihmiset joutuivat odottamaan useitakin viikkoja sijoituspaikkaansa pääsyä. Jokaisella leirillä oli sairastupa, lääkäri ja hoitaja sekä erityiset valistusohjaajat, jotka antoivat käytännön tietoa Suomen oloista ja tavoista.

Valtiollinen poliisi Valpo jatkoi Kloogalla ja Paldiskissa aloittamiaan kuulusteluja. Se pyrki löytämään poliittisesti epäluotettavat tai kommunistista propagandaa levittävät henkilöt.

Työhön sijoittaminen

Tavoitteena oli sijoittaa inkeriläiset leirien lähimaakuntiin. Seudun työantajille lähetettiin lomakkeita, joilla ne voivat tilata työvoimaa itselleen. Perheet pyrittiin sijoittamaan kokonaisina samaan kohteeseen. Myös ammatin mukaista työtä pyrittiin löytämään.

Kloogalla täytettiin väestönsiirtokortti jokaisesta 15 vuotta täyttäneestä.Kansallisarkisto.

Tyypillisimmät työpaikat olivat maatilat, joihin valtaosa inkeriläisistä sijoittui. Olihan Inkerin väestö pääosin talonpoikaislähtöistä. Muita merkittäviä työnantajia olivat esimerkiksi rautatiehallituksen puuvarastot, Lapuan patruunatehdas, Pankakosken tehtaat Lieksassa ja valtion tykkitehdas Jyväskylässä. Itä-Karjala, Lappi ja ruotsalaiskunnat olivat alueita, joihin inkeriläisiä ei sijoitettu.

Palautukset

Pian välirauhansopimuksen jälkeen alkoivat inkeriläisten palautukset. Kokoontumispaikkoja oli 20 eri puolilla maata. Junakuljetukset veivät 55 000 inkerinsuomalaista takaisin Neuvostoliittoon.

Valvontakomission tulkintaan neuvostokansalaisten palautuksesta alistuttiin Suomessa helposti. Inkeriläisiä ei rohkaistu millään tavoin jäämään, vaikka siihen olisi ollut mahdollisuus. Olivathan he tulleet vapaaehtoisesti Suomeen.

Neuvostoupseerit kiersivät ahkerasti inkeriläisten keskuudessa taivuttelemassa heitä palaamaan. Jotkut upseerit käyttivät houkuttelua, osa painosti ja uhkaili. Epätietoisuus tulevasta ja Suomen viranomaisten passiivisuus vaikuttivat merkittävästi monien ihmisten paluupäätöksiin. Koti-ikävä vaivasi ja paluu kotiseudulle houkutti.

Inkeriläisten paluukuljetus Etelä-Venäjälle ohi Inkerin oli petos, johon Neuvostoliitto syyllistyi. Samalla se oli jatkoa sille hitaalle kansanmurhalle, jota neuvostohallinto oli harjoittanut inkerinsuomalaisia kohtaan koko Stalinin hallintokauden ajan.

Reijo Rautjoen esitelmää Inkeri-kodissa oli saapunut seuraamaan yli 20-päinen yleisö. Keskustelu oli vilkasta. Tapahtumassa kuultiin myös useiden kuuntelijoiden omakohtaisia muistikuvia matkan leireistä ja oleskelusta Suomessa.

NELJÄN SUKUPOLVEN RENGASMATKA

Inkeriläisten identiteetin säilyminen vuosisatojen ajan.
Pietarin kaupungin merkitys ja vaikutus Inkerin kansan ja Suomen vaiheisiin.
Ripatin suvun vaiheita Hirvensalmelta Inkeriin ja takaisin Suomeen.

Paavo Ripatti
Lyhennelmä esityksestä 7.4.2018 Inkeri-iltapäivässä.

Miten oli mahdollista Inkeriläisten identiteetin säilyminen vuosisatoja toisen kulttuurin puristuksessa. Monet seikat ovat ehkä meille niin itsestään selviä, ettemme niitä tule edes ajatelleeksi. Luettuani historiaa ja elämäkertoja se tuntui kuitenkin aivan ainutlaatuiselta. Siksi kokosin joitakin asioita, liittäen mukaan silloin kun olen eri yhteyksissä pitänyt esityksiä heimomme historiasta.

Sama hallintoalue

Suomi ja Inkerinmaa ovat kuuluneet melkein koko historiansa ajan joko Ruotsille tai Venäjälle. Liikkuminen on ollut vapaata ja tapahtunut usein poliittisen tai taloudellisen tilanteen mukaan. Lisäksi muuttoliikettä suosittiin valtiovallan taholta. Haluttiin asuttaa reuna-alueita omalla väestöllä.

Katovuodet ja tilojen jääminen aina vanhimmalle pojalle laittoivat toiset etsimään uutta paikkaa ja viljava Inkerinmaa oli oivallinen kohde. Tämän toteaminen on mahdollista koska jo 1500-luvulla pidettiin tarkkoja veroluetteloja ja maakirjoja ja esim. erään tilaston mukaan jo silloin Inkerissä asui 67000 henkeä.

Kieli ja uskonto

Jo 1300-luvulla kerrotaan perustetun saksalainen luterilainen seurakunta, mutta vasta myöhemmin ruotsalaiset alkoivat perustamaan niitä. Lempaalan seurakunta perustettiin 1611 ja ensimmäinen piispa oli Henrik Stahell. Hän loi kirkkojärjestyksen ja teki Inkerin kirkolle oman käsikirjan. Merkittävä murros oli Juhana Getzelius nuoremman nimitys Inkerinmaan järjestyksessään kahdeksanneksi superintendentiksi. Hän on otti periaatteeksi, että luterilaisuus ja Suomen kieli kuuluvat yhteen ja toimi niin voimaperäisesti, että ruotsikielinen aatelisto valitti kuninkaalle, etteivät voi käydä kirkossa kun siellä saarnataan vain suomeksi.

” aatelisto valitti kuninkaalle, etteivät voi käydä kirkossa kun siellä saarnataan vain suomeksi.”

Inkerin ja Suomen siirryttyä Venäjän vallan alle, tsaarit sallivat luterilaisen uskon ja Suomen kielen. Omaa koulutusta ei ollut, papit ja johtohenkilöt tulivat Suomesta. Tämä säilytti kirkolliset tavat ja kielen. Samoin kirkollinen kirjallisuus, virsikirjat, raamatut sekä rippikoulu.

Kolppanan opettajaseminaari perustettiin 1860, jonka ansiosta suomalaisuus vain vahveni. Toki inkeriläisillä oli muiden Suomen heimojen tapaan omat murteensa ja venäjä oli virallinen kieli. Bolsevikit saivat aikaan alasajon. Vaikka he vakiinnuttivat valtansa 1922, Kolppanen seminaari lopetettiin jo v. 1917. Kirjoja kuitenkin saatiin, mutta viimeiset katkismukset, raamatut ja virsikirjat yht. 8000 kpl tulivat Suomesta v, 1927. Vallankumouksen alkaessa pyhäkoulunopettajia oli 2000 ja pyhäkoululaisia 14000.

Inkerin viimeinen piispa S.J.Laurikkala karkoitettiin Suomeen 1937 ja niin lakkasi 300 vuotta vanha Inkerin kansankirkko olemasta.

Kulttuuri, tavat ja perinne

Inkerin kulttuuriperintö on vanha ja rikas. Ilmeten kaikilla elämän alueilla, tavoissa, puvuissa, ruuissa, kansantansseissa, musiikissa ym. Erityisesti runoperinne säilyi puhtaana.

Kalevalaan kerättiin Inkerinmaalta mm. runot Kanteleen

synty ja Kullervon laulu, jota laulettiin kaikissa Inkerin heimoissa. Siksi Inkeriläisiä kutsutaan myös Kullervon kansaksi.

Erityisesti on tässä yhteydessä mainittava Larin Paraske. On luonnollista, että voimakas kulttuuri säilytti, se myös eristi. Avioliitotkin solmittiin vain omauskoisten kesken. Erään tutkijan mukaan niin voimakkaana tunnettiin "toisen lauman haju".

"Kalevalaan kerättiin Inkerinmaalta mm. runot Kanteleen synty ja Kullervon laulu".

Pietari, elämän ja kuoleman kaupunki

Pietari perustettiin 1703. Voi sanoa, että samalla ratkaistiin myös Inkerin kansan kohtalo. Ruotsin kuningas oli heikko ja niinpä vahva tsaari alkoi tehdä satamakaupunkia ruotsalaisten maalle suomalaisella työvoimalla. On sanottukin, että kaupunki perustettiin suomalaisten luille, koska työssä menehtyi valtavasti tekijöitä.

Nimen kaupunki sai apostolin, ei keisarin mukaan niin kuin usein virheellisesti sanotaan. Kaupungista tuli upea leveine katuineen, komeine palatseineen ja puistoineen. Kaupunki asutettiin tuomalla sinne taiteilijoita, ylimystöä, sotaväkeä, hallintovirkamiehiä ym. tehtiinhän siitä myös pääkaupunki. Kohta se olikin Euroopan kolmanneksi suurin. Siksi sinne muutti myös suomalaisia käsityöläisiksi ja palvelijoiksi.

Ympäröivä Inkerinmaa myi sinne elintarvikkeita ja heidän vaurautensa kasvoi. Venäläiset suhtautuivat pääkaupunkiin ristiriitaisesti. Olihan se maan äärilaidalla. Puskin ylisti sitä ajalle tyypillisen lyyrisesti ja inkeriläisetkin saivat osansa:

"Onko täällä sivistystä liian vähän kun se ei saata ympäröiviä tsuhneja (inkeriläisiä/suomalaisia) venäläistymään. Ja vaikka Pietari huomispäivänä katoaisi Suomenlahden aaltoihin ei elämä Venäjällä muuttuisi. Ja tsuhnat pysyisivät samoina tsuhnina kuin ennen sen perustamista. Eikö tämä ole loukkaavaa".

Sitten tulivat uudet keisarit tekivät jälleen kerran Euroopan uusjaon, jossa Napoleon lupasi Aleksanteri II:lle Suomen: "etteivät Pietarin kauniit naiset häiriinny ruotsalaisten tykkien jyskeestä". Alkoi Suomen sota, jonka jälkeen Inkerinmaa ja Suomi liitettiin Venäjään. Pietari vaurastutti edelleen ympäristöään.

Vallankumouksen jälkeen Inkerinmaa alkoi tyhjentyä pois muuton ja kyyditysten vuoksi. Muuttajana Suomeen oli myös Aale Tynni, joka purki tuntojaan runossa Tyhjät taskut:

Kolmivuotiaana/vedin perässäni kelkkaa/lumisella pihalla lumisessa maassa./Se maa ei mahtunut isäni taskuun./Hän taskussaan toi/epätoivon ja toivon,/ epäuskon ja uskon ja niistä hän eli/murtumaton

Sitten alkoi maailmansota. Pietari oli todellinen kuoleman kaupunki, mutta selviytyi. Suomeen tuotujen inkeriläisten tie kotiin oli tukossa. Kun Stalin "halusi lapsensa takaisin" heidät vietiinkin muualle ja viskattiin kuin akanat tuuleen.

Myöhemminkään ei saanut muuttaa 200 kilometriä lähemmäs suuria kaupunkeja. Ja valtion rajankin tuli olla kaupungista entistä kauempana toteamuksella rauhanneuvotteluissa Paasikivelle; "maantieteellehän me emme voi mitään"

"Pietari oli todellinen kuoleman kaupunki, mutta selviytyi."

Ripatin suvun rengasmatka

Suomessa oli 1800-luvun lopulla nälänhätä. Paremman elämän toivossa Hirvensalmelta Kilkin kylästä lähti Topias Kristianinpoika Ripatti vaimonsa Matleenan kanssa päätyen Inkerinmaalle Spankovaan Seppälän kylään. Mukana oli talutettu myös tuleva isoisäni Vihtori. Hän avioitui Inkerissä.

Isäni Armas syntyi vuonna 1920, meni naimisiin äitini kanssa ja sodan alussa kaatui puna-armeijassa. Muita lapsia ei ehtinyt syntyä. Sodan alettua meiltä otettiin talo pois ja meidät sijoitettiin pappilaan, koko iso perhe pappilan saliin.

Vuosisadan vaihteessa Spankovassa oli ollut kirkkoherrana Rantasalmen kappalainen Juho

Saarinen. Hänen pojastaan tuli arkkitehti ja hän oli piirtänyt tämän pappilan. Matkallaan Amerikkaan hän sitten kuulemma piirsi myös Helsinkiin asemarakennuksen.

Saksalaisten tultua nämä ottivat suuren talon esikunnan käyttöön ja meidät laitettiin asumaan maakuoppaan.

Ruokaa oli niukalti ja tätini kertoman mukaan tehtiin pitkiä kerjuumatkoja Viron puolelle. Mutta pyytäjiä oli paljon eikä sitä riittänyt aina jakaa. Ne jotka otettiin saksalaisille töihin saivat pienen ruoka-annoksen.

Suureen muuttoon Suomeen v. -43 osallistuivat minun ja äitini lisäksi kaksi tätiäni ja iäkkäät isovanhempani. Meidät sijoitettiin Jokioisiin ja heidät Hämeenlinnaan. Isoisän Vihtorin lähdöstä Hirvensalmelta oli kulunut viitisenkymmentä vuotta ja oli nyt paluumuuttaja.

Meidän sukumme rengasmatka oli melkoisen lyhyt. Jokioisilta muistan kuinka kaikki söimme talon tuvassa, talon väki, äiti ja minä sekä kaksi sotavankia. Kaikki samaa ruokaa. Pojat olivat nuoria, lapsenkasvoisia, jotka piti laittaa yöksi saunakamariin ja ovi lukkoon. Sitä ei tehty, pitihän poikien päästä tarpeilleen. Kerran he karkasivat. Silloin kun sanottiin, on tullut rauha, pääsette kotiin. He pelkäsivät kotiinpaluuta, koska urhoollisesta puna-armeijasta ei jäänyt vankeja. Äitini toimi karjanhoitajana ja muutimme useitakin kertoja. Hän tapasi elämänkumppaninsa ja asetuimme Lopuksi Urjalaan. Sain vielä kolme sisarpuolta.

” söimme talon tuvassa, talon väki, äiti ja minä sekä kaksi sotavankia.”

Kansakoulun jälkeen lähdin työn perässä Helsinkiin. Tapasin nuoren tamperelaistytön, perustimme perheen ja saimme kaksi lasta tytön ja pojan. Lastenlapsia on kaksi. Elämäntyömme teimme molemmat Töölön seurakunnassa. Vaimoni toimi ylivahtimestarina ja itse olin nuorisonohjaaja. Avioliitossa olimme 55 vuotta ja pari vuotta sitten vaimoni nukkui pois. Työ oli hyvin antoisaa ja kun on nelisenkymmentä vuotta samassa paikassa, tulee valtava määrä ihmisiä tuttavapiiriin joiden kanssa olen jatkuvasti yhteydessä.

Tällainen oli Ripatin tämän sukuhaaran rengasmatka ja lyhykäisyydessään tämän inkeriläispojan tarina.

Paavo Ripatti puhumassa Inkeri-iltapäivässä.

TULE INKERI-ILTAPÄIVIIN!

Kuten sivuilta 8-15 näkyy, Inkeri-kodissa kuullaan mielenkiintoisia esitelmiä inkeriläisyydestä. Tapahtumat ovat maksuttomia ja kaikille avoimia. Tapahtumakalenterista löydät tarkemman tiedon tulevista esitelmistä.

KERTTU SUSI IN MEMORIAM

Kerttu Susi oli syntynyt 20.8.1925 ja kuoli 92-vuotiaana 2.2.2018 Laakson sairaalassa Helsingissä.

Hän oli syntynyt Venjoella ja tuli Suomeen 1943 Hangon kautta äitinsä kanssa, isä oli aiemmin vangittu ja teloitettu.

Elämäntyönsä Kerttu teki toimistovirkailijana Kansaneläkelaitoksella (nyk. Kela).

Kun Helsingin Inkeri-kuoro perustettiin 1960-luvun alkupuolella, Kerttu oli kuoron perustajajäsen ja yksi upeaäänisistä kantavista voimista toimien kuoron puheenjohtajana kymmenien vuosien ajan.

Kun Inkeriläisten sivistyssäätiö perustettiin vuonna 1965, kuului Kerttu ensimmäiseen hallitukseen vuoteen 1968 asti ja uudelleen hallitukseen vuosina 1991–2010.

Kerttu Sudelle myönnettiin säätiön ansiomerkki kunniakirjoineen vuonna 1992 ja Suomen Inkeri-liiton kunniajäseneksi hänet kutsuttiin 2014.

Kerttu Susi toimi aktiivisesti Inkeriläisten yhdistyksen (nykyisen Suomen Inkeri-liiton) Helsingin paikallisosastossa ja 1994 jälkeen Helsingin seudun Inkeri seurassa. Aivan muutaman viime vuoden aikana ikä ja sairaus kuitenkin rajoittivat hänen osallistumistaan liiton toimintaan.

MARIA JA JUHO

Tarina vanhempieni elämästä
Kirjoittaja Maija Talonpoika

Vanhempieni elämätarinan ajatteleminen ja siitä tietojen kerääminen sekä kirjoittaminen on ollut varsinainen aikamatka yli sadan vuoden takaiseen Inkeriin ja sieltä Suomen Turkuun. Tarina syntyi ajatuksesta saada kirjattua Marian ja Juhon poikkeuksellinen tai toisaalta ikävä kyllä, oikeastaan hyvin tavallinen inkeriläinen elämätarina. Kirjoittaessa suretti sen julman ankarat vaiheet, mutta toisaalta lohdutti heidän sinnikäs selviytymisensä, jossa elämänilollakin oli sijansa. Mitenkähän nämä heidän elämänvaiheensa vaikuttivat heidän pakomatkalla mukana olleisiin lapsiin ja tuleviin lapsiin sekä seuraaviin sukupolviin?

Inkerin yli 300 vuotta vanha elämäntapa ja suomalaiskulttuuri tuhoutuivat heidän elämänsä aikana ja siitä on myös perustellusti käytetty ilmaisua kansanmurha.

Jos Maria ja Juho eivät olisi päätyneet lastensa kanssa pakoyritykseen, joka onneksi onnistui, niin Juho olisi ilman muuta teloitettu kuten lähes kaikki inkeriläiset miehet hänen ikäluokastaan. Maria olisi liittynyt lasten kanssa kauas Neuvostoliittoon karkoitettavien surkeaan joukkoon. Kuolleisuus heidän keskuudessaan oli korkea.

Metodistikirkon verkostolla uskoisin olleen suuren merkityksen pakopäätöksessä. Heillä oli pakko olla uskallus ja luottamus siihen, että tehdyt ratkaisut olivat oikeita.

Olen kirjoittanut asioista, joita muistan joko kerrottuna tai itse mukana olleena. Paljon henkilökohtaista tietoa on heistä jo hävinnyt historian hämärään ja niinhän kuuluu oikeastaan tapahtuakin. Kansakuntien lähihistoriaa kuljetin siinä mukana niveltäen Marian ja Juhon elämää siihen. Toivottavasti paho- ja asiavirheitä ei ole lipsahtanut mukaan.

Kun lähisukulaisia oli Ruotsissa ja Neuvostoliitossa niin alkoi kielimuuri rakentua ihmisten väliin. Meidän ihmisten yhteydenpito ja vuorovaikutus perustuu hyvin paljon puheeseen tai esimerkiksi kirjeitten kirjoittamiseen ja tämä ei nyt enää aina onnistunut. Kaikkien kanssa ei enää pystytty kommunikoimaan luontevasti. Pelkästään hymyileminen ja ystävälliseltä näyttäminen ei oikein riitä.

Kirjoitan siis siitä mitä muistan ja siitä mitä minulle on heidän elämästään kerrottu. Kirjoitan myös siitä millaisia mielikuvia minulle on syntynyt heidän elämästään. Kiitän myös jokaista, joka on kertonut tästä menneestä maailmasta omia muistojaan.

MARIAN JA JUHON TARINA

Heidän avioliittonsa kesti 43 vuotta. Kuopuksen näkökulmasta se oli melkoisen onnistunut juttu. Mitään suureellisia riitoja en muista koskaan olleen. Juhon kirjeitten perusteella Maria harrasti joskus ns. mykkäkoulua saadakseen tahtonsa läpi. Maria puolestaan sanoi tietävänsä Juhon sierainten asennosta tämän mielialan. Välillä pilkahti ulkopuolisellekin kaunis hellyys heidän välillään.

Pohdin vielä heidän elämäntapansa perintöä meille. Vahvimpana tuli mieleen heidän luottavainen rohkeus tehdä ratkaisuja ja se, että tiukan paikan tullen he ilmiselvästi kysyivät ja vastaanottivat toisten apua.

Turvallinen ja tavallinen arki oli arvossaan. Luonto ja musiikki olivat myös vahvasti läsnä heidän elämässään.

INKERI

Maria syntyi Inkerissä Järvisaaren pitäjän Starostinan kylässä 25.12.1902 Eeva (s.1871) ja Erik (1861) Mustosen viisilapsiseen perheeseen.

Juho syntyi Inkerissä Markovan pitäjän Haittalan kylässä 11.2.1891 Maria (s.1856) ja Juhana (s. 1861) Talonpojan kahdeksanlapsiseen perheeseen.

Marian ja Juhon vanhemmat olivat inkeriläisiä. Inkeriläisten alue eli Inkerinmaa sijaitsi Suomenlahden itäpohjukassa Narvajoen ja Laatokan välisellä alueella. Pinta-alaltaan noin 18 000 neliökilometrin alue ulottuu Suomen vanhana rajana toimineeseen Rajajokeen sekä idässä Lavajokeen ja etelässä Solbovan rauhan rajalle. Rajat vakiintuivat 1600-luvulla, jolloin Inkeristä tuli Ruotsin kuningaskunnan Itäinen maakunta ja tätä aikaa kesti virallisesti 1617–1721.

Inkeriläisiksi kutsuttiin edellä kuvatulla alueella asuvia suomalaisia, jotka olivat muuttaneet Suomesta lähinnä Savosta ja Karjalasta tähän maakuntaan 1600 luvulla Stolbovan rauhan aikoihin. Alue oli silloin ollut lähes tyhjentynyt ihmisistä, sillä suurin osa alueen aikaisimmista asukkaista oli paennut sodan jaloista. Muuton aikoihin seutu oli ollut kauttaaltaan aikansa mukaista maaseutua.

Suomalaisten muutossa mukana seurasi Suomen kieli ja Suomen mieli sekä evankelisluterilaisen kirkon usko. Inkerin kirkko vietti tänä vuonna 400-vuotista taivaltaan, sillä Lempaalan seurakunta perustettiin vuonna 1611. Näistä kolmesta edellä mainitusta suomalaisuuden peruspilarista on aina pidetty tiukasti kiinni. Taas Stolbovan rauhan jälkeen käytiin sotia ja Ruotsin raja siirtyi takaisin lännemmäksi. Inkeri jäi silloin Venäjän valtapiiriin.

Pietari Suuri päätti 1700-luvulla rakentaa valtakunnan pääkaupungin Nevan suulle ja niin myös tapahtui. Alkoi suuri rakennustyö ja aikaa myöten loistava kaupunki ja runsas venäläinen väestö asettui keskelle Inkerin suomalaisasutusta. Siinä taisi maaseudun rauha olla pahasti uhattuna.

Inkeriläiset sopeutuivat tilanteeseen. Asuivat kylissään, viljelivät maata ja pitivät suomalaisuudestaan edelleen tiukasti kiinni. Raja venäläisyyteen eli heidän kieleensä, kulttuuriinsa ja uskontoonsa pysyi paikallaan. Inkerissä oli suomalaisia kyliä ja venäläisiä kyliä. Ilmeisesti ei avioliittoja solmittu juurikaan yli kulttuurirajan. Muuten ei ole selitettävissä tilanne aikakautena jolloin Marian ja Juhon elämän alkoi.

” Ilmeisesti ei avioliittoja solmittu juurikaan yli kulttuurirajan.”

Inkerissä puhuttiin suomea ja murre oli hyvin lähellä karjalan murretta. Alueella toimi Kolppanan seminaari 1863 - 1913 ja siksi mahdollistettiin sen aikaisissa kouluissa lapsille myös suomenkielinen opetus. Venäjän kieli oli myös tärkeänä oppiaineena, sillä muuten eivät inkeriläiset selviytyneet virallisten asioitten hoidossa. Vanhempani kertoivat, että miehet olivat parempia venäjän kielen taitajia ja naiset kotikylissään osasivat huonommin puhua, mutta ymmärsivät suurimman osan puheesta.

Kolppanan seminaari ehti valmistaa toimintansa aikana lähes 250 opettajaa. Opettajien tärkeänä aatteellisena tehtävänä oli olla kansallistunnon kasvattajana ja heidän toimestaan järjestettiin mm isoja laulujuhlia. Näin kirjoittaa Aale Tynni kirjassaan Inkeri Inkerini.

Kirkko oli keskeinen vaikuttaja ja ilmeisesti sen sisällä evankelinen liike oli hyvin edustettuna.

Ihmiset asuivat kylissä ja viljelysmaat olivat talojen ympärillä. Lypsykarja oli hyvin tärkeä tulonlähde ja siitä pidettiin hyvää huolta. Kesäpäivät se kulki paimenen kaitsemana niityillä ja metsissä. Talvikauden heinät korjattiin ulkoniityiltä. Maidosta tehtiin myös rahkaa, smetanaa ja voita. Tuotteet kaupattiin Pietarissa ja pääasiassa tietyllä torilla, joka on edelleen entisellä paikallaan ja jolla olen jopa käynyt. Pietarissa oli myös tinkimaitotaloja, jonne toimitettiin tuotteita.

Hyvälaatuisina pidettyjä maitotuotteita saatiin kaupaksi Pietarissa niin paljon kuin niitä pystyttiin tuottamaan. Vossikka-ajot kaupungissa oli monen perheenpään ammatti. Silloin piti olla säädösten mukaisen ajopelit ja hyviä hevosia sekä Pietarissa piti olla tallipaikka. Maksullisia kesävieraita pidettiin.

Haapalastuista tehdyt kukat eli ”lintit” olivat kysyttyä kauppatavaraa. Myös monenlaista muuta kauppatavaraa kuljetettiin kaupunkiin. Inkerin kautta vanhan kartan mukaan kymmenisen rautatietä ja tavallista tietä kulki Pietariin ja tämä oli hyvä kul-

kuväylä kuljettaa tavaroita. Tämä kaupankäynti ja erilaiset palvelut Pietariin toivat ympäröivään inkeriläiseen maaseutuun varallisuutta.

Tuntuu kuin Inkeri olisi jäänyt rajaseutuna elämään omaa elämäänsä ja siitä olisi vähitellen tullut jonkinlainen suomalaisuuden ulkoilmamuseo. Runolauluperinnekin säilyi siellä pitkään ja sitä käytiin keräämässä itäiseen Suomeen tehtyjen matkojen yhteydessä.

Eurooppa eli vuosituhannen vaiheessa levottomia aikoja. Ensimmäinen maailmansota teki tuloaan ja sodan jälkeen alkoi Venäjällä sosialistinen vallankumous. Tiedonkulku oli tietenkin aivan toista siihen aikaan ja maaseudulle suuret tapahtumat alkoivat vaikuttaa viiveellä.

Inkerissä asui ennen toista maailmansotaa n 150 000 inkeriläistä. Vallankumouksen jälkeen valkoisten ja bolsevikkien taistelurintama kulki osaksi Inkerin kylien läpi. Jälkimmäisten voitettua ja vallankumoukset aatteet levisivät vähitellen myös Inkeriin.

Osa väestöstä innostui sosialismista, osa unelmoi lähes itsenäisestä Inkeristä Suomen naapurina, osa odotti, että mitä muutoksia tulee tapahtumaan ja onko niihin pakko myöntyä. Kollektiivisoinnin alkaessa ja kolhoosilaitosten toteutuessa monet vauraammat maanviljelijät yrittivät jatkaa itsenäisinä, mutta aina vaan raskaammat verot tekivät sen mahdottomaksi.

Henkinen ilmapiiri muuttui myös vähitellen. Kirkko ja kaikki hengellinen toiminta tuli yhteiskunnallisesti vaaralliseksi ja suomalaisuus yleensäkin epäluotettavaksi.

”Henkinen ilmapiiri muuttui myös vähitellen”

MARIAN LAPSUUDENKOTI JA NUORUUS

Marian vanhemmat olivat Järvisaaren pitäjän Starostinan kylässä asuivat Eeva o.s. Tani s.1871 ja Erik Mustonen s. 19.6.1861.

Sukututkijaystäväni on löytänyt netin ihmeellisestä maailmasta Inkerissä syntyneitten luettelon ja sieltä Marian isän Erikin vanhemmat: ” isä: bauer (talonpoika) Matias Salomonianpoika Mustonen ja äiti Annan Antintytär o.s. Huittari ”. Annan o.s. on epäselvästi kirjoitettu ja saattaa olla myös Hutteri, sillä tämä sukunimi esiintyy Marian muistitiedon mukaan tehdyssä sukupuussa.

Syntyneitten kirjasta löytyi myös Marian äidin Eevan vanhemmat: ”isä: bauer (talonpoika) Matias Paulipoika Tani ja äiti: Anna Matiaantytär Wainonen”. Sukupuussa Matias on Matti ja Pauli on Paavo. Pappi tai kirjuri on ilmeisesti ollut saksalainen. Marian äidin Eevan syntymäajaksi on merkitty 1.4.1872 abend. Äitini Maria syntyi 1902 ja hänen tarinansa jatkuu myöhemmin.

Jonkilainen mielikuva ja käsitys on tullut serkkuni Tyyne Zimerinovan kirjoituksesta ja kertomasta Mustosten elämästä Starostinan kylässä. Myös siitä mitä Marian itse kertoili joskus tästä ajasta on jäänyt tuntumaa.

Kotitalo oli kuten Inkerissä ja itäisessä Suomessa tavallisesti olivat eli talot olivat kylässä ja päärakennuksen pääty katsoi kylän raitille. Tarha eli puutarha kuului pihapiiriin. Kotieläiminä kuului olla lähes omavaraistalouden mukaisesti, kuten lehmiä, sikoja, lampaita ja kanoja. Kissat ja koirat todennäköisesti luokiteltiin hyötyeläimiksi. Ja sitten tietenkin oli hevosia.

Maria suhtautui aina luontevan lempeästi kaikkiin eläimiin. Hevosten kova kohtelu raskaissa töissä ja varsinkin humalaisten rääkättävänä tuntui hänestä tosi pahalta ja siksi hän kerran totesikin, että ”tunteettomat” autot sopivat hyvin hevosten tilalle. Erik-isä ajoi vossikkaa Pietarissa. Isot hevoset ja säädösten mukaiset komean tuntuiset kulkupelit ihastuttivat pientä tyttöä.

Kerran Erikillä oli ollut kaupungista tuomisinaan joko peräti piano tai ainakin urkuharmooni. Jotenkin muistan Tyyne puheista, että kyseessä olisi ollut piano. Tuntuu kyllä hieman uskomattomalta. Joka tapauksessa Marian innostus ja taito soittamiseen alkoi tästä. Maria muisteli joskus tsaarin aikaisia Pietarin matkoja jolloin oli päässyt suureen ortodoksikirkkoon. Palvelun laulut, komea kuoro ja varsinkin jyrisevät bassot, kynttilöitten valtava määrä ja kultaiset ikonit tekivät

syvän vaikutuksen. Siinä oli kaikille aisteille annettavaa.

”Isot hevoset ja säädösten mukaiset komean tuntuiset kulkupelit ihastuttivat pientä tyttöä. ”

Erik-isä oli paljon poissa ja silloin vastuu talosta oli Eeva-äidillä. Talonpidossa on paljon työtä ja Maria oli kaikessa mukana niin kuin toisetkin. En muista hänen koskaan valittaneen mitään tai oikeastaan edes muistelleen lapsuuttaan. Kai elämä toi niin paljon kaikkea raskasta, että tämä aika varmaan hautautui jonnekin muistojen hämärään.

Lapsuudenkodin henki on ollut uskonnollinen. Ahkeruus ja hyvät tavat ovat olleet tärkeitä. Voisin ajatella Marian lapsuuden olleen tavallisen ja turvallisen. Rauhallinen ja harkitsevainen tempperamentti muovautui varmaan jo silloin.

Serkku Tyyne Zimerinova kertoi seuraavaa Marian äidin, Eeva elämänvaiheista. Eeva oli elänyt Matti poikansa perheen kanssa. He olivat jääneet pahasti toisen maailmansodan aikana saksalaisten ja venäläisten rintamalinjojen väliin. Saksalaiset olivat evakuoineet heidät muitten inkeriläisten mukana Viroon ja sieltä laivalla Suomeen. Eeva oli silloin yli 70-vuotias ja Tyyne oli n 6-vuotias.

Tyyne muistaa pakolaisten kuljetusjunaa pommitetun ja kaikki jotka saattoivat suojautuivat radan penkkapuskiin. Eeva oli istunut koko tapahtuman ajan lapsi sylissä junan oviaukossa ja näyttänyt aivan madonnalta. Tämä vahva muistikuva oli Tyynelle jäänyt.

He asuivat muutaman vuoden Suomessa, mutta kun inkeriläisten palautus tuli sodan loppusopimuksen perusteella lähes pakolliseksi Eeva ja Matin perhe lähtivät takaisin toiveena päästä luvatusti kotiin Inkeriin. Käytännössä inkeriläiset narrattiin palaamaan itään katteetomalla lupauksella päästä kotiseudulle.

Toinen tärkeä peruste lähtöön oli ollut sodan melskeissä kadonnut Topi-poika. Eeva toivoi, että keuhkosairas Topi olisi vielä elossa ja löydettävissä. Ei ollut.

Sisareni Inkeri muistaa Eevan ja Matin perheen Neuvostoliitton palautuksen tapahtuneen Suomen itsenäisyyspäivänä 1944 ja palautettavien kokoontumispaikkana oli ollut Turussa Raunistulan koulu.

Silloin Maria näki äitinsä Eevan viimeisen kerran. Synnyin tammikuussa 1945 ja olin näitten kahden naisen välissä heidän viimeisessä halauksessaan. Kastenimeni on Eeva Maria.

Palautettujen inkeriläisten juna ajoi ohi Leningradin jonnekin syvälle suuren Venäjän sisämaahan.

Eeva sairastui ja syöminen sekä juominen vaikeutuivat ja lopulta ei onnistunut lainkaan. Tuskallisten aikojen jälkeen Eeva kuoli. Hänet on haudattu jonnekin Venäjällä jollekin kummulle, josta avautuu kaunis näköala.

JUHON LAPSUUDENKOTI JA NUORUUS

Juho Talonpoika syntyi Markkovan pitäjän Haittalan kylässä 11.2.1891.

Vanhemmat olivat Juhana Talonpoika s. 31.3.1860 ja Maria o.s. Haponen s.1856.

Sukututkijaystäväni oli löytänyt netistä Markkovassa syntyneitten luettelosta lisäksi Juhana Talonpojan vanhemmat: ” Antti Juhananpoika Talonpoika ja Katariina Matiaantytär o.s. Ikka”.

Myös Juhon äidin Marian vanhemmat löytyivät: isä Yrjö Samuelinpoika Haponen ja äiti Anna Eerikintytät Särki

Juhon asevelvollisuusajasta Venäjän tsaarinarmeijasta olen kuullut kertomuksia. Jo valokuva, joka on otettu ilmeisesti vuonna 1911 kertoo paljon. Kuvassa Juho aloittelevana sotapoikana on saanut valokuvastudiosta lainaksi komean töyhtöhatun ja vanhempi velipoika Pekka näyttää myös tyytyväiseltä tark´ampujamitaliensa kanssa. Pietari Paavalin linnoitus oli ollut ainakin osan aikaa Juhon palvelupaikkana.

Sitten alkoi ensimmäinen maailmansota 1914. Armeijan mukana Juho siirrettiin Saksan rintamalle. Ilmeisesti jo ensimmäisen taistelun aikana Juho jäi saksalaisten sotavangiksi. Koko

vankeutensa ajan hän oli ollut töissä saksalaisessa maalaistalossa. Kohtelun on pitänyt olla suhteellisen kohtuullisen, sillä mitään kauhukertomuksia ei hän tästä ajasta ole kertonut.

Melko toimiva saksankieli tarttui nuoreen mieheen ja välillä vuoskymmenienkin päästä kuului tiukassa paikassa «donnerwetternmankelbretter". Mitähän se tarkoittaa?

Rauhan palasi ja myös Juho palasi takaisin Inkeriin ja siviilielämä alkoi taas.

Pietarissa oli levotonta ja sosialistinen->bolsevistinen->kommunistinen vallankumous alkoi 1917 muokata maata ja tavallaan koko maailmaa täysin uuteen uskoon.

Missä vaiheessa tämä vallankumous alkoi vaikuttaa Inkerissä on hankala selvittää. Maaseutu pysyi ilmeisesti melko pitkään ennallaan ja ihmiset seurasivat tapahtumia mitenkuten saivat niistä tietoa.

Kun vallankumous alkoi olla riittävän järjestäytynyt, se mahdollisesti vasta sitten alkoi muokata systemaattisesti myös Inkerin kirkollisia ja yhteiskunnallisia rakenteita. Silloin tässä prosessissa oli mukana Suomesta paenneita punaisia ja pieni osa myös inkeriläisistä lähti aktiivisesti mukaan.

Juho ja hänen veljensä olivat innokkaita lähtemään metsälle ja metsästäjähän tarvitsee tietenkin hyvän metsästyskoiran. Metsästyksen kohteena olivat kanalinnut ja turkiseläimet, joista sai tuloa. Mistään suurriistasta kuten karhuista ja susista en muista kuulleeni. Hirvieläimiä en myöskään muista mainitun.

Toimellisia metsästyskoiria piti olla ja niitä sai itse kasvattamalla.

Rotumääritelmistä on vaikea saada mitään selkoa, mutta karjalaisittain koira, jolla oli täplät silmien yläpuolella on hyvä metsästyskoira. Se näkee näkevillä silmillä ja sen lisäksi näkee näkymättömiä. Uskoisin ulkomuotovaatimuksena olleen pysyt korvat, suunnilleen kippuran hännän, hyvän turkin ja terhakkaan oppivaisen metsästyskoiraluonteen. Juhon viimeinen metsästykoira oli narttu Pili.

”Tyyne Zimerivona kertoi tapahtuman olleen paikkakunnilla varsinainen ”love story.”

Myös Pietarista tuotiin koiria Juhon koulutettavaksi. Talossa oli oikein koiratarha rakennettuna.

Jossain vaiheessa oli vielä Graniitissa olemassa Juhon koirankouluttajan diplomi. Teksti oli venäjäksi joten sen tarkkaa sisältöä en tiedä.

Kaukaiset mielikuvat toisten puheista kuvasivat Marian ja Juhanan perhettä kovin vilkkaaksi ellei hieman villiksi? Joku perheen jäsenistä oli syyllistynyt tappoon n 1920- luvulla ja siitä syystä yksi sedistäni istui vankilassa muutaman vuoden ennen kuin asianomainen itse sai tunnustettua.

Millainen oli Juhon luonne ja tempperamentti. Ainakin hyvää toimellisuutta ja selviytyväisyyttä siinä oli paljon kuten jatkossa selviää.

YHTEINEN ELÄMÄ INKERISSÄ 1923–1935

Kukaan ei taida enää tietää, että missä ja miten Maria ja Juho tapasivat. Sitä ei edes enää voi saada mistään selville - harmi. Jossain he olivat tavanneet ja jotenkin he saivat jatkettua yhteydenpitoa. Pitäjät Järvisaari ja Markkova näkyvät kartoissa Laatokan alalaidalla mukavasti vierekkäin, mutta tietoa kylien sijainnista en ole löytänyt. Todennäköisesti haitallista ja sinnikkyyttä vaativaa välimatkaa oli ollut.

Tyyne Zimerivona kertoi tapahtuman olleen paikkakunnilla varsinainen ”love story”. Marian vanhemmat, varsinkin Eeva äiti, olivat ankarasti vastustaneet koko seurustelua. Perusteluna oli ollut liian suuri ikäero (11 vuotta) ja Talonpoikien kovin kyseenalaisen maine. Mutta kukaan ei voinut mitään tälle suurelle rakkaudelle ja niin heidät vihittiin keskellä epävarmoja aikoja ja keskellä talvea 27.12.1923. Maria oli pari päivää aikaisemmin täyttänyt 21 vuotta ja Juho täytti seuraavaksi helmikuussa 32 vuotta. Nuoripari muutti Markkovan pitäjän Haittalan kylään Talonpoikien suvun naapuruuteen. Heille rakennettiin iso talo. Mitään

tarkkaa muistitietoa näistäkään vuosista ei ole enää saatavilla.

LAPSET

Ensimmäisen lapsen, pojan syntymäajasta ei ole tietoa, mutta todennäköisesti ensimmäinen Tauno-poika syntyi ja kuoli 1924–1925. Hänen elämässä olo ajastakaan ei ole enää saatavilla tietoa.

Sitten syntyi toinen lapsi, tyttö 31.1.1926 ja sai kasteessa nimen Tyyne.

Toinen Tauno niminen poika syntyi syksyllä 1927 ja Rikhard (Riku) syntyi 29.8.1929.

Siihen aikaan annettiin usein kuolleen lapsen nimi seuraavalle mahdolliselle lapselle. Inkerissä käytettiin tavallisesti yhtä etunimeä. Nettisukuluettelojen mukaan lapsille annettiin kasteessa perinteisiä suomalaisia nimiä kuten pojilla Matti, Pekka, Juhana jne. ja tytöille Maria, Eeva, Katri jne. Ilmeisesti satakunta vuotta sitten kansallisromanttiset, toivottuja ominaisuuksia kuvaavat nimet kuten Lempi ja Tyyne tulivat suosituiksi nimiksi. Jostain mahdollisesti amerikkalaisesta vaikutuksesta tuli Robert, Rikhard ja Albert jne taas poikien nimiksi

Perheessä elettiin sen aikaisen lapsiperheen työteliästä arkea. Marian asenteita lapsiin kuvaa kaksi hänen usein käyttämää sanontaa: lasta pitää aina katsoa kauniisti ja lapsi on kuningas - pienestä lapsesta pitää pitää kaikenaikaa huolta.

Riku oli vauvana ollut kova parkumaan ja Maria oli saanut usein öisin lähteä saunaan rauhoittelemaan lasta jotta muut talossa saisivat nukuttua. Maria oletti raskausajan tunnetilan vaikuttavan syntyvän lapsen luonteeseen. Näinhän myös nykyisin ajatellaan uusien tutkimustulosten mukaan.

Inkerissä Markkovan pitäjän Haittalan kylässä koko elämisen epävarmuushan alkoi vaikuttaa kaikkeen ja miniän osa ei myöskään aina taitanut olla helppo.

Juho on todennäköisesti jatkanut joko ammattimaisesti tai hyvänä lisäansiona metsästystä. Ja tehnyt kaikkea muuta mitä maalaistalossa tulee tehtäväksi.

”Mikä on aikuisten vastuu jos jotain menee pahasti pieleen”

Sosialistisen vallankumouksen vaikutus alkoi tuntua Inkerissä. Itsenäiset maanviljelijät oli saatava suostumaan kolhoosiin eli yhteistalouteen maataloudessa. Tavoitteena oli silloin saada pellot yhteisiksi ja hevoset ja lehmät tulivat myös yhteisomistukseen. Hyvä jos talo ja tavarat jäivät kokonaan perheen omaan käyttöön.

Alkuun propagandakoneisto ilmeisesti toivoi, että valistus olisi riittänyt tähän muutokseen. Vaan ei aina valistus riittänyt ja vastaan hangottelusta seurasi kovat raskaat verot ja kun rahat enää riittäneet maksamisiin niin silloin oli vapaaehtoinen pakko liittyä kolhoosiin. Vuodesta 1928 ei enää ollut vaihtoehtoja ja sosialistinen yhteiskunta otti kovat keinot käyttöönsä.

Samasta vuodesta eli 1928 alkaen myös evankelisluterilaisen kirkon toiminta vaikeutui ja loppui Inkerissä kokonaan viimeistään 1930-luvun alussa. Aale Tynni kuvaa kirjassaan sukunsa liittymisestä pakolaisvirtaan, joka pääsi vielä poistumaan Inkeristä 1920-luvun lopulla. Samalla romahti aktiivisten ja valveutuneitten ihmisten toivo Inkerin hyvästä tulevaisuudesta.

Koko poliittinen ja henkinen tilanne Inkerissä jatkoi kärjistymistään 1930-luvulla samaan aikaan kun koko maailmanpolitiikka alkoi taas tulla levottomaksi. Inkeriläisiä vangittiin. Osa palasi kotiinsa ja osa ei koskaan palannut. Juho mietti varmaan ankarasti - mitä pitäisi ja mitä voisi tehdä. Uhkarohkeissa yrityksissä aikuiset aina selviytyvät paremmin, mutta miten selviytyvät pienet lapset. Millainen riski on kohtuullinen? Mikä on aikuisten vastuu jos jotain menee pahasti pieleen ja miten kestää syyllisyys sen jälkeen.

Mitä on Juhon ja Marian neuvonpito ollut kaikesta tästä niin siitä ei ole enää kukaan kertomassa. Mutta heidän on ollut pakko luottaa vahvasti toisiinsa tässä yhteisyrityksessä.

Kylässä liikkuvien huhujen mukaan jo Juhonkin turvallisuutensa oli uhattuna. Häntä oli jo käyty kyselemässä kuultavaksi, mutta Juho oli silloin sattunut olemaan poissa kotoa. Tästä

eteenpäin hän alkoikin olla paljon metsällä ja kävi vaivihkaan kotonaan.

Maria kertoi tästä ajasta ja tilanteesta, jolloin hänen oli pakko mennä hoitamaan jotain virallista asiaa johonkin tärkeään toimistoon. Maria oli jättänyt vihkisormuksen kotiin. Jos hänet nyt pidätetään ja hän häviää, niin lapsilla on ainakin sormus muistona.

Maria ja Juho päättivät yrittää Suomeen pakenemista. Mukana olisi kolme alle 10-vuotiasta lasta ja Anni Tani. Juho piti pientä povitaskussa kulkevaa kirjaa, johon hän kirjoitti ajatuksiaan. Lyijy- ja kosmonkynän jälki on epätarkkaa ja tekstikin on osaksi viitteellistä. Pidätyksen yhteydessä kyseinen päiväkirja olisi ollut hyvin vaarallinen. Yksinäisten matkojensa aikana miettiessään eri vaihtoehtoja kirjoittaminen on ollut hyvä tapa selkeyttää ajatuksia. Kauniisti hän kirjoittaa Mari-kullasta ja pienistä lapsosista. Miten heidät saisi turvattomista oloista turvaan!?

Juhon metsästysretket olivat ilmeisesti suuntautuneet laajalle alueelle ja hän pystyi jatkamaan liikkumista ilman, että olisi herättänyt epäilyksiä. Nyt hänen matkansa suuntautui Kantalahteen, joka on Muurmanskin alareunassa Vienan meren rannalla suunnilleen Suomea ajatellen Sallan korkeudella.

Mukana hänellä oli runsas varasto teetä ja korppuja, joita hän kätki mahdollisimman vesitiiviisti metsää.

Lyyti Pegonen muistaa, että aikuiset supattivat huolestuneen näköisinä jotain salaisuuksia Marian ja Juhon kotona ja lapset häädettiin aina harmillisesti kauemmaksi. Ja sitten tämä lapsiperhe katosi jäljettömiin. Tyhjäksi jäänyt iso talo muutettiin koko kylän kouluksi, joka jatkoi toimintaansa muutaman vuoden ajan.

PAKOMATKA

Ja oli syyskuu 1935 kun tämä perheen katoaminen tapahtui. Perhe ja Anni olivat nousseet junaan ja ajaneet Leningradiin, jossa vaihtoivat Kantalahden junaan. Höyryveturien aikakaudella noin tuhannen kilometrin matkaan kului varmaan paljon aikaa. Mahtoiko yksi vuorokausi riittää?

He istuivat epämukavilla penkeillä, nuokkuivat, söivät eväitään ja aikuiset pitivät lapsista huolta. Matkatavaroita oli suhteellisen vähän jo senkin takia etteivät muut matkustajat olisi ihmetelleet heitä. Neuvostoliittolainen urkintasysteemi oli aina otettava huomioon. Matkalippu oli Kantalahteen, mutta pakolaiset jäivät pois junasta yhtä asemaa aikaisemmin.

Niin Maria 33 v., Juho 44 v., Tyyne 9 v., Tauno 8 v. ja Riku 6 v. sekä Anni Tani lähtivät vaeltamaan. Heidän edessään oli linnuntietä mitattuna noin 140 kilometriä synkkää umpimetsää. Soita piti ylittää, kankaita kulkea ja alkavan tunturialueen vuoria vaeltaa. Todennäköisesti metsään mennessä heidän piti tarkkailla ympäristöä. Oltiin varmaan niin kuin perhe olisi ollut leppoisasti marjastamaan menossa. Kukaan ei lähtenyt heidän peräänsä eikä ilmeisesti tehnyt heistä ilmoitusta.

Miltä tuntui aikuisista ja miltä tuntui lapsista. Mitä Juho ajatteli? Mitä Maria ajatteli? Oliko koko uhkarohkea yritys järjetön?

Ankaraa vaellusta kesti viikon verran. Osaksi reitti oli Juhon valmiiksi suunnittelema ja piilossa olevat ruokatarpeet olivat korvaamattomia. Muistitiedon mukaan Juholla oli ase mukana ja matkalla hän ampui kanalintuja kattilaan pantavaksi. Syksyisessä metsässä oli vielä paljon marjoja syötäväksi.

Juholla oli ase mukana ja matkalla hän ampui kanalintuja kattilaan pantavaksi.”

Kun ajattelee sen aikaisia vaatteita ja jalkineita niin kulkeminen syksyisessä vetisessä metsässä oli varmasti kylmää ja märkää. Puistattaa kun ajattelee öitä. Nuotio oli mahdollinen ennen rajavyöhykkeelle tuloa ja tulihan lämmittää ja sen loisteessa voi kuivata varusteita. Kuuma tee myös lämmitti.

Nukkumapaikka rakennettiin metsäiseen tapaan oksista ja olikohan heillä mukana joku vaate, jonka saattoi levitetään yhteiseksi suojaksi. Varmaan käpertyivät kaikki lähelle toisiaan säilyttääkseen vähäisen lämmön ja saadakseen levättyä seuraavaa etappia varten.

Rikun Ritva kertoo Rikun muistelleen toisinaan matkaa. Lapsi 6v. oli aikoinaan ihmetellyt, että aikuiset puhuivat marjastamaan menemisestä, muttei mitään marjoja poimittu. Tosin niitä syötiin välillä, mutta jätettiin hyvät marjapaikat ja taas jatkettiin raskasta kulkemista. Eikä selitetty edes mitään syytä. Riku muistaa myös ehdottoman hiljaisuuden vaatimuksen kun pakolaiset lähestyivät rajavyöhykettä.

Tauno sairastui matkalla kuumeeseen ja ei millään olisi jaksanut kävellä - mutta oli pakko. Tosin välillä häntä oli joku aikuisista kantanutkin ja tämä harmitti Rikua 6v. Ilmeisesti Tauno ei ole kertonut paljon tästä vaiheesta. Yksi matkalaukun tapainen kantamus hukkaantui matkalla.

Kun lähestyttiin rajavyöhykettä niin silloin ei enää voinut tehdä edes tulia. Jonain viimeisenä metsäyönä satoi räntää, mutta onneksi ei niin paljon, että kulkijoitten jäljet olisivat paljastuneet. Rajavyöhykkeellä heidän piti hyvin olla tarkkana. Venäläisten vartijoiden kulkiessa ohi pakolaiset olivat voineet haistella ilmavirran kuljettamia mahorkan hajuja.

Juhon piti arvioida se hetki jolloin he saattoivat ajatella voivansa ylittää rajavyöhykkeen ja niin he tekivät sen ja astuivat Suomen maakamaralle. Vielä oli metsää taivallettavana.

Kun he saapuivat asutuksen lähelle niin Juho lähti varmistamaan tilannetta ja muut jäivät vielä metsän suojaan. He olivat aivan varmasti Suomessa. Kylästä soitettiin virkavaltaa paikalle ja niin koko perhe pääsi turvaan. Ja Anni Tani myös.

VÄHÄ HÄMEENKATU 14

Ja niin perin uupunut, likainen ja helpottunut perhe: Maria, Juho, Tyyne, Tauno, Riku sekä Anni Tani olivat Suomessa. Varallisuudeksi voi laskea rankasta pakomatkasta hengissä selviytyneet ihmiset, mutta kaikkinaista materiaalia oli tosi vähän ja ilmeisesti rahaa ei ollut ollenkaan. Miten tästä eteenpäin?

Juhoa kuulusteltiin kuten kuuluu kuulustella luvattomasta valtakunnan rajan ylittämisestä.

Ilmeisesti Suomessa oli jo silloin jonkilainen valmius ottaa vastaa pakolaisia ja pitää heistä huolta. Oulun Maikkulassa oli paikka, jossa perhe aloitti. Miten kauan he siellä viipyivät, siitä ei taida enää olla tarkkaa tietoa. Lapset kävivät mahdollisesti koulua, sillä Tauno on kertonut epäystävällisestä opettajasta.

Turku valikoitui jostain syystä heidän asuinpaikaksi. Vaihtoehtona ollut Viipuri jäi onneksi vain kokeiluasteelle. Muutenhan olisi ollut uusi muutto taas edessä.

Juholla oli ollut jo Inkerissä yhteyksiä Metodistikirkon työntekijöihin ja näitten yhteyksien avulla alkoi heidän asettuminen uuteen kotimaahan.

Perhe sai ensimmäiseksi kodikseen Turun suomalaisen Metodistikirkon keittiön. Kirkon huoneisto oli Vähä Hämeenkadulla vastapäätä nykyistä Kerttulin vanhainkotia. Talossa oli muurattu alakerta kivijalkakauppoineen ja puurakenteinen toinen kerros, jossa tavallisten asuntojen lisäksi myös kirkkosali sijaitsi.

Nyt maalaiselämään ja avaraan elinpiiriin tottuneet ihmiset asettuivat asumaan kaupungissa hellahuoneeseen. Keittiössä taisi myös olla pieni makuualkovi. Vesivessa ja suihku olivat sen ajan suuria mukavuuksia. Tämä saniteettitila oli kaikkien yhteiskäytössä.

Inkeri syntyi 7.12.1936.

Minulla on sellainen mielikuva, että suhteellisen pieni seurakunta otti tulijat hyvin vastaan.

Juholla oli jo Inkerissä elämisen ajoilta syntynyt yhteyksiä Metodistikirkon ihmisiin ja nyt nämä yhteydet olivat kullan arvoisia. Puolin ja toisin tiedettiin ja tunnettiin. Kaikkea tarpeellista kotiin tarvittavaa tavaraa alkoi kertyä ja kaikki meni myös tosi tarpeeseen. Keittiökaappi, astioita, Sorsakosken ruokailuvälineet ja monet muut taloustavarat ovat edelleen olemassa.

Juho oli varmaan myös jo silloin huutokaupoissa kulkija. Voisi näin jälkeenpäin ajatella, että Metodistikirkon ihmisillä oli keskeinen osa Marian ja Juhon perheen sopeutumisessa uuteen maahan. Jo hyväksyvä vastaanotto oli hyvin tärkeää, taloudellinen apu oli hyvin tärkeää ja henkinen sekä hengellinen vuo-

rovaikutus oli hyvin tärkeää. Nykyinen sana kotoutuminen toimi näin jo parhaalla mahdollisella tavalla. Tietenkin yhteinen kieli ja ajattelu helpotti uudessa kotipaikassa.

Ehkä edellä mainituista syistä johtuen en muista vanhempieni koskaan haikailleen takaisin Inkeriin. Heidän oli tietenkin pakko hyväksyä, että mennyt on mennyttä. Tunneside uuteen kotiseutuun kasvoi hyvässä ympäristössä vahvaksi.

" en muista vanhempieni koskaan haikailleen takaisin Inkeriin."

Seurakunnan jäsenistä tuli perheen tukijoita ja ystäviä. Siksi myös syntyvien lasten kummit löytyivät näistä ihmisistä. Jatkoa ajatellen merkitykselliset Toivoset liittyivät jotenkin myös Metodistikirkon toimintaan ja minulla onkin mielikuva Uuno Toivosen vaimon Mairen olleen linkkinä.

Juho sai nimittäin töitä Uuno Toivosen kivilouhimosta, joka sijaitsi Kärsämäen Graniitissa. Kivityömiehen ammatti tuli merkinnäksi virallisiin papereihin.

Työ oli raskasta ja likaista ruumiillista työtä. Kalliopora ärisi, dynamiittia pakattiin porattuun reikään. Eskolini huusi kovaa: AMPU TULEE - PALAA JO !!! Ja sitten posahti. Käsikäyttöisellä kraanalla siirrettiin lohkareita eteenpäin. Syviä kiuluja syntyi kun haettiin mahdollisimman hyvälaatuista ja yhtenäistä kiviainesta. Syntyi myös korkeita rääpekasoja huonolaatuisesta kivestä. Jossain vaiheessa kivilouhimolla ollessaan Juho loukkasi jalkansa, mutta luunmurtuma nilkassa parani onneksi hyvin. Työtapaturmakorvaukset taisivat olla tuntemattomia silloin.

Viimeisinä työvuosinaan Juho oli hiomassa mustaa graniittia kauniin kiiltäväksi. Siitä tuli pohja hautakiviin, sankarivainajapatsaitten jalustoja ja Puutorin OPn talon perustaa. Koska tämä Juhon tärkeä työsuhde alkoi niin siitä ei taida olla enää muistitietoa. Verottaja ehkä tietäisi?

Matka Turun keskustasta, Vähä Hämeenkadulta Kärsämäen Graniittiin oli pitkä, lähes 10 km ja raskas polkea sen aikaisella miestenpyörällä. Kesät ja talvet, kaikissa keleissä hänen piti jaksaa sotkea soratien rahistessa pyörän renkaitten alla. Työpäivät olivat pitkiä ja raskaita ja koko perheen tavallinen elämä hakusessa.

Päiväkirjassaan Juho kirjoittaa ajatelleensa joskus uupuneena Kärsämäen hautausmaan kohdalla: siellä olevien vaivanaika on jo takana.

Kouluikäiset kävivät koulussa ja Kerttulin kansakoulu oli ihan naapurissa. Tyyne jatkoi oppikouluun eli Turun tyttölyseoon ja ilmeisesti Tauno olisi myös päässyt oppikouluun, mutta maailmantilanne muuttui niin, että tämä mahdollisuus jäi käyttämättä. Toinen maailmansota oli alkamassa.

Maria pyöritti kotitaloutta. Kaikki käyttötavarat ja vaatteet tulivat jostain? Miten vähäinen käytettävissä oleva raha riitti kaikkeen?

Perhe sai Suomen kansalaisuuden niin pian kun se oli mahdollista. Siitä oli varmaan myös päätös olemassa, mutta sellainen on varmaan hukkaantunut kaikissa muutoksissa? Muistikuvan mukaan hovioikeuden juristi auttoi myös heitä kansalaisuusasian hoidossa ja inkeriläisten yhdistyksellä oli yhteyksiä tähän juristiin myös 50-luvulle saakka. Muistan olleeni kyseisen yhdistyksen mukana hänen kesähuvilallaan Ruissalossa.

Sota alkoi ja Turkua pommitettiin. Vanhemmat ja neljä lasta olivat asuneet jo viitisen vuotta väliaikaiseksi tarkoitetussa hellahuoneessa keskellä Turkua ja Juhon työpaikka oli pitkän matkan päässä Kärsämäen takana.

Jostain kehittyi ajatus ja mahdollisuus keskellä sotavuosien rakentaa talo Kärsämäkeen lähelle Graniittia Toivosten vuokraamalle tontille.

MARIA JA JUHO - TURKU 17, GRANIITTI

Miten ihmeessä keskellä sota-aikaa, 1940-luvun alkupuolella, on saatu rakennettua talo? Uuno Toivonen vuokrasi tontin, rakennusmateriaalia oli saatu jostain hankittua ja jotenkin saatu vielä maksettuakin. Heidän on olut pakko saada paljon taloudellista apua ja lisäksi käytännön

talkooapua. Tauno ja Riku olisivat varmaan muistaneet paljon tästä rakennusvaiheesta, sillä apupoikina he olivat varmaan innolla mukana kaikessa. Maalauksessa näkyy lopputulos.

Maaperä Graniitissa oli melko köyhää. Ravinteita ja humusta tarvittiin ehdottomasti lisää. Kunnon kierrätys alkoi kun haravoitiin runsaasti lehtiä lautaseinäiseen kompostiin ja varastoon vielä kehän ulkopuolelle. Sitten tehtiin kerroskakku ulkkarin tuotoksesta ja lehdistä.

Maaseudun ihmisinä he osasivat puutarhanhoidon perusteet. Juhon ystävä oli Piikkiön maataloustutkimuslaitoksella töissä ja häneltä välittyi omanapuun taimia ja marjapensaita. Perunamaa ja mansikkamaa kuuluivat tietenkin perusjuttuihin. Kukkaset niin yksivuotiset kuin perennatkin saivat oman paikkansa.

Keskikäytävä oli pihan poikki saunalle sekä santakuopalle ja T-käytävä itään kivilouhimolle ja lännen suuntaan kaivolle ja siitä ohi Kärsämäkeen, jossa oli kolmen kilometrin päässä Hellaksen vieressä ”Keltaisen vaaran” eli linja-auton pysäkki. Vuosien mittaan pihasta tuli kaunis ja hyödyllinen puutarha.

Oletettavasti alusta alkaen oli myös kotielämiä. Ainakin kissa ja koira kuuluivat peruseläimiin.

Kaneja oli ollut ja niistä tuli sekä hyvää ja tarpeellista ruokaa että Marialle komea turkki.

Kanat muistan ja varsinkin äreän kukon, jota sai pelätä. Pojat eivät olleet voineet vastustaa kiusausta härnätä kukkoa ja niin se määritteli kaikki ihmiset vihollisikseen.

Jossain vaiheessa oli myös sika - tai muistanko tämän jutun ihan oikein? Vähitellen vuosien kuluessa Graniitissa saatiin nykyisittäin ajatellen varsinaista luomu - ja lähiruokaa. Tosin Bladania ja DDTtäkin kului, mutta tarpeeseen.

”Bladania ja DDTtäkin kului, mutta tarpeeseen.”

Mutta sota-aika jatkui ja elämä oli kaikille suomalaisilla edelleen hyvin epävarmaa ja niukkaa. Vuosi 1942 oli ollut koko Suomessa vaikea elintarvikkeitten vähäisyyden takia. Turkua pommitettiin. Miltähän Mariasta ja Juhosta ja lapsista tuntui kun tämä oma koti valmistui ja elämä alkoi hiljalleen rakentua tavalliseksi?

Perhe: Maria 39 v. Juho 50 v. Tyyne 15 v. Tauno 14 v. ja Riku 12 v. ja Inkeri 4 v., pääsivät ilmeisesti syksyllä 1941 muuttamaan! Metodistikirkon ihmisiä tuli Graniittiin pommituksia pakoon.

Tyyne jatkoi lukioon ja asui viimeisten kouluvuosien aikana Kaijaloitten luona. Pojat päättivät kansakoulunsa ja hakeutuivat töihin. Inkeri aloitti Kärsämäen kansakoulussa. Juho oli ollut sitä mieltä, että pojat pärjäävät aina fyysisesti vahvoina työelämässä mutta tyttöjen kouluttaminen on tärkeää. Aika mielenkiintoinen mielipide.

TASAISET VUODET

Toinen maailmansota loppui 1944. Suomessakin selviteltiin vielä sodan jälkijuttuja ja ponnisteltiin epävarmoissa ja niukoissa oloissa. Isä oli töissä, äiti piti kotitaloudesta huolta, lapset kävivät koulunsa ja kaikki olivat tavallisen terveitä ja tolkullisia. Olettaisin meidän edustaneen melkoisen keskitasoista suomalaista perhettä siinä maailmanajassa.

Eeva Maria syntyi 21.1.1945. Tyyne 19 v. oli kirjoittanut ylioppilaaksi, Tauno 18 v. oli töissä - Punomossa?, Riku 16 v. oli varmaan myös jo töissä, Inkeri 8 v. oli kansakoulussa ja Maijaksi kutsuttu vauva oli kotolaisena äidin kanssa.

Juho jatkoi töitä Graniitin kivilouhimossa. Jossain vaiheessa pystykorva Pili tuli perheeseen. Se haukkui osaavasti oravia ja kanalintuja. Juholla oli mahdollisuus metsästää ja aseena oli joko haulikko tai pienoiskivääri ja hyvin tarkka tähtäyskäsi. Kettuja pyydettiin lippusiiman avulla.

Pili sai muutaman kerran pentuja, jotka olivat varsin söpöjä kuten kaikki pennut ovat. Koira osasi kuunnella sadan metrin päässä olevan kivifirman työn ääniä ja kun se totesi, että nyt työpäivä loppui se lähti heti, vaikka kesken nokosia, lirputtamaan polkua pitkin isäntäänsä vastaan. Lämmin jälleennäkemisen ilo läikähti molemmilla.

Ilmeisesti koiraparka söi rotille tarkoitettua myrkkyä, oli hetken kovin sairas ja kuoli. Kaikki läsnäolevat, myös Juho, parkuivat onnettomina kuolleen koiran ympärillä. Koira haudattiin asianmukaisesti ja sille tehtiin kivihiomossa hautakivi, jossa oli kuva männyn alla istuvasta terhakkaasta pystykorvasta, oksalla keikkuvasta oravasta ja värssy: Nuku oma Pili-kulta, sun kuolo kolkko otti multa, tää honka sulle huminoi ja oksalla orava ilkamoi.

"Koira osasi kuunnella sadan metrin päässä olevan kivifirman työn ääniä"

Juho kuunteli aina ruokatunnillaan putkiradiosta CCCPn eli Neuvostoliiton uutisia. Tuhahteli ja murahteli ankarasti ja totesi valheen olevan voimissaan. Politiikasta ei paljon puhuttu - se ei ollut merkityksellistä, mutta äänestämässä käytiin. Helsingin Sanomat tulivat aina. Kansa taisteli -lehti tuli myös melko pitkään.

Toinen tärkeä yhteisö vanhemmille oli Inkeriläisten yhdistys. Turun seudulla oli virkeää toimintaa ja ihmiset tapailivat toisiaan niin yhdistyksen toiminnassa ja kuin myös paljon muuten. Minulle on jäänyt mielikuva rattoisasta kyläilystä ja runsaista puhelemisista.

Kuoron esiintyminen vaati harjoittelua. Kamarin harmoonin kanssa otettiin ääniä ja treenattiin neliäänisiä lauluja. Kuoroa johti myös lähes ammattilaiset, mutta välillä Juho oli johtajana. Hänen musiikkiuransa huippu oli johtaa valtakunnallisissa Inkeriläisten juhlissa tätä kuoroa ja vieläpä Turun konserttisalin lavalla.

Mehiläisten hoito tuli rakkaaksi harrastukseksi 1950 ja 1960 luvun tienoilla. Pesiä on parisenkymmentä, tarpeelliset hoitokapineet hankittuna ja hunajaa riitti myytäväksi saakka. Juho oli jonkin aikaa Turun mehiläishoitajien yhdistyksen sihteerinä ja silloin suunniteltiin puhelimen hankkimista Graniitiin. Juttu jäi muutosten alle.

Mehiläiset ovat sinänsä ihan mukavia, mutta helposti kiukustuvia. Juhoa ne saivat pistää vaikka miten. Mutta kaikki naiset olivat enemmän tai vähemmän allergisia ja turpoilivat ankarasti jokaisen piston jälkeen. Ei ollenkaan hyvä.

Juho oli kova lukemaan. Kaunokirjallisuus eli keksityt jutut eivät kiinnostaneet, mutta historia ja elämäkerrat kylläkin. Kotitaloustyöt työllistivät Marian. Ruokatalous oli tavallista sen aikaisen mittapuun mukaan. Kärsämäen Tarmola oli lähin ruokakauppa ja ostokset piti niin, että selviää kesät ja talvet ilman jääkaappia. Nykyisin ajatellen sellainen tuntuu tosi vaikealta.

Sakeita soppia, perunaa ja soosia, laatikoita ja kiisseliä päälle – semmoista nykyisin perinneruoaksi määriteltävää. Maria leipoi marja- ja rahkapiirakoita. Umpipiirakkana tehtiin kaalipiirakkaa tai muna-riisipiirakkaa. Kahvikakku kuului kahvipöydän perusjuttuihin pullapitkon lisäksi.

"Sakeita soppia, perunaa ja soosia, laatikoita ja kiisseliä päälle."

Puutarhan hoidosta riitti tekemistä ja sadosta saatiin paljon talteen talven varalle. Hillot ja mehut säilyivät lattian alla. Myös metsämarjoja poimittiin. Vanhaksi mieheksi Juho kulki metsässä kuin nuori hirvi hakiessaan hyviä marjapaikkoja.

Suolasieniä käytettiin paljon ja lähimetsistä löytyi syksyisin sopivia sieniä runsaasti. Perunat olivat myös omasta takaa.

Mattojen kutominen taisi olla Marian mielipuuhaa. Hän oli hyvä sommittelemaan värejä ja kuvioita. Matonkuteet oli leikattu vanhoista vaatteista ja niitä hän osaksi myös värjäsi saadakseen yhtenäisiä kokonaisuuksia.

Tyyne muutti Tukholmaan, koulutti sairaanhoitajaksi ja perusti siellä perheen. Tauno muutti Göteborgiin, oli töissä Volvolla ja avioitui Irjan kanssa. Riku kiersi koko maapallon 1950-luvulla, mutta palasi Kärsämäkeen ja Hellakseen. Avioitui Ritvan kanssa. Inkeri valmistui sairaanhoitajaksi 1963 ja avioitui Ismo kanssa. Maija opiskeli Tampereen Yliopistossa ja työura oli TYKSissä.

Juho kuoli 20.7.1966
Maria kuoli 4.9.1983

Molemmat haudattiin Turun Kärsämäen hautausmaalle.

Juho teki kiviveistämöllä valmiiksi oman hautakivensä ja vain kuolipäivä puuttui siitä. Kivi oli vuosikausia vintillä voimapaperiin käärittynä odottamassa käyttöä. Kiveen hän oli valinnut tekstin Filippiläiskirjeestä 1:21 ”Sillä elämä on minulle Kristus ja kuolema on voitto”.

Marian muistokirjoituksessa Rauhan Sanomissa kerrottiin hänelle olleen tärkeän kohdan raamatussa psalmi 62:6 -7 ”Hiljene, sieluni, Jumalan edessä! Hän antaa minulle toivon. Hän on kallio, hän on minun pelastukseni, hän on linnani, minä en horju”.

Kuva vuodelta 1911. Aloitteleva sotapoika Juho on saanut lainaksi komean töyhtöhatun. Vierellä velipoika Pekka.

Lähdeluettelo:

www.inkeri.fi/Otavan yksiosainen tietosanakirja 1960/Aale Tynni INKERI Inkerini/Jussi ja Liisa Tenkun päiväkirjat 1943–1944: INKERILÄISIÄ SIIRTÄMÄSSÄ/Jouko Grönholm, Turun Sanomat 2011: Inkerin kirkko taistellut toistuvasti asemastaan/Vesa Karonen, Helsingin Sanomat 22.9.2011: kirja-arvostelu Pekka Kauppila: Paluu vankileirien tielle. Suomesta Neuvostoliittoon luovutettujen kohtalo 1935–1955. Kuunneltu inkeriläisten kertomuksia.

Vaikka äitienpäivä menikin jo, on aina hyvä hetki julkaista runo äidille. Ohessa Raili Nymanin runo nyt jo edesmenneelle Tyyne Lehtoselle.

ÄITI

Äiti oli lapsuuden tuki ja turva
ja nuoruutemme vahva puu.
Teki työtä aamusta iltahan
useinkin naurussa suu.

Hän lauloi lapset nukkumaan
ja lehmätkin lellitti lauluillaan,
jaksoi päivästä toiseen.

Jos nuoruuden haaveet eivät toteutuneet
jätit jälkeesi jotain, joka lisääntyy vaan
suvun suuren ja lapsista rikkaan

Me muistamme äitiä laulaen
ja Inkerin ihmeistä kertoen
polvelle seuraavalle.

Minä toivon Luojamme taivainen
lepo lempeä äidille anna
laita kultaiseen tuoliin istumaan
kutsu paikalle Inkerin kansaa.
Ja juhlikaa tuttua tulijaa
joka päässyt on matkansa päähän.

kirjoittanut Raili Nyman

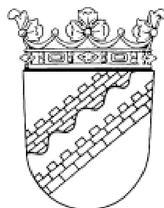
MYYNNISSÄ OLEVAT KIRJAT

Tässä luettelossa olevia kirjoja ja muita tuotteita myydään Inkeriläisten sivistyssäätiöstä ja Suomen Inkeri-liitto ry:stä puh. 045 261 2342. Soita ja sovi lähetys- tai toimitustavasta. Postitus- ja toimituskulut lisätään tuotteen hintaan.

Kuivanen Lilja. **Inkerin vuotuisjuhlat**	*5,-*
Ojala Ella. **Ensimmäinen kevät**	*5,-*
Pakki Nikolai. **Inkerin kylän lähihistoria taiteessa**	*10,-*
Pelkonen Hannu. **Voihan venäjä**	*5,-*
Pitkänen Eero. **Paimenpoika Inkeristä**	*10,-*
Pettinen Albert. **Oppia, pelata, laulella**	*5,-*
Pettinen Albert. **Lauluja sekakuorolle (nuotit)**	*5,-*
Savolainen Aatu. **Suomalainen sissisodassa I**	*5,-*
Krifors Lars (ent. Savolainen Aatu). **Oli onnistuttava II**	*5,-*
Seppälä Mikko-Olavi ja Seppälä Riitta. **Hymyily, kyynel, laulu (Aale Tynnin elämäkerta)**	*10,-*
Sihvo Jouko. (toim.) **Inkerinsuomalaisten kohtalo**	*5,-*
Störgren Aleksander. **Mutkainen tie vapauteen**	*5,-*
Suominen Hellin. **Mooses Putron elämäkerta**	*1,-*
Survo Arvo. Itku **Inkerille**	*5,-*
Taina Matti. **Hyvästi Inkeri**	*15,-*
Tuukkanen Saimi. **Elämäni helminauha (muistelmat)**	*5,-*

MUUT TUOTTEET

Inkerin kartta. Mustonen v. 1933	12,-
Uusi tiekartta. Randefeldt v. 1992	10,-
Tie- ja kyläkartta Keski-Inkeri. Randefeldt v. 1993	10,-
CD-levy Minä tyttö. Helsingin Inkeri-kuoro	5,-
Inkerin isännänviiri ulkosalkoon	60,-
Inkerin pöytälippu + salko marmorijalustalla	28,-
Inkerin pöytälippu	18,-
Adressi surunvalitteluun	7,-
Rintamerkki Inkerin vaakuna	2,-
T-paita puuvillaa (koot XXS, M, L, XL, XXL)	5,-

TAPAHTUMAKALENTERI

Suomen Inkeri-liiton ohjelma loppuvuodelle 2018

Ilmoittajille

Tapahtumakalenteriin toivotut ilmoitukset tulee toimittaa toimitussihteerille lehden kakkossivulle ilmoitettuun aineiston vastaanottopäivään mennessä.

La 1.9. FM, arkistotutkija Maiju Putkonen, Inkeri ja inkeriläisyys – muistot talteen, arkistot haltuun -hankkeen projektipäällikkö valottaa kaksivuotisen yhteistyöhankkeen taustoja. Miksi hankkeeseen on ryhdytty juuri nyt? Ja miksi aineistoa ollaan kartuttamassa sekä SKS:n arkiston että Kansallisarkiston kokoelmiin, sekä haastatteluin että aineistoluovutuksin?
Lisäksi hän kertoo mitä aineistoille tehdään, kun ne saapuvat arkistoon. Ja kuinka varmistetaan, että ne päätyvät sukututkijoiden ja muiden Inkeristä kiinnostuneiden tutkittavaksi.

La 29.9. Larin Paraske, Länsi-Inkerin laulajat ja paikalliset laulun lajit. Tutkija Kati Kallio kertoo Länsi-Inkeriin keskittyneen työnsä sekä Senni Timosen Larin Paraskea käsittelevien tutkimusten pohjalta siitä, mitä laulajat eri puolilla Inkeriä kertoivat lauluistaan. Vaikka vanhaa runoa saattoi periaatteessa esittää millä runosävelmällä hyvänsä, määrittivät laulajat esitystapojen ja sävelmien valinnoilla laulamisen tunnelmaa ja laulujensa lajia.

La 27.10. Liiton syyskokous klo 14.00 Inkerikodissa.

La 17.11. Sukututkimuksen asiantuntijat Risto Toivonen ja Pekka Wikberg tavattavissa klo 9.00 alkaen.
Samana päivänä klo 14.00 Risto Toivonen kertoo Virossa, Tallinnan Rahvusarhiivissa, tekemiensä tutkimusten tuloksista.
Tallinnassa, Viron silloisessa Riigiarhiivissa eli nykyisessä Rahvusarhiivissa on Saksan Sicherheitspolizein ja Sdn (Sicherheitsdienst) noin 1941–1944 tekemät Herdhaltungsliste nimiset asiakirjat, joissa Saksan miehittämän Inkerin alueen (Leningradin oblast) asukkaat on kirjattu rajoonittain, kunnittain, kylittäin, taloittain jne. Luettelot ovat luonteeltaan henkikirjoja.

Sukututkijat jatkavat tarvittaessa Inkeri-iltapäiväohjelman jälkeenkin klo 17.00 asti.

La 1.12. Joulujuhla klo 14.00 Inkerikodissa.
HUOM! Inkeriläisten Kesäjuhlat Lahdessa 14.7. (kts sivu 4)

Hyvinkään Inkeri-kerho
Kokoontumiset seurakunnan aulakahviossa (Hämeenkatu 16) kello 14.
Tiedustelut: Outi Mäkelä p. 040 708 1999
outi.makela@kolumbus.fi
Leila Salo p. 040 567 7065 leila.salo@hotmail.com
hyvinkaan.inkerikerho@hotmail.com

Lahden seudun Inkeri-seura
Kerhoillat joka kuukauden toinen maanantai alkaen kello 13 Luther kirkolla, osoitteessa Vuorikatu 37.
Kerhoiltojen kahvituksen sovimme vuorotellen jo edellisessä kokouksessa.
Kerhoilloista ja kokouksista tiedusteluihin vastaa
Inkeri Ojala 040 071 6727 inkeri.ojala@gmail.com
Lahden seudun Inkeri-seura ry tilinumero:
FI62 1298 3000 0247 22

Turun seudun Inkeri-seura
Beseda-teehetket Yhdessä-yhdistys ry:n tiloissa (Nisse Kavonkatu 3, Varissuo) parittomina keskiviikkoina kello 15.00 – 17.00. Beseda-teehetkiä vetää Eero Pellinen. Tarkempia tietoja voi kysellä seuran puhelinnumerosta 045 6687628
Juhlatilaisuudet Varissuon kirkolla (Kousankatu 6), kello 14 alkaen.
Palvelupiste, Uudenmaankadulla on toistaiseksi lopetettu.
Terveys- ja sosiaalineuvontapiste tiistaisin klo. 10 – 12 (Kousankuja 5) ja torstaisin klo. 10 – 12 (Katteluksenkatu 1,Vuokko). Muina aikoina neuvontaa saa seuran puhelinnumerosta.
Seuran uusi postitusosoite on: Lyydia Bazaleva(TSIS ry), Päivännousevanpolku 13 B 57, 20610 Turku.

Helsingin seudun Inkeri-seuran tapahtumia
Anitta Iline anitta@inkeriseura.com tai p. 050-565 9805
Työpajat järjestetään Karjalatalon Inkerikodissa (Käpylänkuja 1, Helsinki) Tiedustelut Toivo Tupin p. 040 578 3894

MUUTA JÄRJESTETTYÄ OHJELMAA:

INKERIN MATKA
Suomen Inkeri-liiton jäsenet ja ystävät ovat tervetulleita Viipurin Linnan Ritarien matkalle Inkeriin 3.–6.9.2018.
Matkan kohteet: Kronstadt, Hatsina, Novgorod ja Viipuri
Vastuullinen matkanjärjestäjä: Pohjolan Matka

Alustava matkaohjelma:

Maanantai 3.9.

Lähtö klo 09.00 Helsingistä Kiasman edestä bussilla kohti Vaalimaata, jossa on mahdollisuus nauttia välipala omalla kustannuksella.

Rajanylityksen jälkeen Terijoella paikallinen opas tulee mukaan. Matka jatkuu patotietä pitkin Kronstadtiin, jossa meillä on lounas. Oranienbaumin jälkeen jatkamme keskelle Inkerinmaan historiallista aluetta ja Venäjän keisarien asuinpaikkoja. Majoitumme Hatsinassa uudehkoon Gatschina Hotelliin. Illallinen syödään hotellin ravintolassa. Sitten on mahdollisuus tutustua kaupunkiin omatoimisesti.

Tiistai 4.9.

Aamiaisen jälkeen vierailemme oppaan johdolla Hatsinan palatsissa. Uusklassinen palatsi valmistui vuonna 1781, vaurioitui pahoin toisessa maailmansodassa. Sitä on restauroitu laajasti vuodesta 1970 alkaen. Palatsi puistoineen on yksi Pietarin seudun maailmanperintökohteista. Pysähdymme Hatsinan kirkossa, jossa toimi Suomalainen seurakunta vuoteen 1938 saakka ja toimii jälleen.

Matka jatkuu kohti Novgorodia. Lounastamme matkan varrella. Novgorodissa on opastettu kaupunkikierros sekä tutustuminen ruhtinas Jaroslavin perustamaan Novgorodin Kremliin, josta on ensimmäinen maininta v. 1044. Se toimi hallinnollisena, yhteiskunnallisena ja uskonnollisena keskuksena.

Majoitumme keskustassa Hotelli Volkhoviin. Illallisen nautimme kaupungilla.

Keskiviikko 5.9

Aamiaisen jälkeen ajamme ensin Terijoelle, jossa syömme lounaan. Sieltä ajamme Viipuriin ja majoitumme Hotelli Victoriaan. Saamme vapaata aikaa kaupunkiin tutustumiseen ja ostosten tekemiseen. Illallinen syödään uudelleen rakennetussa Espiläravintolassa.

Torstai 6.9.

Aamiaisen jälkeen tutustumme Viipurin nähtävyyksiin. Lounaan nautimme kaupungilla. Iltapäivällä Viipurin Linnassa Linnan uudet jäsenet lyödään juhlallisesti Ritareiksi.

Kotimatka Suomeen tapahtuu Vaalimaan kautta. Rajalla on mahdollisuus tehdä verovapaita ostoksia.

Paluu Helsinkiin on noin klo 19.00.

Viisumi

Matkalle tarvitaan henkilökohtainen turistiviisumi, jonka hakemisesta saat tarkemmat ohjeet ilmoittauduttuasi. Muistathan, että passin on oltava ehjä ja voimassa 6 kuukautta viisumin päättymisen jälkeen.

Matkan hinta

Matkan hinta on 495,00 €. Se sisältää bussimatkan, hotellimajoituksen kahden hengen huoneessa aamiaisineen sekä matkaohjelman mukaisen ohjelman opastuksineen, ruokailuineen ja sisäänpääsymaksuineen, sekä viisumin.

Matkan hinta omalla viisumilla matkustavalla on 420,00 €. Yhden hengen huoneen lisämaksu on 77 €/henkilö.

Matkalla on oltava vakuutus, jota tilattaessa pitää ilmoittaa, että matka suuntautuu Venäjälle. Vakuutusfirmat tietävät, että Venäjällä on omat vaatimuksensa.

Ilmoittautuminen ja matkan maksaminen

Ilmoittaudu ensi tilassa ja viimeistään 30.6.2018 mennessä Martti Luukolle sähköpostilla martti.luukko@saunalahti.fi tai p. 0500-200514. Ilmoita hänelle, että olet A-S Salosen ryhmää ja lähetä ilmoitus tiedoksi alinasinikka@gmail.com. Matka maksetaan kahdessa erässä, ensimmäinen osa 200 € kesäkuun loppuun mennessä ja loppuosa 295 € 31.7.2018 mennessä yhdistyksen tilille Nordea FI51 2339 1800 020667.

Toivotamme Ritarit puolisoineen sekä kaikki uudet ja vanhat ystävät tervetulleiksi mukaan matkalle!

Jorma Koistinen	Pertti Joenpolvi
Puheenjohtaja	Varapuheenjohtaja
puh. 050 570 4872	puh. 040 087 1033

****

KARJALAN KIERROS 19.9.–22.9.2019

Petroskoi- Kiži-Ruskeala-Kinnermäki

Matka kauniiseen Karjalaan sisältää mm. vierailun Kinnermäen kylässä ja puukirkoistaan tunnetulla lumoavalla Kižin saarella, Kantele-yhtyeen konsertin ja tutustumisen Ruskealan marmorilouhokseen.

Matkan hintaan 600 € sisältyy kuljetus, hotellimajoitus 2 hengen huoneessa (yhden hengen huone 65 € lisämaksusta), aamiainen, puolihoito, Kižiin ja muihin retkikohteisiin sekä lippu Kantele-yhtyeen konserttiin ja ryhmäviisumi. Omalla viisumilla matkustavilla matkan hinta on 538 €. Retkikohteissa ja koko matkalla on suomenkielinen opastus. Matkaoppaana on Toivo Tupin, joka tuntee Karjalan historian ja paikkakunnat vähintään yhtä hyvin kuin omat taskunsa.

Matkan toteutuminen edellyttää 20 matkustajaa. Vastuullinen matkanjärjestäjä Pohjola Matkat.

Ilmoittautumiset ja tiedustelut Mooses Putron muistosäätiö koivujatahti@inkeri.fi.

Katso myös www.inkeri.fi.

KURKOLANNIEMI

01.02.1992 Heli Inkeroinen / Juhkanen
- syntyisin Kosemkinan Kulkulan kylästä
Tämä hersyvä Kurkolanniemen kronikka hautautui vuosiksi papereitten joukkoon. Nyt se vihdoin löysi tiensä lehden sivulle.

Hakaja oli hauska kylä,
Konnun kylässä kokoonnuttiin
Kiiskolassa kiisteltiin,
Yhdessä kaikki neuvoteltiin
Miten saisi illan tullen
Aikansa viettää paremmin.
Kaipaalas' oli kauniit tytöt,
Punaposket, kassapäiset.
Kurkolaan he kurkistivat –
Sieltäkö saisi kosijat.
Vierisikö veitikat Venänkyläst',
Kiirehtisikö kilisten Kiiskolsta,
tai kompuroisiko Konnulta kokonaan?
Ehk' onnensa löytäisi Hamalast'?
Kirjamon emännillä oli kiire –
Heil' pojat olivat komeat,
Ne halailivat tyttöjä naapurikylistä,
Miniäks' haluttiin vain tyttöjä omia.
Vipiässä tytöt oli vilpittömät,
He häpeilivät liiaksi,
Ei uskaltaneet naimisiin mennä,
Siksi jäivätkin vanhoiksi piijoiksi.
Pärspään kylässä pärsköteltiin,
Toiset naamastaan jo muuttuivat.
Ei heistä saatu mitään selvää,
Siksi tiedot sieltä puuttuivat.
Ne ajat olivat onnelliset,
Ei tule ne enää takaisin.
Kansamme on loppuun pirstoiteltu
Sekoitettu veriin vieraisiin.

Inkeriläisneitoja ja nuoriamiehiä. Konfirmaatio Kelton hautausmaalla 1957. Kuva Simo Torikka nuorempi.

Suomen Inkeri-liitto ry

INKERILÄISTEN viesti

4 / 2018

INKERILÄISTEN KESÄJUHLAT
Ajatuksia juhlilta
INKERILÄISYYS – TÄTÄ SE ON
Jotta heidän olisi hyvä olla
JA PALJON MUUTA!

KANSIKUVA

Inkeriläisten kesäjuhlille Lahteen kerääntyi 300-päinen osallistuja joukko. Kaikki eivät ehtineet yhteiskuvaan. Kuva RMK.

Numero 5-6/2018 ilmestyy viikolla 51. Aineisto toimitukseen 30.11. mennessä.
Numero 1/2019 ilmestyy viikolla 9. Aineisto toimitukseen 4.2. mennessä.

TÄSSÄ NUMEROSSA 4 2018

INKERILÄISTEN VIESTI

JULKAISIJA
Suomen Inkeri-liitto ry.
www.inkeriliitto.fi
suomeninkeriliitto@gmail.com
Puheenjohtaja:
Juhani Valo
p. 0400365867 leewi03@jippii.fi

TOIMISTO
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset.
Osoite: Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
tai p. 045 261 2342

APUA SUKUTUTKIMUKSEEN
suomeninkeriliitto.sukututkim@gmail.com

ISSN 1236-9586

PANKKI
Kaikki Suomen Inkeri-liitto ry:lle tulevat maksut: FI51 8000 1200 3063 64.

ILMOITUKSET/€
1/1 sivu 250€
½ sivu 135 €
¼ sivu 85€
Kuolinilmoitukset 17€
Kiitos- yms. ilmoitukset 10€

LEHDEN VUOSITILAUS 2018
35€ EU-maat
40€ muualle

TILAAMINEN
Maksu liiton tilille ja laskun viesti kohtaan tilaajan nimi ja osoite. Nämä tiedot tulee lähettää myös puhelimitse tai postitse Suomen Inkeri-liitto ry:n toimistoon.

LEHDEN TOIMITUS
Päätoimittaja: Juhani Valo
Toimitussihteeri:
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

TOIMITUKSEN OSOITE
Renkkelintie 28, 40950 Muurame
p. 050 599 6773
inkerinviesti@suomi24.fi

INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖ
Hallituksen pj. Antti Kokkinen
Haarniskakuja 4 A, 02610 Espoo
antti@tanttioy.com
+358 504860 044

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA
(hoitaa lehden tilaukset)
Viktor Aitman
Linbanev 6, SE-43835 Landvetter
p. +46 (0) 31916602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili
173888-9

PAINOPAIKKA
Picaset Oy, Helsinki

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.

Pääkirjoitus

Juhani Valo

Suomi suhtautuu tietotekniikkaa hallitsemattomiin yksipuolisesti

Kirjoitan tämän pääkirjoituksen täynnä huolta ja murhetta vanhuksiamme tai tietokonetta käyttämätöntä tai eri sovelluksia osaamatonta kansanosaa kohtaan, inkeriläisistä ihan omaan itseeni.

Digiloikka – useilla vanhoilla ihmisillä ei ole tietoteknistä osaamista, tietoteknisistä välineistä puhumattakaan, vaan meille on tarjolla vain osaamisen tai osaamattomuuden vaihtoehdottomuutta arkemme toiminnoissa. Perinteiset paperiset asiakirjat jäävät käytöstä pois ja vain digiyhteydet jäävät korvaamaan paperiset asiakirjat.

Tähän lisättynä Suomen tietojärjestelmien huono suunnittelu ja osaaminen ja kaiken tiedon siirto yliastutulle digiloikalle. Lisäksi Omakanta-järjestelmä, eli kaikkien pankkien tunnuksilla aukeava valtion yritysten tiedontallennusjärjestelmä, voi olla ensi vuoden alusta vain nordealaisten tai OPlaisten käyttäjätunnuksilla aukeava ja jos muiden rahalaitosten asiakkaiden tunnukset eivät enää kelpaa systeemiin, niin nämä eivät pääse eri palveluihin kiinni ja kun paperia ei käytetä yhdessä järjestelmien kanssa vaihtoehtoina, niin me iäkkäät kansalaiset emme voi hallinnoida tietojamme, jotka meiltä kysymättä on siirretty vain internetiin.

Kuinka tämä aihe liittyy Inkeriin ja inkeriläisiin?

Aihe liittyy erityisen voimakkaasti juuri useisiin heistä, sillä ensinnäkin varsin monet inkeriläiset maassamme ovat omien havaintojeni mukaan itseäni iäkkäämpiä, ei välttämättä tietotekniikkaa omistavia tai sitä hallitsevia, eikä heidän kielitaitonsa ehkä ole riittävä ymmärtämään uustietoyhteiskunnan toimintaa.

Jos kyseisiä tietoteknisiä taitoja ei ole tarvinnut osata milloinkaan ennen ja tietotekniikan opetusta ei selkeäsanaisesti ole ollut saatavilla, eivätkä päivittäiset elämisen vaatimukset edes mahdollista ajankäyttöä uuden asian opetteluun saati laitehankintoihin ylipäänsä ole mahdollisuuttakaan, niin kuinka ja miten vanhemmat tai osin kielitaidottomat ja tietotekniikkaan perehtymättömät kansalaiset saattavat selvitä näistä uusista nuorempien laatimista haasteista?

Kysymys koskee itseänikin, sillä jos pankkini ei kuulu ensi vuonna Omakanta-järjestelmän piiriin, en pääse asioimaan esimerkiksi verottajan sivuille tai omien lääkäreitteni ja lääkkeitteni sivustoille muista sivuista puhumattakaan. Digitaalinen yhteiskunta ei palvele kaikkia ja on lisäksi altis tietomurroille tai -kaappauksille.

Uhkana on todellakin se, että jossain vaiheessa ”kukaan ei ole kukaan”, emmekä tietojemme kadottua bittiavaruuteen pääse osalliseksi meille jokaiselle kuuluvasta julkisesta terveydenhoidosta.

Suomessa on toiminut ja ilmeisesti toimii yhä useitakin erilaisia inkeriläisten yhdistyksiä, mutta koen niiden toimintojen täydentävän inkeriläisyyden eri merkityksiä, vastaavan ja palvelevan kaikkien inkeriläisten asiaa – näin toivon todella.

Mutta onko niissäkään huomioitu yllä esittämiäni haasteita? Sitä en tiedä. Pelkään pahoin ettei, mutta jos on, kuulisin niistä mielelläni. En panisi pahakseni, jos niistä löytyisi kaikille meille tietotekniikkaa osaamattomille apua ja tukea käytännön asioissa.

Huoleni koskee siis mitä suurimmin inkeriläisiä vanhuksia, joiden kyky ja kielitaidon puute hakea apua on useimmiten toisen samanlaisen vanhan ihmisen varassa. Lisäksi kaikkia Suomessa asuvia iäkkäitä ihmisiä kohtaan on ollut havaittavissa asenteiden ikääntyviä kohtaan koventuneen piittaamattomuudesta säälimättömyyteen.

Tästä yhtenä ikävänä todisteena on rikollisuuden salliminen vähentämällä poliiseja, jolloin ikäihmiset nähdään rikollisten taholta helppoina uhreina ja tähän liittyen poliisien toimintojen keskittäminen ns. hevon kuuseen.

Tämä pääkirjoitukseni voi vaikuttaa protestilta, tyytymättömyydeltä tai vain valittamiselta, mutta tätä laatiessani olen pyrkinyt välittämään tuntemani suuren huolen joistain yhteisistä asioistamme, joille ei ole annettu painoa julkisuuden keskusteluissa.

Olemme meille uudessa tilanteessa ja myönnän toisinaan pelkääväni ilmapiirimme lähentyvän jonkinlaista henkistä Uutta Kristalliyötä meitä kaikkia iäkkäitä tai huonosti byrokratiaamme tuntevia kohtaan.

Juhani Valo
Leewi03@jippii.fi

AURINKOISET KESÄJUHLAT LAHDESSA

Teksti ja kuvat
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

Sotavuosien jälkeen vuorossaan 61. Inkeriläisten Kesäjuhla pidettiin tänä vuonna uudessa paikassa. Lahdessa juhlia on toki vietetty lukuisia kertoja, mutta ei koskaan ennen Mukkulan kirkossa. Lahden seudun Inkeri-seuran puheenjohtaja Toivo Puranen sanoi olevansa tyytyväinen siitä, ettei juhlia ole tarvinnut siirtää sen paremmin urheiluhalleihin kuin lähipubeihinkaan.

– On hienoa, että saamme yhä olla seurakunnan suojissa järjestämässä näitä juhliamme, Puranen totesi.Paikka osoittautuikin erinomaiseksi. Avaraa ja valoisaa salia koristivat komeat vaaleat urut ja valoisa kirkkosali muuttui sulavasti peräosastaan ruokailutilaksi.

Juhlat alkoivat perinteiseen tapaan Suomen- ja Inkerin lippujen saapumisella juhlasaliin. Juhlakansa nousi penkeistä ja keittiöhenkilökuntakin kiiruhti ovelle laulamaan mukana Nouse Inkeri -yhteislaulua. Lippujen kanssa saapuivat totuttuun tapaan myös kauniit kukkatervehdykset, jotka toimitettiin myöhemmin haudoille. Kantasuomalaisia oli suojelemassa 500 inkeriläistä heimoveljeä, joista on elossa Suomessa enää yksi.

Puranen avasi juhlat ja kiitti heti kärkeen juhlien toteutuksen kannalta tärkeitä tekijöitä: Inkeri Ojalaa, Arvo Korppista ja Kyllikki Stenborgin keittiötii-

miä. Ilman heitä ei juhlista olisi tullut mitään. Tällaisten juhlien järjestäminen on aina monen vapaaehtoisen työpanoksen tulos.– Järjestäjinä mietimme, että olisi hyvä jos osallistujamäärä olisi isompi kuin Pietarin kalasaalis eli enemmän kuin 105 ihmistä, Puranen sanoi.

Tavoitteeseen päästiin reilusti, sillä juhlijoita saapui helteiseen Lahteen noin 300.

Herkkua monenlaista

Kun Inkeriläisten kesäjuhlat Lahdessa olivat vasta aluillaan, oli keittiössä hääritty jo pitkään ja monta päivää.– Kyllä tähän on mennyt monta päivää kun on tehty noita muna- ja kaalipiirakoitakin, 65-vuotias Marjatta Tiikkaja sanoi.

Hän oli Kesäjuhlien keittiöapuna ensimmäistä kertaa. Vieressä touhuavalla 88-vuotiaalla Kyllikki Stenborgilla juhlia on tapana jo monta. Tarkkaa lukumäärää hän ei tiedä, mutta mukana on oltu ”ihan sieltä Juhani Jääskeläisen ajoista asti”. – Minulla on sellainen vika, että en osaa yhdistää kahta kirjainta. E:tä ja I:tä, Stenborg sanoi ja nauraa iloisesti.

Naiset sanoivat olevansa ennen kaikkea onnellisia siitä, että saavat antaa näin panoksensa juhlille. Kesäjuhlien pääruokana oli herkullista kala- ja kesäkeittoa mansikka-raparperikiisselin kera.

Musiikillista iloa

Juhlissa kuultiin ehkä poikkeuksellisenkin monta musiikkiesitystä. Äänessä oli seitsemän esiintyjää tai esiintyjäryhmää. Yksi näistä oli useissa juhlissa aikaisemminkin esiintynyt ja aina kovin rakastettu Kaukopartio.– Perustajajäsenet ovat siirtyneet ajasta ikuisuuteen, mutta me nuoremmat haluamme jatkaa heidän perinnettään. Tähän tilaisuuteen olemme kuitenkin valinneet vähän kevyempää musiikkia, mutta koska sotilaat aloittavat aina marssilla, niin aloitamme mekin.

Marjatta Tiikkaja ja Kyllikki Stenborg ehtivät hetkeksi poseerata kameralle ruoanlaiton lomassa.

Ensimmäisenä Kaukopartiolta kuultiin Sillanpään marssilaulu joka alkaa säkeistöllä:

Kotikontujen tienoita tervehtien
Tämä laulumme kaikukoon
Yli peltojen, vetten ja tunturien
Aina Hangosta Petsamoon.

”Äänet ovat kuin nuorilla pojilla”, yleisöstä tuumattiin.

Kesäjuhlien ohjelma ei seurannut aivan etukäteen painettua kaavaa. Väleihin mahtui monta kivaa lisäystä kuten esimerkiksi Mesimarjojen laulua ja näytelmällinen esitys pehmojänisten myymisestä.

Mesimarjojen ja Kaukopartion lisäksi tapahtumassa musisoivat Viljantin kuoro ja Viljantin mieslaulajan, Helena Linttinen, Turun Orvokit ja Suoritsan sävelkuoro.

Vaikuttavia puheita

Suomen Inkeri-liiton puheenjohtaja Juhani Valo peräänkuulutti puheessaan muun muassa kaikkien arvostamista ja rakastamista uskonnosta ja identiteetistä riippumatta. (Valon puheen voi lukea kokonaisuudessaan Kesäjuhlat-jutun lopusta).

Juhlassa kuultiin myös muun muassa piispa Aarren Kuukaup-

pia, pastori Nina Tetri-Mustosta, joka ihasteli osallistujien määrää ja Inkeri liiton entistä puheenjohtajaa Alina-Sinikka Salosta, joka muisteli koskettavia kohtaamisia puheenjohtajavuosiensa varrelta.

Ohessa piispan tervehdys Inkeriläisten viestin lukijoille:

Tunnustukset

Juhlassa annettiin perinteiseen tapaan tunnustuksia. Inkeriläisten Sivistyssäätiön myöntämän ansiomerkin saivat Sara Dyrinder (Göteborg), Toivo Hollo (Viro), Lilja Stepanova (Skuoritsa), Matti Soilamo (Vantaa) ja Riikka Mahlamäki-Kaistinen (Muurame). Hollo piti pienen kiitospuheen ansiomerkin saaneiden puolesta. Suomen Inkeri-liitto ry:n viiri luovutettiin Tytti Piiroselle.

Kunniamerkkien saajat.

Terveisiä Inkerin kirkosta, Aurinkoisesta Pietarista!

Oli suuri ilo tavata kesäjuhlilla vanhoja tuttavia, jotka kaikki kyselevät mitä kuuluu kirkolle?

Täytyy tunnustaa, että kirkossamme me eletään kiinnostavaa aikaa.

Raamatussa sitä nimitetään etsikkoajaksi. Otollisella ajalla minä olen sinua kuullut ja pelastuksen päivänä sinua auttanut. Katso nyt on otollinen aika, nyt on pelastuksen päivä.

Tällaista aikaa ovat meidän vanhempamme rukoilleet ollessaan karkotuksessa, kuka Siperiassa, kuka Keski-Aasiassa, kuka Kuolan niemimaalla.

Meidän kirkkomme saa tänään tehdä työtä vapaasti julistaen evankeliumia, rakentaen kirkkoja eri puolilla laajaa Venäjää, kouluttaen työntekijöitä omassa Teologisessa Instituutissa, auttaen vanhuksia ja heikko-osaisia laitoksissa, joita Inkerin kirkolla on neljä. Lisäksi tehden monipuolista työtä sosiaalisella alalla, nuorison keskellä, lasten parissa.

Joka vuosi meidän koulutuksessa on vähintään 150 opiskelijaa. On nousemassa uusi kirkko Murmasnkissa ja Minusinskin alueella Siperiassa. Suunnitteilla on myös kirkko Ulan Udeen Burjatiaan. Tämä kaikki kertoo, että kirkko on haastettu rakentavaan työhön meidän maassamme.

Jumalan Sanan voima on valtavan suuri. Neljä vuotta sitten meidän kirkolle palautettiin vanhin luterilainen kirkkorakennus Pietarissa, Pyhän Annan kirkko, aivan keskustassa, 150 metriä Liteinajakadulta, Kirotsnajakadulla.

Sinänsä hyvä asia, iloitsemme siitä. Mutta 10 vuotta sitten kirkossa tapahtui tulipalo. Se oli tuhopoltto. Kirkko tuhoutui täysin sisältäpäin. Kaupunki rakennutti uuden katon ja maalasi ulkofasadin ja luovutti kirkon meille tulipalossa tuhoutuneen interjöörin kanssa.

Mutta Jumala tekee ihmeitä. Tänä päivänä tämä kirkko on kaikista käytetyin kirkko ehkä koko Venäjällä. Joka kuukausi noin 6000 ihmistä käy kirkossa tilaisuuksissa. Siellä tehdään suurenmoista diakonista avustustyötä. Yli 50 koditonta pietarilaista saa lämmintä ruokaa joka päivä. Nuorille järjestetään gospel-konsertteja. Kirkkosali on yleensä täpötäynnä. Siellä järjestetään erilaisia taidenäyttelyjä ja kerhoja.

Melkein kaikki toiminta on vapaaehtoisten avulla järjestettyä. Ja tämä kaikki palaneessa kirkossa!

Me elämme ihmeellistä aikaa. Jumalan etsikkoaikaa. Palvelemisen aikaa.

Tulkaa ja oppikaa kuinka Herra on hyvä.

Pietarissa 22.08.2018
Aarre Kuukauppi, piispa
Inkerin Evankelis-luterilainen kirkko Venäjällä

Tytti Piironen sai Inkeri-liiton viirin.

Tilaisuuden lopuksi yleisöllä oli vapaa sana ja monella olikin sanottavaa.

INKERILÄISTEN KESÄJUHLAT

Monille inkerinsuomalaisille kesäjuhlat ovat kesän kohokohta, näin kuulee usein sanottavan.

Laulu ja musiikki ovat aina olleet inkeriläisille rakas harrastus. Jo 1899 kokoonnuttiin Skuoritsaan ensimmäisille suurille laulujuhlille. Niissä oli satamäärin ihmisiä. Seuraavat olivat 1901 Tuutarissa, 1903 Venjoella, 1908 Tyrössä, 1910 Keltossa, 1913 Kolppanassa ja 1918 Tuutarissa.

Inkerin historian ns. sortovuosien aikaan kesäjuhlia on pidetty vuodesta 1920 vuoteen 1939 luovutetun tai nykyisen Karjalan alueella, ei siis perinteisellä Inkerin alueella.

Sotien takia kesäjuhliin tuli 16 vuoden tauko. Suomessa pidettiin ensimmäiset juhlat jo ennen järjestötoiminnan alkamista Järvenpäässä 1956. Sen jälkeen kesäjuhlat on Suomessa pidetty kahta kesää lukuun ottamatta joka kesä. Paikkakuntina ovat toimineet Turku, Tampere, Lahti, Helsinki, Hyvinkää ja Rauma. Järjestämisvastuu on yleensä ollut paikkakunnan omalla yhdistyksellä.

Ruotsissa juhlia on järjestetty joka vuosi vuodesta 1948 alkaen.

Venäjällä Inkerin Liitto järjesti ensimmäiset juhannusjuhlat (vastaa laulu- ja tanssijuhlia) juhannuksena 1989 Keltossa. Seuraavat juhlat Tuutarissa 1990 keräsivät 8000 ihmistä. 1991 juhlittiin Kolppanassa ja sen jälkeen vaihdellen eri paikkakunnilla.

Viron kesäjuhlat järjestettiin ensimmäisen kerran Elvassa 1991.

Antero Arola Kilpiäisistä, Jorma Heinonen Kouvolasta ja Into Saira Lahdesta ovat Kaukopartion miehiä.

Turun Orvokit odottivat johtajansa kanssa esiintymisvuoroaan.

Mukana oli nuoriakin osallistujia.

Yleisön joukossa näkyi myös Hannu Nyman, joka oli mukana tekemässä Alfa TV -kanavalle Paimenpojasta Inkerin piispaksi -televisiosarjaa.

Kaukopartion esiintyminen sai täyden salin hartaalle mielelle.

Välipalaksi saatiin hauska jänistenmyynti esitys. Juhlien soisi sisältävän enemmänkin tällaista ilottelua.

Lahtelainen Helena Nurmio myi arpoja, joilla paikattiin kesäjuhlien järjestelystä syntyneitä kuluja.

SUOMEN INKERI-LIITTO RY:N PUHEENJOHTAJA JUHANI VALON PUHE KESÄJUHLISSA

Kuva: RMK

Tervehdin teitä kaikkia kesäjuhlaan osallistuvia, kuten myös heitä, jotka eivät tänne päässeet saapumaan!

Hyvät kesäjuhlaan osallistujat, tuon esiin, kuinka virallinen Suomi suhtautui rajantakaisiin suomalaisiin vielä 1970-luvulla? Ei se ollut ensi kerta, sillä olipa kerran, oli toisenkin syytettynä kaikenlainen suomalaisuus.

Seuraava, Hannes Sihvon kokoamasta kirjasta ”Inkeri, historia, kansa, kulttuuri” seuraavaksi lainaamani osa kertoo oleellisimman syyn sille kauheudelle, jota inkeriläiset kokivat 1930-luvulla Stalinin vainojen aikana.

”Vuosina 1929–1939 siirrettiin tai vangittiin Inkerissä noin 50000 suomalaista. Tuomioiden syynä olivat lainausmerkein merkittyinä siis väitettyinä ”Rikokset” eli taloudelliset, poliittiset, suomalaiskansalliset ja uskonnolliset asiat. Kuitenkin perussyynä vainoihin olivat vähemmistökansallisuuksien tuhoamistarkoitus. Tämä näkyy selvästi, kun tarkastelee vankileirien ja työleirien koostumusta: Niissä olivat koolla niin itämerensuomalaiset ja kaukaisemmat suomalais–ugrilaiset kuin myös ukrainalaiset ja tataarit.

Stalinin kehittämä vainon väline oli syyte nationalismista. Inkerinmaalla syytettynä oli itse asiassa suomalainen kansallisuus. Syytökset nationalismista ja neuvostovihamielisyydestä koskivat paradoksaalisesti myös niitä yksityisiä ja yhteisöjä, jotka olivat toimineet itse kommunistisessa koneistossa. Niinpä tuonaikaisen propagandan tehokkaimmat välineet, suomalaiset lehdet lakkasivat vuonna 1937. Seuraavana vuonna kiellettiin uskonnon harjoittaminen Inkerinmaalla. Vuonna 1938 lakkautettiin suomenkieliset koulut sekä Karjalassa että Inkerissä. Sivistyneistö likvidoitiin.”

Tämä on varmasti tuttua inkeriläisille puhuttaessa inkeriläisten kokemista vastoinkäymisistä, osana vähemmistöihin kohdistunutta kansanmurhaa Neuvostoliitossa. Ikävä kyllä, tästä ei keskusteltu suomalaisissa medioissa 1970-luvulla tai edes 1980-luvun alkupuolella joten täällä Suomessa asuvat suomalaiset eivät saaneet julkista tietoa tästä valtaviin mittasuhteisiin paisuneesta kansanmurhasta, siitä vallankumouksesta, joka söi kaiken muun ohella omatkin lapsensa, suomalaiset kommunistit. Poikkeuksena olivat inkeriläisten omat järjestöt, mutta suomettuneisuuden syövereihin upotettiin kaikki tieto suomalaisten kohtaloista itäisessä suurvallassa.

Tarkoituksenmukaisuussyistä inkeriläisten ja itäkarjalaisten, saamelaisten tai virolaisten sekä muiden suomensukuisten asioista pidettiin ”matalaa profiilia” ja nuoret radikaalimme olivat kiinnostuneempia puolustamaan kaukaisten maiden ja maanosien kansallisuuksien, mm. pohjoisvietnamilaisten tai palestiinalaisten oikeuksia, tuntematta näiden elinpiiriä kovinkaan hyvin. Tätä kutsuttiin solidaarisuudeksi. Mutta ketä kohtaan? Ei ainakaan suomenheimoisia kohtaan. Näistä vaiettiin. Jos edistyksellisten merkkivalo vaihtui jonkin kansan kohdalla vihreäksi esikuvien mukaisesti, niin silloin tuulen suunta kääntyi mukana.

Vanha sananlasku tukee tätä suomettuneisuuden aikakautta eli ”Sitä tikulla silmään, joka vanhoja muistaa”. Tikkua ja vähän vahvempaakin saivat Suomessa asuneet inkeriläiset kokea, jos 1970-luvulla uskalsivat nostaa esiin inkeriläisten kohtaloita.

Saivathan sotaveteraanimmekin kuulla näsäviisaiden pylväspyhimystemme eli akateemisen nuorisomme suusta sellaista, kun ”Mitäs menitte sotimaan”.

Suomessa oli aluillaan tuolloin hyvinvointivaltion ihanne, mutta se ei näyttänyt hyväksyvän jäsenikseen muita, kuin taattua poliittista edistyksellisyyttä, eli vasemmistolaisia suomalaisia ja latinalaiseen Amerikkaan tai Afrikkaan keskittyvää huolenpitoa. Maa, joka unohtaa kansansa kärsimykset, ei ole ansainnut valtion statusta, se on vain vähemmistön ideologian hallitsema tuuliviiri. 1900-luvun alussa olimme mielinkielin Venäjän tsaarille, vuosina 1918–1939 olimme niin suomalais-arjalaisia, niin suomalais-arjalaisia ja sotien jälkeen rakastimme suurvenäläisiä kommunisteja suurella veljeydellä yli kaiken muun.

Tätä oman kansamme tahallista unohtamista ja vähättelyä suurvaltamielistelyn oletettujen etujen nimissä pyydän tuonaikaisen nuorisomme puolesta anteeksi inkeriläisiltä seuramme ensimmäisenä ei-inkeriläisenä puheenjohtajana, olenhan samaa ikäluokkaa. Ajattelutapani ei ole sen sijaan ollut koskaan inkeriläisiä kieltävää, parjaavaa tai hyljeksivää.

Tällä hetkellä, täällä, tässä ja nyt, jos saisin jotain toivoa, olisi toivomukseni se, että vihdoinkin voisimme kunnioittaa, arvostaa ja rakastaa aivan kaikkia suomalaisia, suomenruotsalaisia, saamelaisia, inkeriläisiä, karjalaisia sillä suurella rakkaudella ja kunnioituksella, mikä syntyy yhteisyydestämme, yhteisistä juuristamme ja kohtaloistamme, yhteisestä etnisestä alueestamme ja yhteisistä kärsimyksistämme mutta myös yhteisistä iloistamme! Valtioiden rajat ovat keinotekoisia, mutta kuuluessamme yhteen, eivät rajat merkitse mitään. Vapaa taivaan lintu ei lennä rajojen mukaan, vaan aivan muista motiiveista - olkaamme tänäänkin, jälleen kerran, yhdessä ilman keinotekoisia raja-aitoja. Olemme yhtä kansaa, yhtä puuta mutta kukin omana yksilönään.

TYTTI PIIRONEN ON SUOMEN MUOKKOISIA

Teksti ja kuvat
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

Vanhan suomifilmin mukaan ”Rakkaus on nopeampi Piiroisen pässiä”. Ehkä näin, mutta moni ei ole Piirosen Tyttiä ahkerampi inkeriläisten tukija. Kesäjuhlilla muun muassa Inkeri-aiheisia kirjoja, viirejä ja muita esineitä myynyt Piironen on ollut mukana inkeriläisten toiminnassa 1990-luvulta lähtien.

Hän sanoo olevansa hengeltään ehkä vartti-inkeriläinen, mutta vieressä seisova Anne Tuohimäki toteaa, että oikea termi taitaa olla Suomen muokkoisia. Piirosesta määritelmä tuntuu hyvältä – Suomalainen, inkerin kieleksi.

Piironen tuli mukaan toimintaan miehensä Hannun kanssa, kun Kelttoon rakennettiin kirkkoa. Hannu Piironen vastasi tuolloin kirkon sähköjen vedosta. Tästä reissusta tuli ensikipinä ja lopullisesti Piiroset veti mukaan toimintaan samalla paikkakunnalla asunut kansanedustaja Lea Käihä.

– Aluksi en tuntenut oikein ketään, mutta kun muuttovirtojen alkuun oli paljon tarvetta avulle, jäin mukaan. Sittemmin olen saanut inkeriläisistä monta hyvää ystävää, Tytti Piironen sanoo.

Hän on toiminut Inkeri-liiton hallituksen jäsenenäkin jo upeat 12 vuotta.

Piironen sai vuonna 2004 Sivistyssäätiön ansiomerkin ja tänä vuonna hänelle luovutettiin kesäjuhlissa Suomen Inkeri-liiton viiri. Kunnianosoitus sai naisen silminnähden liikuttumaan, sillä silmät täyttyivät kyynelistä.

– Täytyy sanoa, että jokaisessa asiassa olen ollut mukana, enkä ole ajatellut lopettaa, hän naurahtaa iloisesti.

Tytti ja Hannu Piironen tulivat vahingossa mukaan inkeriläisten toimintaan, mutta eivät ole katuneet hetkeäkään.

JOTTA HEIDÄN OLISI HYVÄ OLLA

Skuoritsan Maria-kodin eteen tehdään työtä suurella sydämellä niin Inkerissä kuin Suomessakin.

Teksti ja kuva:
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

Vantaan seurakunnan seurakuntaneuvo Matti Sollamo ja Skuoritsan Mariakodin johtaja Lilja Stepanova saivat Inkeriläisten Kesäjuhlilla Inkeriläisten sivistyssäätiön ansiomerkin tunnustuksena Inkerin heimon hyväksi suorittamastaan työstä.

Sollamo ja Stepanova ovat tehneet kumpikin tahoillaan merkittävää työtä inkeriläisille vanhuksille vuonna 1995 perustetussa Maria-kodissa, joka sijaitsee Tervolassa noin 30 kilometriä Pietarista lounaaseen, Skuoritsan lähellä. Skuoritsassa asui vuonna 1928 noin 9 000 inkerinsuomalaista. Väestö oli enimmäkseen äyrämöisiä.

Sollamo on toiminut Maria-kodin ystävät -yhdistyksessä alkuajoilta asti. Inkerin kirkon diakonissana päätyönsä tehnyt Stepanova puolestaan on ollut alusta lähtien talon johtajana.

– 1990-luvulla Venäjällä oli vaikeat ajat. Perestroikan myötä kaikki romahti. Eniten tästä kärsivät vanhukset ja pienet lapset. Kun suomalaiset vapaaehtoiset ja lähetystyöntekijät kävivät Inkerinmaalla, he alkoivat puhua Suomessa siitä, miten vaikea tilanne vanhuksilla täällä on, Stepanova kertoo.

Maria-koti sai alkunsa Vantaankosken seurakunnan kirkkoherra Juhani Kopposelan ostaessa Skuoritsan seurakunnan nimellä rakennuksen Tervolasta ja ryhtyessä kunnostamaan sitä vanhustentaloksi. Nimensä talo sai Kopponen lapsuuskodissa asuneen Marian mukaan. Maria oli inkeriläisiä ja kun inkeriläisiä vaadittiin palaamaan itään, Kopposelan isä sanoi, että ”Meiltä ei ketään palauteta.” Eikä palautettu. Nyt Maria-koti tarjoaa turvallisen, lämminhenkisen ja täyden palvelun kodin monelle inkeriläisvanhukselle.

”Kun näin talon, kauhistuin ja sanoin, että tästä ei kyllä tule mitään.”

Rautakauppiaana työskennellyt Sollamo, jolla ei ole itsellään inkeriläisiä juuria, kertoo lähteneensä mukaan melkein vahingossa.

– Lupasin lähteä yhdelle kunnostusreissulle. Kun näin talon, kauhistuin ja sanoin, että tästä ei kyllä tule mitään, hän muistelee hymyillen.

Paikallisten vanhusten olot koskettivat enemmän kuin epätoivoiselta vaikuttava projekti.

– Vierailin ensimmäisellä reissulla vanhusten kodeissa. Se oli pysäyttävä kokemus. Yksikin mummo asui talossa, jossa vain yksi huone oli lämmitetty, mutta silti huoneessa oli miinus kaksi astetta pakkasta. Mummo jakoi huoneen kolmen kilipukin kanssa. Pukit olivat syöneet seiniltä tapetitkin niin korkealta kuin ylettivät.

Paikallisten heikot olot ja vieraanvaraisuus sulattivat Sollamon sydämen. Hän jäi sanojensa mukaan «nalkkiin».

– Pietarin ja sen ulkopuolisen maailman välillä on selvä ero. Siinä missä Pietari vaikuttaa hyvinkin länsimaalaiselta ja hyvinvoivalta, ovat maaseudun olot usein yhä erittäin huonot.

Sollamo jäi toiminnasta pois 23 vuoden jälkeen joulukuussa.

– Paljon enemmän olen sieltä saanut mitä sinne olen vienyt, hän sanoo ja hymyilee.

Maria-kodin ystävät -yhdistys kerää vuosittain vanhustenkotiin varoja 25 000 euroa. Rahat kertyvät jäsenmaksujen lisäksi erilaisten tapahtumien ja myyjäisten järjestämisellä. Yhdistys järjestää myös joka vuosi retkiä itänaapuriin ja matkan tuotto siirretään suoraan Maria-kotiin. Kun edessä on isompia remontteja, on tukea haettu myös Vantaankosken seurakunnalta.

Sollamo muistuttaa, että Suomessa 25 000 eurolla ei saisi ylläpidettyä edes yhden vanhuksen hoitoa. Skuoritsassa tällä rahalla taataan 28 vanhuksen

hyvinvointi viihtyisässä talossa, osaavan henkilökunnan huomassa.

– Ne mummot sanovat meille, että tämä on paratiisi. Joskus mietin, että on hyvä etteivät he näe millaisia vanhainkodit ovat Suomessa, Sollamo toteaa.

Talo saa tuloja myös asiakkaiden eläkkeistä. Alun huolto- ja perustamistöihin tuki myös Raha-automaattiyhdistys.

Sollamon aikana monta mummoa ja pappaa on poistunut tuonpuoleiseen. Muistot heistä elävät vahvoina. Niin kuin se yksi satavuotias, joka ei osannut iloita taloon tulleista kuusikymppisistä miehistä, koska koki nämä tanssikavereina liian vanhoiksi.

Stepanova kertoo, että parhaimmillaan Maria-kodissa on asustanut 32 vanhusta. Nyt asukasmäärä on 28. Enää kaikki eivät ole inkeriläisiä, sillä heitä ei välttämättä pyri tarpeeksi taloon.

– Me olemme ajatelleet, että vaikka ensisijaisesti olemmekin inkeriläisille tarkoitettu talo, emme sulje pois muita paikkaa tarvitsevia, jos paikkoja on vapaana, Sollamo sanoo.

Stepanova toteaa, että vanhustenhoitoon on alettu panostaa Venäjällä. Taso on noussut niin kunnallisissa kuin yksityisissäkin kodeissa.

– Meidän koti voi olla ulkopäin vähän ruma, mutta sisältäpäin kaikki on oikein hyvin, Stepanova sanoo ja hymyilee. Hän näyttää tarkoittavan yhtä lailla puitteita kuin tunnelmaakin.

– On hyvä muistaa, että ilman Suomen apua Maria-kotia ei olisi koskaan tullut, hän lisää.

Nykyisellään Maria-koti on Skuoritsan seurakunnan omistuksessa. Sollamo on huolissaan siitä mitä tapahtuu, jos Stepanova päättää jossain vaiheessa jäädä oikeasti eläkkeelle. 67-vuotias Stepanova lupaa kuitenkin jatkaa ainakin 70-vuotiaaksi asti.

” Meidän koti voi olla ulkopäin vähän ruma, mutta sisältäpäin kaikki on oikein hyvin.”

Kesäjuhlilla muistetuille Matti Sollamolle ja Lilja Stepanovalle inkeriläisten vanhusten asiat ovat erityisen lähellä sydäntä.

INKERILÄISYYS – TÄTÄ SE ON

Lea Pakkanen tekee isänsä Santeri Pakkasen ja valokuvaaja Meeri Koutaniemen kanssa installaatiota inkerinsuomalaisten vaiheista.

Teksti ja kuva
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

Inkeriläisten kesäjuhlilla Lahdessa kuultiin vapaan sanan aikaan freelance toimittaja, sosiaali- ja kulttuuriantropologi Lea Pakkasta. Pakkanen kertoi yleisölle projektistaan, jossa kerätään inkerinsuomalaisten muistoja ja esineistöä kiertävään installaatio-näyttelyyn.
– Haluan kertoa haastattelujen, esineiden ja muistojen kautta inkerinsuomalaisten tarinan koko kaaren, Pakkanen sanoo.

Yksi näyttelyyn tulevista esineistä on harmaaksi kulunut saunan ovi. Siihen Pakkanen kirjoitti 7-vuotiaana lähtiessään Petroskoista Suomeen, että ”Hei, hei mummo. Älä itke, äläkä ikävöi”. Pakkasen isovanhemmat olivat Stalinin vainojen uhreja. Inkerinsuomalainen äidinisä vietiin puna-armeijaan laskuvarjovakoojaksi eli desantiksi, tehtävään, jossa hän jäi kiinni Suomen puolella. Hänet palautettiin suomalaisten toimesta muiden inkeriläisten tavoin Neuvostoliittoon, jossa hänet lähetettiin rangaistukseksi Siperiaan, Norilskiin. Vankeustuomio oli kymmenen vuotta mineraalikaivoksessa.

Pakkasen äidinäiti ja tädit pakattiin muiden inkerinsuomalaisten tavoin tavarajunaan ja kuljetettiin viikkokausia kestäneiden taipaleiden halki Jakutiaan, Venäjän äärimmäiseen koilliskolkkaan. Pakkasen äiti syntyi Norilskissa, Siperiassa, kun isovanhemmat kymmenen vankeusvuoden jälkeen löysivät toisensa Karjalassa ja palasivat Norilskiin töiden perässä.

Kun huhtikuussa 1990 Neuvostoliitto natisi liitoksissaan ja presidentti Mauno Koivisto antoi Ylen Ajankohtaisen Kakkosen haastattelussa historiallisen lausuntonsa, Pakkasen perheessä ei vielä oltu muuttovalmiita. Reilun vuoden kuluttua perhe kuitenkin muutti Suomeen ja Lea Pakkanen aloitti ensimmäisen luokan Pudasjärven ala-asteella Oulun läänissä. Sittemmin hän on opiskellut Helsingin ja Valencian yliopistossa ja työskennellyt freelancer toimittajana keskittyen ihmisoikeuksiin sekä kehitys- ja konfliktikysymyksiin mm. Israelissa, Palestiinalaisalueilla, Myanmarissa, Kolumbiassa, Tansaniassa ja Syyriassa. Hänen erityinen kiinnostuksen ja tutkimuksen kohteensa on ollut siviilien selviäminen yhteiskunnallisten murrosten kuten sotien ja kriisien yhteydessä.
– Henkilökohtaisten kokemusten takia inkeriläisten asia on ollut minulle tosi tärkeä, mutta myös vaikea. Työtehtävien kautta syrjityn kansanosan kohtalo tuli lähemmäs.

Installaatio-projektissa ovat mukana myös Pakkasen isä, toimittaja Santeri Pakkanen ja ystävä, valokuvaaja Meeri Koutaniemi.

Projektista syntyvä installaatio herättää Suomessa kiinnostavana ja tärkeänä pidetyn, mutta kaukaiseksi jääneen Stalinin ajan henkiin tuomalla vakiintuneen historiallisen narratiivin rinnalle aikakaudesta selvinneiden inkerinsuomalaisten kokemukset videohaastattelujen sekä kotiarkistojen esineistön ja valokuvien voimin. Karkotusjuniin kiirehtineiden päiväkirjamerkinnät paluumahdollisuuden toivossa maahan haudatuista ompelukoneista, suvuissa kulkeneet tarinat Siperiassa paljain käsin kalastamisesta ja vankileirielämän arjesta tekevät Stalinin ajasta ymmärrettävää ja konkreettista.

Kyseessä on ensimmäinen suurelle yleisölle tarkoitettu teos, joka rakentaa tarinallisen kaaren inkerinsuomalaisten vaiheista Ruotsin vallan ajasta aina pa-

Lea Pakkanen tekee installaatiohanketta Santeri Pakkasen ja Meeri Koutaniemen kanssa.

luumuuttoon saakka. Toteutus yhdistelee inkerinsuomalaisten haastatteluaineistoa, muotokuvia, maisemakuvia, ääni- ja

videomateriaalia, kotialbumien materiaalia ja yksityistä esineistöä sekä arkistomateriaalia. Installaation tavoitteena on lisätä tietoisuutta inkerinsuomalaisten historiasta, paluumuuton syistä ja seurauksista sekä pohtia inkerinsuomalaisten suhdetta Suomen historiaan ja suomalaisuuteen.

Koska työn alla on näin mittava projekti on aiheellista kysyä, mikä sen tekijöitä liikuttaa. Mikä saa heidät ryhtymään moiseen työhön. – Lähes 30 vuotta paluumuuton käynnistymisen ja kaksi vuotta sen loppumisen jälkeen suomalaisten tietämys inkerinsuomalaisista ja heidän kytköksestään Suomen historiaan on vähäinen. Tämä johtuu aiheen heikosta käsittelystä esimerkiksi suomalaisessa opetusjärjestelmässä ja mediassa. Kouluissa inkerinsuomalaisista ei opeteta ja julkisessa keskustelussa inkerinsuomalaisten saama huomio on jäänyt vähäiseksi rajoittuen Stalinin vainojen kauhujen sekä paluumuuton byrokratian ruotimiseen, Pakkanen sanoo.

Projektin tekijät muistuttavat, että suuri yleisö ihmettelee yhä, keitä inkerinsuomalaiset oikein ovat ja miksi he ovat ylipäätänsäkin päätyneet Suomeen.

Suomessa tiedetään vähän myös siitä, että vaikka Stalinin kuoleman jälkeen inkerinsuomalaisten kokema vaino helpotti, kontrolli hallinnon taholta ja laajamittainen syrjintä jatkui. Inkerinsuomalaista syntyperää olevan neuvostokansalaisen passin etniseen sarakkeeseen merkittiin tunniste “Finn”, suomalainen, mikä vaikeutti esimerkiksi asuinpaikan, työ- tai opiskelupaikkojen saantia ja maassa matkustamista.Syrjinnän seurauksena moni luopui suomen kielestä, kulttuuri alkoi näivettyä, lapset opetettiin vaikenemaan perheen taustasta ja uskonnon harjoittaminen painui maan alle. Monet kuitenkin säilyttivät suomenkieliset nimensä ja perinteensä. Useissa perheissä suomen kieli siirtyi sukupolvelta toiselle salaa perheiden sisällä.

Pakkanen sanoo, ettei kiinnostavaa ole vain Inkerin tapahtumat vaan myös paluumuuton vastaanotto Suomessa. Se miten inkeriläiset vastaanotettiin täällä.

Koiviston päätös ja tarjottu mahdollisuus sai useimmilta inkerinsuomalaisilta kiitosta, mutta suomalaisilta myös kritiikkiä. Lama-ajansuomalaisten mielissä inkerinsuomalaisia tulijoita ei enää pidetty tarpeeksi suomalaisina, jotta paluumuutto olisi sanana ja tekona oikeutettu. Monia inkeriläisiä puolestaan kohtasi uusi hämmennys: siinä missä Neuvostoaikana vainon ja epäluulon perusteena oli ollut suomalaisuus, nyt Suomessa jotkut karsastivat heitä venäläisinä. Monet kokivat, että Suomessa tarvittiin jälleen uusi identiteetin häivyttämisoperaatio, nyt syrjintää välttääkseen piti laimentaa venäläisiä kulttuuripiirteitä.Jotta installaatio tarjoaisi mahdollisimman monipuolisen kuvan inkeriläisyydestä, Pakkanen toivoo monen inkeriläisen innostuvan jakamaan tarinoitaan projektin tekijöille. Myös moninaiselle esineistölle on tarvetta. Kaikki lainatut tavarat palautetaan luonnollisestikin näyttelyn jälkeen omistajilleen. – Olisi hienoa saada näyttelyyn mukaan vanhoja päiväkirjoja, jotka kuvaavat 30–40 -lukujen tapahtumia, vanhoja inkerinsuomalaisten passeja, valokuvia karkotusmatkoilta, vaatteita ja esineitä, jotka muistuttavat kokemuksista, Pakkanen haaveilee.

Näyttelyn tarkoituksena on tiedon lisääminen ja monipuolisen kuvan antaminen inkeriläisyydestä. Näin ollen vääränlaisia tarinoita ja kokemuksia ei ole. Yksi osa installaatiosta on inkeriläisten valokuvaus. Kuvauksen toteuttaa Koutaniemi dokumentoimalla aineistonkeruumatkoja Inkerinmaalla ja Siperiassa sekä kuvaamalla keskeisiä haastateltavia.Hankkeelle on myönnetty Suomen kulttuurirahaston apuraha ja tavoitteena on saada installaatio näyttely valmiiksi vuoteen 2020, jolloin tulee kuluneeksi 30 vuotta inkerinsuomalaisten paluumuuton alkamisesta.

Materiaalin keruu aloitetaan kuvausmatkoilla Inkerinmaalle ja Siperiaan syksyllä 2018, minkä jälkeen jatketaan haastatteluilla paluumuuttaneiden inkerinsuomalaisten parissa Suomessa sekä arkistomateriaalin läpikäynnillä.

Pakkaseen voi ottaa yhteyttä sähköpostitse osoitteessa. lea.p.pakkanen@gmail.com tai puhelimitse: 044 074 5064

AJATUKSIA JUHLILTA

Osallistuin tänä vuonna Inkeriläisten Kesäjuhlille muutaman vuoden tauon jälkeen. Kahtena edellisenä vuotena työkiireet menivät niin pahasti ristiin Kesäjuhlien kanssa, etten mitenkään ehtinyt juhlille, vaikka olisin halunnut. Tänä vuonna aikatauluni olivat onneksi paremmat.

Ajellessani Keski-Suomesta kohti Lahtea, mietin onkohan kahdessa vuodessa tapahtunut paljon muutoksia osallistujien määrässä. Että onko paikalla enää vain kourallinen aktiivijäseniä vai joko salit kaikuvat tyhjyyttään.

Oli hienoa huomata, että epäilyni olivat turhat. Puheensorina oli jälleen tasainen ja halaukset lämpimiä. Osallistujien määrä tuntui pikemminkin kasvaneen kuin vähentyneen.

Paikalla ei toki ollut paljon nuoria inkeriläisiä tai inkeriläisyydestä kiinnostuneita, mutta sitä enemmän sitkeitä, eläväisiä ja puheliaita vanhemman sukupolven edustajia. Moni kertoi olleensa tapahtumassa mukana niin monena vuotena, ettei pysty kokonaislukua edes muistamaan. Mietin mahtoiko joukossa olla sellaisia, jotka ovat olleet mukana kaikissa 61 juhlassa.

Tapahtuman ja ylipäätänsäkin inkeriläisten seuratoiminnakin ympärillä pyörii jatkuvasti hiljaista keskustelua siitä, kuinka kauan osallistujia riittää. Ajellessani takaisin kotiin mietin, ettei tämä ehkä ole olennainen kysymys. Tärkeää on pitää yhtä ja järjestää tilaisuuksia nyt, ei miettiä sitä, kuinka kauan kysyntää on. Sillä niinhän se on, että ei se määrä vaan se laatu!

Riikka Mahlamäki-Kaistinen
Inkeriläisten viestin
toimitussihteeri

Inkeriläisten kesäjuhliin kuuluu olennaisena tekijänä monen osallistujan ja järjestäjän huulilla karehtiva hymy.

ONNITTELUT

Hyvinkään Inkeri-kerho haluaa onnitella vielä näin Inkeriläisten Viestin välityksellä kerhonsa vanhinta jäsentä Aino Laihista, joka maanantaina 2.7.2018 täytti 95 vuotta. Kerhon puheenjohtaja kävi heinäkuussa kukkien kera onnittelukäynnillä Laihisen luona.

Aino muutti 1990-luvun alussa miehensä kanssa Suomeen, jonne hänen tyttärensä ja poikansa perheineen olivat jo aiemmin tulleet. Tyttären perhe tuli Riihimäelle ja Riihimäelle Ainokin saapui miehensä kanssa. Aino Laihinen liittyi Hyvinkään Inkeri-kerhon jäseneksi ja käy edelleen Hyvinkäällä kerhon kokouksissa kimppakyydillä muiden riihimäkeläisten jäsenten kanssa.

KOKOUSKUTSU

Suomen Inkeri-liitto ry:n sääntömääräinen syyskokous pidetään lauantaina, lokakuun 27. päivänä 2018 klo 14.00 Karjalatalolla, Inkeri kodissa.

Käpylänkuja 1
00610 Helsinki

Kokouksessa käsitellään säännöissä syyskokoukselle määrätyt asiat.

Äänivaltuutettuja ovat v. 2018 jäsenmaksunsa maksaneiden jäsenjärjestöjen valtuuttamat henkilöt sekä ne hallituksen hyväksymät henkilöjäsenet, jotka ovat maksaneet v. 2018 jäsenmaksunsa.

Hallitus

INKERILÄISPARI VENÄJÄN VALLANKUMOUSMELSKEISSÄ

Kari Lampikoski kirjoitti romaani sisukkuudesta ja järkähtämättömästä rakkaudesta.

Teksti: Riikka Mahlamäki-Kaistinen/Kari Lampikoski

”Kuusivuotias terhakka pojanviikari seisoi tuvan oven takana ja tihrusi avaimenreiästä sisälle. Hän kuunteli uteliaana, mitä hänen isänsä puheli kolmen kyläilemään tulleen pietarilaisen ylioppilaan kanssa. He kertoivat salaisuuden, joka edellytti ehdotonta vaitiololupausta. Pojanviikari painoi korvansa entistä tiiviimmin ovea vasten, koska nimenomaan salaisuuden kiinnostivat häntä.”

Näillä sanoilla alkaa Kari Lampikosken tuore romaani Inkeriläispari Venäjän vallankumousmelskeissä. Lampikoski kertoo kiinnostuksensa Inkeriin kumpuavan kummisedältään Aatami Kuortilta.

– Hän joutui inkerinsuomalaisena pappina bolţevikkien vainon kohteeksi toimiessaan Lempaalan, Vuolen ja Miikkulaisten seurakuntien hoitajana, papiksi nimitettynä.

Lampikoski kertoo, että kummisedälle langetettu kuolemantuomio muuttui kymmenen vuoden komennukseksi pakkotyöleirille.

– Hän pakeni Vienan meren rannalta Magrinon vankileiriltä. Paettuaan Suomeen vaeltaen satojen kilometrien matkan Kuusamon korkeudelta rajan yli Suomeen, hän alkoi opiskella Jyväskylän opettajaseminaarissa, missä isäni tapasi hänet. Heistä tuli elinikäiset ystävät ja minusta kummipoika. Sain Aatamilta kaikki hänen kirjoittamansa seitsemän Inkeri-aiheista kirjaa. Vuosikymmenien jälkeen aloin lukea hänen kirjojaan uudelleen. Asuinpaikkani Lohjan seurakunnan kulttuuripersoonana arvostettu kirkkoherra Akseli Kajanti herätti myös tarinoillaan koulupojan kiinnostuksen Inkeriä kohtaan. Hän kertoi kiehtovasti inkerinsuomalaisista vaikuttajista ja persoonallisuuksista.

Lampikoski on kirjoittanut vuosien varrella lähes parikymmentä tietokirjaa ja viimeisinä kolme lastenkirjaa. Näiden jälkeen mielessä pyöri ajatus, että mitä seuraavaksi. Sitten hän näki unta siitä, että kirjoitti historiallista dokumenttia Aatami Kuortista Yleisradiolle.

– Muistin isäni kertoneen, että Aatami Kuortti oli ollut Yleisradiossa Eino S. Revon pääjohtajakautena jonkinlaisessa pannassa, kun hän oli kertonut julkisesti kriittisesti Inkerin oloista.

Lampikoski päätti tehdä dokumentin sijasta näytelmän käsikirjoituksen. Hän opiskeli näytelmäkirjoittamisen taidon Kansallisteatterin ohjaajan Jukka Rantasen ja Seinäjoen teatterin taiteellisen johtajan Vesa Valon opastamina. Valmistui käsikirjoitus nimellä ”Pappi ja politrukki”.

– Yritykset saada näytelmä esitettäväksi raukesivat. Päättelin teatterijohtajien vieroksuvan kristillisesti painotettua tekstiä. Helsingin kaupunginteatterin päädramaturgi Merja Turunen tosin kiitteli tekstiä kannustaen kirjoittamaan aiheesta romaanin. Päätin kuitenkin laatia ensin libreton Savonlinnan oopperan librettokilpailuun. Sain ohjausta Suomen kansallisoopperan arvostetulta ex. ohjaajalta Jussi Tapolalta. Libretto nimeltä ”Vihan vangit – rakkauden unelmat” valmistui nopeassa tahdissa.

Produktio ei kuitenkaan edennyt toteutukseen asti. Sekä näytelmäteksti että libreton laulutekstit osoittautuivat kuitenkin hyödyllisiksi romaanin aineksiksi.

Lampikoski sanoo, että teoksen

laatiminen ei olisi ollut mahdollista ilman perusteellista syventymistä historiateoksiin sekä inkerinsuomalaisten elämänkertoihin.

– Suomen Inkeri-Liitto on tehnyt arvokkaan kulttuuriteon kokoamalla aihepiiristä bibliografian, mikä on ollut allekirjoittaneelle suureksi avuksi. Taustaaineistona käyttämäni huomattava Inkeriä ja Venäjää koskeva kirjallisuus on nähtävissä kirjani lähdeluettelosta. Hyödyllisiä tietoja olen saanut lisäksi Aatami Kuortin pojan, Jorma Kuortin sekä Suomen Inkeri-Liiton edustajien haastatteluissa sekä lukuisissa liiton järjestämissä tilaisuuksissa.

"Kommunistipamputkin kävivät varmuuden vuoksi ripillä".

Lampikoski sanoo tutustuneensa stalinistiseen urkintaan ja toisinajattelijoiden vainoon toimiessaan merimiespappina Puolan Gdanskissa 1960-luvun alkuvuosina. Tuolloin kävi ilmeiseksi, että kommunisteilla oli määräysvalta, mutta katolisella kirkolla vaikutusvaltaa

– Kommunistipamputkin kävivät varmuuden vuoksi ripillä, Lammikoski naurahtaa.

Hän kertoo tutustuneena Neuvostoliittoon ja Venäjään opetusalan tehtävissä Leningradissa, Moskovassa ja aina Permissä asti sekä perehtynyt ammatillisissa tehtävissä myös Viron, Unkarin ja Puolan oloihin sosialistisella kaudella.

Faktaa ja fiktiota

Lampikoski valitsi teoksensa päähenkilöiksi inkerinsuomalaisen opettajan ja hänen oppilaansa.

– Rohkenin sijoittaa teokseen Aatami Kuortin heidän ystäväkseen. Kaksikko Anna-Kaarina Eliaksentytär Olkkonen ja Simon Apramovitţ Otsala on fiktiivinen. Saarnaaja Valtteri Patrakka on myös kirjassani merkittävä roolihenkilö. Runsas kirjallisuus ja omat vaiherikkaat elämäni kokemukset ovat tarjonneet riittävästi virikkeitä heidän elintaipaleittensa realistiseksi kuvaamiseksi. Esimerkiksi Aale Tynni on kertonut kirjassaan opettaja Aapo Vesikosta, joka joutui vangiksi Solovetskin vankileirille. Olen yrittänyt pitäytyä mahdollisimman tarkoin vallinneita olosuhteita kuvaaviin faktoihin, mutta otin vapauden oikoa paikoin todellisuutta mielenkiintoni ja mielikuvitukseni siivittämänä.

Lampikosken tavoite oli kuvata päähenkilöiden elämänvaiheita sikäläisissä oloissa sellaisina, kuin ne olisivat voineet olla pahimmillaan ja parhaimmillaan.

– Olen yrittänyt samastua ajan henkeen, inkerinsuomalaisten elinolosuhteisiin ja kansantapoihin, kansallisromantiikan piirteisiin sekä elämää ohjaaviin moraalikoodeihin sekä aikalaisten tapaan ilmaista itseään puhumalla ja kirjoittamalla.

Tämä pitää sisällään esimerkiksi repliikkeja, lauluja ja piirroksia. Lampikoskea ovat kiinnostaneet myös Inkerin kirkko ja Inkerin aktiivinen Luterilainen Evankeliumiyhdistys sekä pienimuotoinen Hyppääjäliike. Hän sanoo kuvaavansa kaunistelematta Venäjällä vallan anastaneiden bolţevikkien ideologiaa ja toimintatapoja suhteessa inkerinsuomalaisiin.

– Olen tuonut paikoin esiin myös suomalaisten punaemigranttien näkökulman sekä heidän toimintansa motiiveja. Lukija saattaa pitää teosta julman säälimättömänä kuvauksena bolţevikeistä, mutta sellaisia he olivat inkerinsuomalaisia kohtaan. Professori Vladimir Tshernjaev kuvasi äskettäin Suomi-Venäjä-seuran seminaarissa pitämässään esitelmässä suurena vahinkona sitä, että bolţevikit riistivät vallan menţevikkien sosiaalivallankumoukselliselta puolueelta Venäjän lokakuun 1917 vallankumouksessa. Inkerinsuomalaisten historia olisi epäilemättä saanut kokonaan toisenlaisen sävyn, jos Alexandr Kerenskin hallitus olisi saanut kehittää Venäjää demokraattisin periaattein, Lampikoski sanoo.

Havaintojani inkerinsuomalaisista

Lampikoski toteaa, että Inkerinsuomalaisella väestöllä on ollut kautta historiansa koulutettu sivistyneistönsä sekä useita itseoppineita sivistyneitä kansanihmisiä. Moni oli saanut oppia myös Viipurissa ja Pietarissa. Arvovaltainen inkerinsuomalainen Kaapre Tynni oli onnistunut houkuttelemaan useita

pappeja ja opettajia Suomesta palvelemaan Inkerin kallista kansaa.

Ohessa muita Lampikosken havaintoja:

– Kolppanan opettajaseminaari sekä muut oppilaitokset olivat evankelisluterilaisen kirkon ja lehdistön ohella merkittäviä sivistyksen keskuksia. Opiston opettajat ja oppilaat olivat venäjänkielentaitoisina kiinnostuneita venäläisestä klassikkokirjallisuudesta: Turgenjev, Gogol, Tolstoi, Lermontov ja Tţehov kärkiniminä (kirjassa Simon Otsala ja Anna Olkkonen).

– Romanttinen rakkaus oli nuorten naisten haaveena. Rakkaus vanhempaan mieheen koettiin turvana (kirjassa Anna Olkkonen).

– Bolţevikit harjoittivat naisten ahdistelua ja alistamista, ns. vapaan rakkauden vaihe. (kirjassa komendantit sekä vankileirien johtajat).

– Inkerinsuomalaisissa oli leikkimielisiä ja huumorintajuisia persoonallisuuksia. (kirjassa Simon Otsala) Huumori toi helpotusta usein perin ankeaan ja kovaan elämään.

– Enemmistö oli omaksunut vankan kristillisen, moni evankelisen (hedbergiläisen) vakaumuksen (kirjassa Aatami Kuortti).

– Pieni osa kuului lahkoihin (baptistit ja mennoniitit). Hyppääjät olivat pieni, joskin kiinnostavin lahko (kirjassa saarnaaja Valtteri Patrakka).

– Valkoisesta Suomesta paenneet punakaartilaiset saivat merkittäviä asemia neuvostovenäjällä ja ryhtyivät vainoamaan inkerinsuomalaista väestöä.

– Punaisten vihan ja vainon motiivit ovat ymmärrettäviä: tsaristien ja valkoisten mannerheimiläisten väärinkäytökset, sisällissodassa häviäminen ja niistä johtuva katkeruus. Komissaarit ja politrukit pelkäsivät ”Moskovaa” – ellei vainonnut muita, tuli itse vainotuksi.

– Vallankumouksen alkuvaiheessa, ennen Stalinin käynnistämää suurta 1930-luvun vainoa, inkerinsuomalaiset uskalsivat panna vastaan kuulustelijoille ratsioissa ja kuulusteluissa. Inkerinsuomalaiset epäillyt ja vangitut saattoivat kiistellä rohkein sanakääntein pidättäjiensä kanssa. Rohkeimmat kieltäytyivät jyrkästi allekirjoittamasta aiheettomia syytöksiä (kirjassa Simon Otsala).

– Vaikka kysymyksessä on fiktiivinen draama, tapahtuvat peilaavat todellisuutta: konspiraatiotoiminta, ratsiat, vangitsemiset, kuulustelemiset, vankila- ja pakkotyöleiritapahtumat.

– Puhekielessä oli tapana tehostaa sanomaa venäjän kielellä (kirjassa venäjänkieliset repliikit)

– Ulkoiset puitteet ovat tarinassa realismia, aikaansa sidottuja, mutta ihmisten tunnereaktiot epäluulot, viha, pelko, rohkeus, sisukkuus, ihastuminen ja rakkaus ovat nykyaikaa.

Kirjaa voi tilata kokonaishintaan 21 euroa suoraan tekijältä. (Kirja 15e, postimaksu 6e).

Sähköpostitse: kari.lampikoski@gmail.com

Kirjeitse osoitteesta: Kari Lampikoski. Kanneltie 14 B 11 00420 Helsinki

Tekstiviestillä: 0400 299 809

Liitä tilaukseen nimesi ja postiosoitteesi. Kirja toimitetaan kirjepostina (mahtuu postiluukusta) ja mukana tulee tilitiedot maksua varten.

”Kari Lampikoski”

JUHO PUUMALAINEN IN MEMORIAN

3.7.1935 – 27.3.2018

Juho oli sekä Suomen Inkeri-liiton että Helsingin seudun Inkeri seuran jäsen. Hän eli viimeiset kymmenisen vuotta syöpää sairastaen. Kuitenkin hän pääsi poistumaan ajasta ikuisuuteen ilman, että yksikään meistä, hänen järjestöystävistään tiesimme hänen pois menostaan.

Toukokuussa, kevään viimeisessä Inkeri-iltapäivässä Helena Jefimova kysyi minulta, tiedänkö jotain Juhosta. En tiennyt, joten lähdin selvittämään tilannetta. Sain tietää, että Juho oli haudattu pari kuukautta sitten.

Viiden vuoden puheenjohtajakautenani Juho oli osallistumiskertojen mukaan laskettuna kaikkein aktiivisin jäsenemme. Minulla on 30 tapahtuman osallistujaluettelo. Juho on ollut mukana näistä 24:ssa. Juhon aktiivisuus on huomattu ja myös palkittu. Hän on saanut Inkeriläisten sivistyssäätiön myöntämän ansiomerkin kunniakirjoineen 1987. Liitto on 2014 kutsunut hänet kunniajäseneksi.

Viktor Hyyrönen, joka oli Helsingin seuran puheenjohtaja, muistaa Juhon vakituisena tehtävänä olleen jäsenmaksujen keräämisen. Toivo Tupin taas muistaa hänen käyneen Larin Parasken patsaalla 28.2. joka vuosi, kun inkeriläiset ovat siellä käyneet.

Kun seuramatkoilla on paljon tilaisuuksia vapaaseen keskusteluun, minulle on jäänyt erityisesti mieleen Juhon puheliaisuus. Hän oli suorasanainen ja jokaiseen aiheeseen hänellä yleensä oli oma mielipide ja näkökulma, jonka hän toi mielellään esille.

Juho on syntynyt Tuuterissa, ja ehti käydä ensimmäisen luokan Inkerin Tuuterin kansakoulua ennen Saksan miehitystä. Kun inkeriläisiä alettiin lähettää Suomeen, Puumalaiset tulivat tavanomaista reittiä, ensin Viroon, Paldiskin kokoomaleirille, sieltä Suomenlahden yli Hangon leirille.

Loimaan leirillä löytyi sijoituspaikaksi Nummelasta Ali-Rostin tila. Sieltä muutettiin isän töiden perässä Syrjämäkeen. Syksyllä 1944 Juho aloitti koulunkäynnin Palajärvellä siskojensa Tyynen (s. 1933) ja Lyytin (s. 1938) kanssa. Juho on kertonut, että vastaanotossa ei ollut valittamista, vaikka joskus kuultiinkin ryssittelyä.

Kun inkeriläisiä alettiin palauttaa Neuvostoliittoon, Puumalaisten isäntä Karl Eklund kävi sitkeää taistelua viranomaisia vastaan, ja näin perhe sai jäädä Suomeen. Juho on aina vakuutellut olevansa hyvin onnellinen, että on saanut elää Suomessa suomen kansalaisena. Elämäntyönsä hän teki telakka- ja vesirakennustöissä.

Muistan Taaitsaan 2009 tehdyltä juhannusmatkalta, kuinka tärkeänä Juho piti, että pääsee vierailemaan erään vanhan inkeriläisen miehen luona. Tämä oli niitä, jotka 1944 – 1945 lähtivät takaisin Inkeriin. Juhon ystävä oli niitä harvoja, jotka myöhemmin myös pääsivät omaan kotiinsa. Juholla oli tietenkin mojovat tuliaiset tälle yksinään elävälle erakolle.

Kiitän tekstissä mainittuja henkilöitä ja erityisesti Juhon tytärtä Niina Puumalaista kunkin osuudesta tekstin syntyyn.

Alina-Sinikka Salonen

Juho Puumalainen viimeistä kertaa Inkerikodissa. Kuva: Anne Tuohimäki.

Juho Puumalaisen hauta ennen juhannusta 2018. Kivipaadella Suomen Inkeri-liiton muistotervehdys. Kuva: Alina-Sinikka Salonen

MITKÄ IHMEEN INKERILÄISET?

– uusinta Inkeri-tutkimusta

Aika: tiistai 16.10.2018 klo 12.00–16.30
Paikka: Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran (SKS) juhlasali, Hallituskatu 1, Helsinki
Lisätietoa: tiedotus@finlit.fi, 0201 131 231 / viestintä

Inkeri-teemapäivänä kerrotan ja keskustellaan uusimmasta Inkeri-tutkimuksesta.

OHJELMA:

- Klo 12.00 Tervetuloa, puheenjohtaja professori **Martti Häikiö**
- Klo 12.10. SKS:n Inkeri ja inkeriläisyys – muistot talteen, arkistot haltuun -hanke, arkistotutkija **Maiju Putkonen**, SKS
- Klo 12.30 Kansallisten vähemmistöjen asema nykyvenäläisessä politiikassa: Suomalaiset, inkeriläiset, suomalais-ugrilaiset kansat osana kansallisten vähemmistöjen pelikenttää Venäjällä käydyssä poliittisessa keskustelussa, koulutuspäällikkö **Tapani Kaakkuriniemi**, Aleksanteri-instituutti
- Klo 13.00 Kirjeitä karkotuksesta – 1930-luvun pakkosiirrot Neuvostoliitossa inkerinsuomalaisten kuvaamina, tutkija VTM **Anni Reuter,** SKS
- Klo 13.30 Muistinvarainen historiakerronta Inkeri-tutkimuksessa, FM **Taisto Raudalainen**, EAIS
- Klo 14.00 Kahvitauko
- Klo 14.30 Inkeriläinen luterilaisuus ja sen ominaispiirteet, tutkija TM **Varpu Myllymäki**, Helsingin yliopisto
- Klo 15.00 Inkeriläisten leiriketju – Suomenlahden ympäri kahdessa vuodessa, FT **Reijo Rautajoki**, AIS
- Klo 15.30 Akateeminen Inkeri-Seura ja tulevaisuuden haasteet, dosentti **Toivo Flink**
- Klo 16.00 Loppukeskustelu

Lämpimästi tervetuloa!
Tilaisuuteen on vapaa pääsy. Ei ennakkoilmoittautumista.
SKS:n juhlasaliin mahtuu 100 henkeä.
Tilaisuuden järjestävät Akateeminen Inkeri-Seura ja SKS.
Sisäänkäynti liikuntaesteisille on SKS:n Mariankadun puoleiselta ulko-ovelta.

JUTTUJA JA RESEPTEJÄ LEHTEEN

Onko sinulle hyvä juttu, kiva tapahtumakuvaus, tärkeä ilmoitus, hauska vitsi, vankka mielipide, hieno valokuva tai herkullinen resepti? Inkeriläisten viesti ottaa vastaan monipuolista aineistoa julkaistavaksi lehdessä. Uutena aihepiirinä se peräänkuuluttaa nyt myös hyväksi koettuja inkeriläisiä ruokareseptejä.

Lähetä juttusi lehteen perinteiseen tapaan postitse osoitteeseen:
Riikka Mahlamäki-Kaistinen
Renkkelintie 28, 40950 Muurame. tai sähköpostitse: inkerinviesti@suomi24.fi
Kaikki aineisto palautetaan näin toivottaessa. Toimitus päättää mitkä jutuista julkaistaan.

TAPAHTUMAKALENTERI

SUOMEN INKERI-LIITON OHJELMA LOPPUVUODELLE 2018

Ilmoittajille

Tapahtumakalenteriin toivotut ilmoitukset tulee toimittaa toimitussihteerille lehden kakkossivulle ilmoitettuun aineiston vastaanottopäivään mennessä.

Inkeri-iltapäivien varsinainen ohjelma Inkeri kodissa, Käpylänkuja 1. alkaa totutuun tapaan klo 14.00. Kahvia tarjolla klo 13.30 alkaen.

La 29.9. Larin Paraske, Länsi-Inkerin laulajat ja paikalliset laulun lajit.Tutkija Kati Kallio kertoo Länsi-Inkeriin keskittyneen työnsä sekä Senni Timosen Larin Paraskea käsittelevien tutkimusten pohjalta siitä, mitä laulajat eri puolilla Inkeriä kertoivat lauluistaan. Vaikka vanhaa runoa saattoi periaatteessa esittää millä runosävelmällä hyvänsä, määrittivät laulajat esitystapojen ja sävelmien valinnoilla laulamisen tunnelmaa ja laulujensa lajia.

La 27.10. Liiton syyskokous klo 14.00 Inkerikodissa. Virallinen kutsu toisaalla lehdessä.

La 17.11. Sukututkimuksen asiantuntijat Risto Toivonen ja Pekka Wikberg tavattavissa klo 9.00 alkaen.
Samana päivänä klo 14.00 Risto Toivonen kertoo Virossa, Tallinnan Rahvusarhiivissa, tekemiensä tutkimusten tuloksista. Tallinnassa, Viron silloisessa Riigiarhiivissa eli nykyisessä Rahvusarhiivissa on Saksan Sicherheitspolizein ja Sdn (Sicherheitsdienst) noin 1941–1944 tekemät Herdhaltungsliste nimiset asiakirjat, joissa Saksan miehittämän Inkerin alueen (Leningradin oblast) asukkaat on kirjattu rajoonittain, kunnittain, kylittäin, taloittain jne. Luettelot ovat luonteeltaan henkikirjoja. Sukututkijat jatkavat tarvittaessa Inkeri-iltapäiväohjelman jälkeenkin klo 17.00 asti.

La 1.12. Joulujuhla klo 14.00 Inkerikodissa.

Hyvinkään Inkeri-kerho

Kokoontumiset seurakunnan aulakahviossa (Hämeenkatu 16) kello 14. 7.10., 4.11., 8.12. Joulujuhla
Kevään 2019 kokoontumiset: 6.1., 3.2., 3.3., 7.4. ja 5.5.

Tiedustelut:Outi Mäkelä p. 040 708 1999
outi.makela@kolumbus.fi
Leila Salo p. 040 567 7065 leila.salo@hotmail.com
hyvinkaan.inkerikerho@hotmail.com

Lahden seudun Inkeri-seura

Kerhoillat joka kuukauden toinen maanantai alkaen kello 13 Luther kirkolla, osoitteessa Vuorikatu 37.
Kerhoiltojen kahvituksen sovimme vuorotellen jo edellisessä kokouksessa.
Kerhoilloista ja kokouksista tiedusteluihin vastaa
Inkeri Ojala 040 071 6727 inkeri.ojala@gmail.com
Lahden seudun Inkeri-seura ry tilinumero:
FI62 1298 3000 0247 22

Turun seudun Inkeri-seura

Beseda-teehetket Yhdessä-yhdistys ry:n tiloissa (Nisse Kavonkatu 3, Varissuo) parittomina keskiviikkoina kello 15.00 – 17.00. Beseda-teehetkiä vetää Eero Pellinen. Tarkempia tietoja voi kysellä seuran puhelinnumerosta 045 6687628
Juhlatilaisuudet Varissuon kirkolla (Kousankatu 6), kello 14 alkaen.
Palvelupiste, Uudenmaankadulla on toistaiseksi lopetettu.
Terveys- ja sosiaalineuvontapiste tiistaisin klo. 10 – 12 (Kousankuja 5) ja torstaisin klo. 10 – 12 (Katteluksenkatu 1,Vuokko). Muina aikoina neuvontaa saa seuran puhelinnumerosta.
Seuran uusi postitusosoite on: Lyydia Bazaleva(TSIS ry), Päivännousevanpolku 13 B 57, 20610 Turku.

Helsingin seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Anitta Iline anitta@inkeriseura.com tai p. 050-565 9805
Työpajat järjestetään Karjalatalon Inkerikodissa (Käpylänkuja 1, Helsinki) Tiedustelut Toivo Tupin p. 040 578 3894

Muut tapahtumat:

MITKÄ IHMEEN INKERILÄISET? – uusinta Inkeri-tutkimusta
Tiistaina 16.10.2018 klo 12.00–16:30
SKS:n juhlasali, Hallituskatu 1, Helsinki
Lisätietoa: tiedotus@finlit.fi, 0201 131 231 / viestintä
Kts. tarkempi ohjelma ilmoituksesta lehden sivulta 20.

INKERIN LAPSET VALOKUVANÄYTTELY

Ammattivalokuvaaja Pirkko Inkeri Porkan henkilövalokuvanäyttely Inkerinmaan lapsista esillä Hämeenlinnassa, Athos-Säätiön Luostarikeskuksessa (Panagian puistotie 39 A, Hämeenlinna).
Esillä on 14 valokuvaa Kelton lastentarhan lapsista vuodelta 1992.Näyttely on auki vuoden loppuun asti tiistaista lauantaihin klo 10.00–17.00, sunnuntaisin klo 13.00–17.00.
Lisätiedot: http://www.athossaatio.fi, p. 0504412036

A
Posti Oy

Posti Green

Nouse, Inkeri!

Nouse, Inkeri, jo herää työhön,
aamun koi jo sulle heijastaa.
Valoa jo elämäsi yöhön
leviää, oi armas synnyinmaa.
Väikkyen jo aamun sätehissä
toivo herää lastes sydämissä.
Nouse, Inkeri, jo loppuu yo,
nouse, nouse, sun hetkes lyö.
Kerran kaikuu vielä kaunis soitto
kautta kallihimman synnyinmaan,
valon, vapauden ompi voitto,
riemuiten käy kansa laulamaan.
Kuullen kutsumusta mielin innoin
kaikuaapi silloin täysin rinnoin:
Nouse, Inkeri, sun laulus soi,
nouse, päiväks jo vaihtuu koi!

Inkerin kansallislaulun on säveltänyt ja sanoittanut Mooses Putro vuonna 1888. Se esitettiin ensimmäisen kerran yleisinkeriläisillä laulujuhlilla vuonna 1899. Hymnin toisen säkeistön sanat on kirjoittanut opettaja, toimittaja Paavo Räikkönen.

Suomen Inkeri-liitto ry

INKERILÄISTEN viesti

5-6 / 2018

ULJAS MARTTISEN IHMEELLINEN ELÄMÄ

Tunnistatko korun?

KAHDEN MAAN ARMEIJASSA

Inkeriläinen joulutarina

JA PALJON MUUTA!

KANSIKUVA

Kansikuva: Joulun valot tuovat tunnelmaa pimeään vuodenaikaan. Kuva: RMK

Numero 1/2019 ilmestyy viikolla 9. Aineisto toimitukseen 4.2. mennessä.
Numero 2/2019 ilmestyy viikolla 21. Aineisto toimitukseen 2.5. mennessä.

TÄSSÄ NUMEROSSA 5/6 2018

INKERILÄISTEN VIESTI

JULKAISIJA
Suomen Inkeri-liitto ry.
www.inkeriliitto.fi
suomeninkeriliitto@gmail.com
Puheenjohtaja:
Juhani Valo
p. 0400365867 leewi03@jippii.fi

TOIMISTO
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset.
Osoite: Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
tai p. 045 261 2342

APUA SUKUTUTKIMUKSEEN
suomeninkeriliitto.sukututkim@gmail.com

ISSN 1236-9586

PANKKI
Kaikki Suomen Inkeri-liitto ry:lle tulevat maksut: FI51 8000 1200 3063 64.

ILMOITUKSET/€
1/1 sivu 250€
½ sivu 135 €
¼ sivu 85€
Kuolinilmoitukset 17€
Kiitos- yms. ilmoitukset 10€

LEHDEN VUOSITILAUS 2019
35€ EU-maat
40€ muualle

TILAAMINEN
Maksu liiton tilille ja laskun viesti kohtaan tilaajan nimi ja osoite. Nämä tiedot tulee lähettää myös puhelimitse tai postitse Suomen Inkeri-liitto ry:n toimistoon.

LEHDEN TOIMITUS
Päätoimittaja: Juhani Valo
Toimitussihteeri:
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

TOIMITUKSEN OSOITE
Renkkelintie 28, 40950 Muurame
p. 050 599 6773
inkerinviesti@suomi24.fi

INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖ
Hallituksen pj. Antti Kokkinen
Haarniskakuja 4 A, 02610 Espoo
antti@tanttioy.com
+358 504860 044

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA
(hoitaa lehden tilaukset)
Viktor Aitman
Linbanev 6, SE-43835 Landvetter
p. +46 (0) 31916602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili
173888-9

PAINOPAIKKA
Picaset Oy, Helsinki

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.

Pääkirjoitus

Elämme pelottavaa aikaa - jälleen kerran. Mikään ei ole muuttunut, mikään ei muutu: Suurvaltojen ikuinen kiistely ja uusien alueiden hamuaminen omaan vaikutuspiiriinsä jatkuu.

Syitä ja selityksiä niiden aggressiiviselle ja laajentumishaluiselle toiminnoille on yhtä monta kuin toimenpiteistä selittäjää ja aina jää joku selitys varastoonkin tulevia valloitustoimenpiteitä perustellakseen.

Näin on aina ollut ja näin on aina oleva, kunnes ilmastonmuutos tai vastaava massatuho rysäyttää kerralla suurvaltojenkin ajattelumallit uusiksi, mutta avaten samalla niille uudet tiet uusiin koottuihin selityksiinsä: Kansa tarvitsee uusia asuma-alueita, kun aiemmat ovat etsittävissä ehkä merenpohjasta tai ovat sinne vajoamassa. Nilkuttavat suurvallat ovat kutistumassa vastustamattoman armeijan alle, aliarvioimansa luonnon herättyä ja moukaroidessa pahimpien myrkkymaakareiden alueita myrskyin, metaanikaasuin ja suuraallokoin.

Nilkuttavat supervallat tarvitsevat selviytyäkseen pienempien valtioiden tukea, kainalosauvoikseen ne niitä haluavat ja valloittaisivat kernaasti.

Sitokaamme tämä kaikki mikrotasolle ja ottakaamme valtioiden tilalle yksittäinen ihminen, meidät. Me emme valloita ketään, mutta kuten suurvallat aina, mekin peilaudumme kohtaloltamme niihin:

Itse kukin meistä on sortuvaksi luotu, jokainen meistä särkyy joskus, vaikka nuoruudessamme olisimme käyttäytyneet kuin suurvallat ikään. Suurvalta nimeltään vaikkapa ”sairaus” tai ”vanheneminen” valloittaa itsenäisen valtiomme, itsemme.

Saatamme tarvita oman avustajan, kun oman elämämme suurvallat, eli sairaudet ja vanheneminen, ovat syösseet meidät, nuorena niin uljaat toimijat vaikkapa fyysiseen tai henkiseen rotkoon. Kuitenkin haluamme elää ja toimia, itse kukin itsenäisinä pikkuvaltioinamme, joita suurvallat, siis ne sairaudet yms. ahdistelevat valloittaakseen meidät, valloittaakseen kehomme, mielemme ja ilmaisukykymme.

Omaa asuma-aluettamme emme ehkä kykene valloittamaan, josko haluaisimmekaan.

Silloin astuu kuvaan lähimmäisemme, perheemme, rakkaimpamme. Mikrotason valloittamaton armeijamme. Auttavaiset autonkuljettajamme, jos meillä onni on tuntea heitä ja meillä on yhteinen matkapäämäärämme, tekevät arvokasta työtä, vaikkemme aina muista kiittää heitä siitä.

Siinä, missä pienvaltiokokonaisuus liittoutuu tuhansine sopimussivuineen toisten kanssa liittonsa sinetöidäkseen, siinä meille riittää lähimmäisemme välittävä katse, äänettömät teot puolestamme, lämpö ja turvallisuus sekä tietoisuus heistä, jotta voimme säilyttää oman, jo savuavan kynttilämme liekin pienessä tuulessakin palamassa. He suojaavat kynttiläämme, he suojaavat meitä.

Inkeriläiset tietävät, mistä puhun ja minä uskon ymmärtäväni, mistä te puhutte. Me tarvitsemme toisiamme. Kun tapaan paikallisia yhdistyksiämme ja niiden jäseniä, näen yhteisen perustan, jolta jokainen ponnistaa, kun voi luottaa kokonaisuuden antamaan turvaan.

Olkoon Jouluaikamme meille yhteinen, olkoon tuleva vuosi 2019 meille kaikille armollinen, kaikki maalliset sotavoimat voittava!

Juhani Valo

KOLUMNI

MAKASIININ KÄTKÖISTÄ TUTKIMUSAINEISTOIKSI

Maiju Putkonen, arkistotutkija

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran (SKS) arkiston kirjallisuuden ja kulttuurihistorian kokoelmasta löytyi 2000-luvun alkupuolella kaksi koteloa arkistoaineistoa, joiden kylkeen oli merkitty lyijykynällä Inkeri aineistoa 1 ja 2. Näitä aineistoja ei ollut merkitty arkistoluetteloihin eikä kortistoihin, ja hiljainen tieto aineiston olemassaolosta oli vuosien mittaan kadonnut. Mistä aineistosta oli siis oikeasti kyse?

Kollegani kertoman mukaan Inkeri aineistot olisi erotettu aikanaan muun muassa Martti Haavion arkistosta. Haavio työskenteli SKS:n palveluksessa vuosina 1931–1948, joten tieto voi pitää paikkansa. Aineistoja on kuitenkin koottu mahdollisesti myös muiden henkilöiden arkistoista. Kollegani mukaan nämä ”Inkeriä käsittelevät asiakirjat, kartat ja valokuvat olivat SKS:n kirjallisuuden ja kulttuurihistorian kokoelman harvinaisuus – poliittisin syin sensuroitua arkistoaineistoa 2000-luvulle saakka.”

Toinen kollegani esitti kuitenkin hiljattain minulle kysymyksen, joka on jäänyt mielen päälle pyörimään: ”Onko kyse poliittisesta sensuurista, vai onko päätös aineiston sivuun laittamisesta ollut ihmisten suojelua?” Varmaksi tätä ei osaa sanoa enää kukaan, mutta todennäköisesti kyse on hieman molemmista. Aineisto on oletettavasti piilotettu tai aktiivisesti unohdettu, koska se on sisältänyt poliittisesti arkaluonteisia aineistoja eli henkilötietoja, joiden on arveltu tuolloisessa poliittisessa ilmapiirissä vaarantavan niissä mainittujen tai niistä tunnistettavien henkilöiden turvallisuuden. Syksyllä 1944 solmitun välirauhansopimuksen ehtojen mukaisestihan Suomi sitoutui luovuttamaan kaikki neuvostokansalaiset Neuvostoliitolle. Ehtojen tulkinnallisuuden vuoksi käytännöt vaihtelivat eri puolilla Suomea ja osa inkeriläisistä palautettiin, osa heistä palasi vapaaehtoisesti. Osa inkeriläisistä jäi Suomeen tai pakeni edelleen Ruotsiin.

Onko kyse poliittisesta sensuurista, vai onko päätös aineiston sivuun laittamisesta ollut ihmisten suojelua?”

Painimme arkistotyössä edelleenkin monimutkaisten ongelmien kanssa ja joudumme käsittelemään, kuvailemaan ja luetteloimaan myös arkaluonteisia tietoja sisältäviä aineistoja. Tavoitteena on saattaa aineistot asiakaspalvelussa tutkijoiden käyttöön ja sitä kautta mahdollisesti julkaistavaksi asti. Henkilötietojen tallentaminen arkistoissa on tärkeää nimenomaan siksi, että aineistot ovat hedelmällisiä lähteitä tieteellisen ja kulttuurihistoriallisen tutkimuksen kannalta. Tilatessaan aineistoja tutkittavakseen tutkijat vakuuttavat, etteivät he käytä aineistoja niitä luovuttaneiden tai niihin tietoja antaneiden henkilöiden tai heidän omaistensa vahingoksi tai halventamiseksi.

Arkistotyöhön on vaikuttanut keväällä 2018 voimaanastunut EU:n tietosuoja-asetus ja edelleen keskeneräinen kansallinen lainsäädäntö. Suuri osa edellä mainituista Inkeri aineistoista on toki jo edesmenneisiin henkilöihin liittyvää, eikä tietosuoja-asetus siten suoraan niiden käyttöä kosketa. Vaikka Inkerin ja inkeriläisten historiasta kiinnostuneiden kannalta olisi kiinnostavaa tietää nimenomaan juuri se, keiden inkeriläisten aineistoja meiltä löytyy, on arkistonmuodostajien etniseen taustaan perustuva arkistoluetteloiden teko edesmenneistäkin henkilöistä hankalaa ja kyseen-

Kuva: Outi Mäkelä

alaista. Arkistoilla on ollut ja tullee olemaan erityislupa käsitellä sekä arkaluonteisia henkilötietoja että henkilöaineistoja ylipäätään, historian tutkimusta silmällä pitäen. Jos näin ei olisi, tulisi historiallisten tapahtumien tutkimisesta mahdotonta.

Viime vuonna tuli kuluneeksi 400 vuotta siitä, kun Stolbovan rauha solmittiin. Vuotta 1617 voikin pitää inkerinsuomalaisuuden syntymävuotena, sillä Suomen luterilaista väestöä kannustettiin tuolloin muuttamaan Inkeriin. Inkerinmaan lopun alku käynnistyi puolestaan 100 vuotta sitten, kun yhteiskunnallinen elämä Venäjällä politisoitui, ja poliittinen vastakkainasettelu kärjistyi myös Inkerissä. Vuoden 1917 vallankumouksesta alkaneet levottomuudet, ilmapiirin kiristyminen ja inkeriläisten vainot käynnistivät pakolaisaallon, jonka mainingeissa Suomeen saapui 1920-luvun alussa 8000 inkeriläistä. Tämän jälkeen, erityisesti 1940- ja 1990-luvuilla, Suomeen saapui lisää inkeriläisiä, yhteensä kymmeniä tuhansia ihmisiä.

Inkeriläisten paluumuutto Suomeen ja sulautuminen valtaväestöön on ollut osaltaan varmasti helpompaa ja nopeampaa kuin monilla muilla maahanmuuttajilla. Toisaalta monilla inkeriläisillä on voimakas kulttuurien väliin jäämisen kokemus. Keskustelin erään inkeriläisen paluumuuttajan kanssa keväällä 2018, ja hän kertoi paluumuutosta 1990-luvun alussa ja omista kokemuksistaan seuraavaa: ”Venäjällä olin nimeltäni ja kieleltäni suomalainen. Suomessa minua kohdeltiin kuitenkin venäläisenä.” Inkeriläiset ovat kuitenkin sukujuuriltaan suomalaisia, joten heidän etninen taustansa on sama kuin meidän niin kutsuttujen kantasuomalaisten. Inkeriläisille ehti kuitenkin noiden 400 vuoden aikana muodostua oma rikas kulttuuri, johon vaikutti Inkerinmaalla eri kansallisuuksien (mm. ruotsalaiset, venäläiset, virolaiset ja saksalaiset) kulttuuriset virtaukset ja poliittinen ristipaine.

”Venäjällä olin nimeltäni ja kieleltäni suomalainen. Suomessa minua kohdeltiin kuitenkin venäläisenä.”

Mitä tuo SKS:n arkistossa sijaitseva sensuroitu tai piilotettu Inkeriläisten aineisto sitten sisältää? Kirjeitä, siirtoväkeä koskevia asiakirjoja, valokuvia, lehtileikkeitä ja kertomuksia Inkerin oloista ja ihmiskohtaloista; aineistoja, joita ei enää tarvitse piilotella vaan jotka on saatu tutkimuskäyttöön. Inkeriläisten historian, kulttuurin ja kohtalon on aika tulla kaikille näkyväksi.

Edellä ollut kirjoitus on julkaistu aiemmin tänä vuonna SKS:n sivuilla.

INKERINSUOMALAISTEN ARKISTOJEN JA TARINOIDEN TALLENTAMINEN ETENEE

Inkeri ja inkeriläisyys – muistot talteen, arkistot haltuun -arkisto- ja muistiorganisaatiohankkeen (2018–2020) parissa on nyt tehty töitä kymmenen kuukautta. Olemme iloisia siitä, että hankkeemme on nyt jo tavoittanut laajasti inkerinsuomalaisia. Tämän vuoden helmikuussa käynnistetyn projektin kautta arkistoon on saatu useita arkistoluovutuksia ja haastatteluita on tehty ympäri Suomen.

Haastateltaviksi olemme saaneet yli 50 henkeä, ja yksi kerrallaan otamme heihin kaikkiin yhteyttä ja järjestämme haastattelutapaamisia. Haastatteluita tehdään useammassa erässä, mikäli muistoja ei ehditä kertoa yhdellä kerralla. Haastatteluita on tallennettu tällä hetkellä jo yhdeksältä inkerinsuomalaiselta, ja useampia haastatteluita on sovittu tehtäväksi vielä loppuvuoden aikana. Ensi vuoden puolella saamme avuksemme opiskelijoilta, kun Helsingin yliopiston muistitietotutkimuksen praktikumilaiset jalkautuvat tekemään haastatteluita. Haastateltavaksi on edelleen mahdollista ilmoittautua!

Iloksemme olemme huomanneet, että myös monet inkeriläiset ovat tehneet itse haastatteluita sukulaisilleen tai tuttavilleen, joten olemme kartuttaneet haastatteluiden määrää myös arkistoluovutusten kautta. Muita arkistoaineistoja, kuten valokuvia, käsikirjoituksia ja asiakirjoja, olemme saaneet niitäkin mukavasti ja uusia yhteydenottoja tulee viikoittain. Uusimpina luovutuksina mainittakoon mm. kirjailija Ella Ojalan hen-

kilöarkisto ja inkeriläisaktivisti Albert Kirjasen arkisto. Kaikki saapuneet arkistoluovutukset on ehditty inventoida odottamaan tarkempaa järjestämistä tai digitointia.

Aineistoja digitoidaan eli muutetaan sähköiseen ja tietokoneelta luettavaan, kuultavaan tai nähtävään muotoon siksi, että alkuperäiset hauraat aineistot säilyisivät pidempään, ja että arkistojen asiakaspalvelussa voidaan alkuperäisten aineistojen sijaan käyttää kopioita. Digitointia on tehty urakalla tämän hankkeen aikana ja mm. Inkerin identiteetti -kenttätyöhankkeen nauhoitukset vuosilta 1990–1991 (240 tuntia) sekä Antti Hämäläisen haastattelunauhat (n. 140 kpl) on saatettu digitaaliseen muotoon. Lisäksi olemme digitoineet Inkeriläisten sivistyssäätiöltä saatuja filmejä ja äänitteitä, sekä toki pienempinä erinä useilta tahoilta saatuja valokuvia ja asiakirjoja.

Hyvinkään Inkeri-kerhon tapaamisessa marraskuun alussa minulta kysyttiin hyvä kysymys: ”Mitä jos joku epäilee, että omat arkistot ovat niin vähäisiä, että niitä ei kehtaisi luovuttaa?” Painokkaasti todettakoon, että aineistoja ei arvoteta määrän tai laajuuden mukaan. Kaikki aineistot kartuttavat pieninä tai suurina erinä arkistojen kokoelmia, ja valaisevat näin pala palalta inkeriläisten historiaa. Arkiston kannalta kaikki aineistot ovat tärkeitä ja kaikki tarinat ansaitsevat tulla kuulluiksi ja tallennetuiksi.

Arkistotutkija Maiju Putkonen työskentelee SKS:n arkiston kirjallisuuden ja kulttuurihistorian kokoelmassa teksti- ja äänite-aineistojen sekä asiakas- ja tietopalvelun parissa. Parhaillaan hän toimii Inkeri ja inkeriläisyys – muistot talteen, arkistot haltuun -hankkeen (2018–2020) projektipäällikkönä.

Kuva: Outi Mäkelä

LIITON SYYSKOKOUS 27.10.2018

Kokouksen puheenjohtajana toimi Paavo Ripatti ja sihteerinä Leila Kattelus.
Pöytäkirjantarkastajina toimivat Ella Kukova ja Leila Salo.
Kokous todettiin laillisesti kokoonkutsutuksi.

Jäsenmaksut 2019

liittymis- ja jäsenmaksun suuruus
- liittymismaksua ei kanneta
- jäsenyhdistyksen jäsenen maksu 2 € / jäsen
- henkilöjäsenen jäsenmaksu 20 € / jäsen
- kannattava jäsen 50 € / jäsen

Kaikki maksut ovat vuosimaksuja

Lehden tilaushinta 2019

- EU-maat 35,- €
- muut maat 40,- €

Toimintasuunnitelma 2019

- suunnitelman mukaan Inkeriläisten viestiä julkaistaan 6 numeroa, joista kaksi on kaksoisnumeroa
- osallistutaan kotimaan kesäjuhlille
- osallistutaan muiden maiden inkeriläisjuhlille ja muihin erilaisiin tapahtumiin
- järjestetään Inkeri-iltapäiviä

Muut toimintasuunnitelman kohdat noudattelevat edellisvuosien kaavaa.

Talousarvio 2019

- talousarvion tuottojen loppusumma on 16 300 ja kulujen 15 200 € ja osoittaa ylijäämää 1 100 €

Palkkiot 2019

- hallituksen jäsenille ei makseta kokouspalkkioita
- toiminnantarkastajien palkkiot maksetaan kohtuullisen laskutuksen mukaan

Liiton toimihenkilöt

- puheenjohtajaksi v. 2019 valittiin yksimielisesti Juhani Valo
- hallituksen jäsenet vv. 2019 – 2021
- erovuorossa ollut varsinainen jäsen Tytti Piironen valittiin uudelleen
- erovuorossa ollut varsinainen jäsen Anne Tuohimäki valittiin uudelleen
- erovuorossa olleen varsinaisen jäsenen Lyydia Bazalevan tilalle valittiin Lilli Printzhal
- erovuorossa olleen hallituksen varajäsenen Lilli Printzhalin tultua valituksi hallituksen varsinaiseksi tilalle varajäseneksi valittiin Pirjo Tiensuu, Turku

Toiminnantarkastajat 2019

Antti Kokkinen, Espoo valittiin varsinaiseksi toiminnantarkastajaksi
sekä Tarja Nieminen, Vantaa valittiin varatoiminnantarkastajaksi

Vuoden 2019 kokoukset

Päätettiin, että kevät- ja syyskokoukset pidetään Inkerikodissa hallituksen määräämänä ajan kohtana ja kutsu niihin julkaistaan Inkeriläisten viestissä sääntöjen mukaisesti ja liiton www-sivuilla.

Kesäjuhlat 2019

Turun seudun Inkeri-seura järjestää kesäjuhlat

TUNNISTATKO KORUN

Inkeriläisten Viestin lukija **Kari Lampikoski** lähetti lehteen kuvan korusta, jonka tarina häntä kiinnostaisi. Koru on kulkeutunut Lampikoskelle **Ritva Weiskamilta**, joka sai sen aikoinaan iäkkäältä inkerinsuomalaiselta naiselta lahjaksi. Weiskam ei muista enää mikä tarina koruun liityy, mutta epäilys on, että siihen kirjaillut kirjaimet viittaavat Suomeen, Vienaan, Aunukseen ja Inkeriin.

Jos koru on sinulle tuttu, kerro siitä lehden toimitukseen joko sähköpostiosoitteeseen inkerinviesti@suomi24.fi tai puhelimitse numeroon 050 5996 773.

SEMINAARI YLITTI YLEISÖTOIVEET

Teemana oli ”Mitkä ihmeen inkeriläiset?”, kun Akateeminen Inkeri-Seura ry (AIS) järjesti ensimmäisen seminaarinsa Helsingissä, Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran (SKS) juhlasalissa lokakuun 16. päivänä. Seminaari keskittyi uusimpien Inkeri-tutkimusten esittelyyn. Tupa tuli niin täyteen väkeä, että tuolit loppuivat kesken. ”Odotimme 30 henkeä, mutta tulikin 115. Tällainen menestys kannustaa jatkamaan”, totesi seuran puheenjohtaja **Reijo Rautajoki**.

Rautajoki piti itsekin tapahtumassa esitelmän joka käsitteli inkeriläisten leiriketjua. Inkeriläisten Viestissä julkaistiin kuitenkin Rautajoen teksti aiheesta numerossa 2-3/2018. Näin ollen Viesti julkaisee muutaman tiivistelmän muiden tapahtumassa puhuneiden esitelmistä.

”Odotimme 30 henkeä, mutta tulikin 115. Tällainen menestys kannustaa jatkamaan”.

MITKÄ IHMEEN INKERILÄISET?

Toivo Flink
FT, Dos., Siirtolaisuusinstituutti, Turku

Suomalaisilla syntyi kiinteitä yhteyksiä Inkeriin luterilaisen seurakuntaelämän kautta jo ennen kuin Ruotsi sai alueen haltuunsa Stolbovan rauhassa 1617. Prof. Veijo Saloheimon tutkimusten mukaan Inkeriin on muuttanut sadan vuoden ajan noin 20 000 henkeä pääasiallisesti Karjalan kannakselta ja Savosta. Ruotsi menetti Ingermanlandian Venäjälle Uudenkaupungin rauhassa 1721. Suomalaisuuden säilymiseen Inkerissä vaikutti ratkaisevasti heidän luterilaisen uskontonsa. Kun Suomi liitettiin Venäjään 1809, alkoi Pietarin vetovoima ilmetä monella tasolla. Suomen etuja valvomaan perustettiin hallintoelimiä ja älymystöä hakeutui Pietariin sieltä käsin selvittelemään suomalaisuuden alkujuuria. Inkerinmaan suomalaisuuden tutkimuksen kannalta nousee ylitse muiden neljä nimeä: A.J.Hipping, A.J.Sjögren, Peter von Köppen ja D.E.D.Eoropaeus. Heidän tutkimuksiaan ei kuitenkaan

tunneta Suomessa.

Suomalaisten arvokkaimpana saavutuksena Inkerissä on pidettävä suomen kielen ja mielen säilymistä Pietari Suuren ajoista asti. Näistä 200 vuoden sivistys- ja kulttuurivaiheista on julkaistu yksi väitöstutkimus. Bolshevikkien vuoden 1917 lokakuun vallankaappausta seuranneina vuosina Venäjällä uudet vallanpitäjät turvautuivat entistä karkeampaan väkivaltaan ja inkerinsuomalaisia pakeni Suomeen. Ensimmäisen muuttoaallon aikana Karjalan kannakselle saapui vuosina 1918–1920 yli 8 000 pakolaista, eniten naisia ja lapsia. Suomi kustansi heidän toimeentulonsa sekä lasten koulunkäynnin. Koulutetut Inkerin pakolaiset tavoittelivat kulttuuriautonomiaansa Suomen ja Venäjän rauhanneuvotteluissa Tartossa 1920. Heidän yrityksensä epäonnistui.

Toinen muuttoaalto ajoittuu jatkosotaan. Inkeristä Suomeen kuljetettiin sodan jaloista runsaat 63 000 henkilöä. Vuoden jatkuneet väestönsiirrot käynnistyivät vasta keväällä 1943. On yhä selvittelemättä, miksi Suomen ylin johto ryhtyi pelastamaan inkeriläisiä vaikka oli selvää, että Suomi häviää sodan? Suomeen siirretystä palautettiin 55 000 Neuvostoliittoon vuosien 1944 ja 1945 vaihteessa. Kaikki eivät lähteneet. Heidän laillinen oikeutensa jäädä Suomeen on Valvontakomission hyväksymässä välirauhasopimuksen kymmenennessä artiklassa. Suomeen jäi noin 8 000 inkerinsuomalaista. Laillisuudesta huolimatta, heidän jäämisensä Suomeen oli hiertänyt Neuvostoliiton suhteita vuoteen 1955 asti.

”On yhä selvittelemättä, miksi Suomen ylin johto ryhtyi pelastamaan inkeriläisiä vaikka oli selvää, että Suomi häviää sodan?”

Kolmas muuttoaalto tunnetaan nimellä paluumuutto. On yhä selvittelemättä, miksi se tuli mahdolliseksi. Inkerin suomalaisuutta ei Suomessa kuitenkaan tunneta, eikä siitä olla kiinnostuneita. Muuttuuko tilanne, ja mikäli muuttuu, millä tavalla, kenen toimesta ja milloin tämä tapahtuu?Kysyessään, missä on Inkerinmaa tänään, prof. Lauri Honko pohti muistikulttuuria, joka integroituu inkeriläisten nykytodellisuuteen vaeltamalla ihmisten mukana, heidän tajunnassaan, myös vieraisiin oloihin. Hän piti nyky-Inkerin kohtalonkysymyksenä sen kulttuurista jälleenrakentamista. Hänen mielestään olemassa olevan tiedon ongelmana on sen käyttöön saaminen ja uudestaan kierrätys. Hän piti ehdottoman tärkeänä, että inkeriläisillä olisi oma nykytekniikalla varustettu perinnearkisto.

INKERILÄINEN LUTERILAISUUS JA SEN OMINAISPIIRTEET

Varpu Myllyniemi
TM, Helsingin yliopisto

Tekeillä olevassa tutkimuksessani tarkastelen inkeriläistä luterilaisuutta venäläisestä ja Venäjän evankelis-luterilaisen kirkon näkökulmasta. Inkeriläiset luterilaista uskoa tunnustavat keisarikunnan alamaiset elivät Pietarin kuvernementissa kansallisena vähemmistönä pääosin venäläisen väestön keskuudessa. Erityisesti Länsi-Inkerissä myös virolainen vaikutus oli voimakas. He olivat vähemmistöasemassa myös omassa Venäjän evankelis-luterilaisessa kirkossaan. Vuoden 1914 tilastojen mukaan Venäjän 3,67 miljoonasta luterilaisesta 1,1 oli virolaisia, 1,3 latvialaisia, 1,1 saksalaisia ja 150.000 inkeriläisiä. Näissä luvuissa eivät ole mukana Suomen suurruhtinaskunnan luterilaiset eivätkä Venäjän Puolan luterilaiset.

Saksalainen professori Gerd Stricker on esittänyt, että inkeriläiset harjoittivat omaa uskontoaan eristyksissä muista Venäjän luterilaisista. Hänen mukaansa inkeriläiset, jotka olivat kirkon kokonaisuuden kannalta pieni vähemmistö, tunnustivat vahvasti pietismiä ja olivat tekemisissä yksinomaan Suomen ja Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kanssa. Jopa siinä määrin, että he eivät edes edustaneet Venäjällä samaa skandinaavista korkeakirkollista traditiota kuin Venäjän evankelis-luterilaisen kirkon johto.

Professori Stricker on siinä mielessä oikeassa, että Inkerin luterilaisuudessa pietistiset painoitukset olivat hyvin voimakkaita ja suomalaisilla herätysliikkeillä oli runsaasti kannatusta Inkerissä. Erityisen vahvasti evankelinen liike levisi Inkeriin ja Pietarin kaupungissa ja sen ympäristössä asui monia lestadio-

laisuuden kannattajia. Suomen kirkon vaikutus Inkeriin oli vahva, sillä valtaosa papistosta tuli Suomesta, ja oli opiskellut myös Suomessa eikä Tartossa kuten muut luterilaiset papit Venäjällä. Luonnollisesti suomalaisen papiston kautta levisi Suomesta Inkeriin suomalaisia vaikutteita kuten kiinnostus kansalliseen suomalaiseen kulttuuriin. Inkeriläiset pitivät itseään yhtenä Suomen heimoista.

Inkerin kirkossa kuitenkin vaikutti voimakkaasti myös korkeakirkollinen perinne. Inkeriläisissä seurakunnissa korostettiin liturgista tradiota, pappisvirkaa ja sakramentteja. On totta, että yhteys Venäjän evankeliseen kirkkoon oli ohuempi kuin muilla luterilaisilla kansallisuuksilla Venäjällä. Pappisyhteys Tartossa opiskelleiden kanssa puuttui ja lisäksi kirkon kieli saksa tuotti suomalaiselle papistolle vaikeuksia. Pietarin konsistoripiirin papisto kuitenkin vuosittain kokoontui yhteisiin synodeihin, ja 1880-luvulta lähtien konsistorin pappisassessorina toimi yksi inkeriläisistä papeista. Seurakunnat olivat tiukasti Venäjän evankelis-luterilaisen kirkon ohjauksessa ja varsin monet seurakunnat myös saivat varoja mm. kirkkojensa rakentamiseen kirkon apukassalta. Lisäksi Kolppanan seminaarista valmistui inkeriläisiä opettajia ja lukkareita, joista osa sai yliopistollisen sivistyksen Suomessa. He olivat nousevaa älymystöä inkeriläisten parissa ja heidän parissaan syntyi inkeriläisyyttä korostavaa kansallista liikehdintää.

”On totta, että yhteys Venäjän evankeliseen kirkkoon oli ohuempi kuin muilla luterilaisilla kansallisuuksilla Venäjällä.”

Inkeriläiset luterilaiset eivät myöskään saaneet vaikutteita vain Suomesta, vaan myös Venäjän ortodoksisesta kirkosta, venäläisistä lahkoista, Pietarissa vahvana toimineesta vapaakirkollisesta liikehdinnästä ja luonnollisesti myös saksalaisjohtoisesta Venäjän evankelis-luterilaisesta kirkosta. Inkeriin syntyi omaleimaista luterilaisuutta, joka kansallisen ja kielellisen erilaisuutensa kautta on jäänyt varjoon Venäjän luterilaisuutta koskevassa tutkimuksessa tai sitä on tulkittu lähes yksinomaan suomalaisesta näkökulmasta.

MUISTIVARAINEN HISTORIATIETOUS 20. VUOSISADALLA: inkerinsuomalaisten perhehistoriallinen kerronta suurennuslasin alla
Taisto Raudalainen
EAIS

Nykyään lähihistoriaan liittyvät faktat ja valtanarratiivit omaksutaan kouluohjelman puitteissa. Jokaisessa yhteiskunnassa on toki aiheita, joskus kokonaisia ryhmiä, jotka rajataan opetuksen piiriin kuuluvan ns. virallisen historiankirjoituksen ulkopuolelle. On siis arkoja aihepiirejä, johon kajoaminen on ollut pannassa tai epäsuosiossa. Tämä koskee inkerinsuomalaistenkin lähihistoriaa.

Inkerinsuomalaiset ovat pitkälle suullisen kulttuurin kasvatteina nojanneet paljolti muistelukerrontaan. Sorron ja vaikenemisen kausina perheensisäisestä kerronnasta muodostui pakosta eräänlainen ”pyhän kerronnan” laji. Piti väistää aiheita, kiertää, kuiskata, jostakin piti vaieta tyystin. Ankara vaikenemispäätös oli toki perhekohtaista riippuen maasta, koulutuksesta, yhteiskunnallisesta asemasta ym. Virallisesti tuotetussa julkisuudessa ryhmän olemassaolosta yritettiin sotien jälkeen vaieta. Sitä helpotti seikka, ettei kirjallista tietoa levitetty, eikä sitä ollut saatavissa. Suomessakin toteutettiin kirjojen kieltämisen kampanja.

”Olkoonpa oleskelumaa Suomi, Ruotsi, Venäjä tai Viro, on vaikenemiskulttuurin ohella elänyt huomattava muistinvarainen historia.”

Ryhmän omakuva, käsitykset itsestään muotoutuivat siis paljolti suullisen viestinnän varaan. Sen seurauksena syntyi tarvetta pitää yllä ryhmänsisäistä identiteettikerrontaa. Olkoonpa oleskelumaa Suomi, Ruotsi, Venäjä tai Viro, on vaikenemiskulttuurin ohella elänyt huomattava muistinvarainen historia. Tätä on vaalittu pienissä piireissä salassa ulkopiiriltä. Ja siksi inkerinsuomalaisille oman historian lähteet eivät sijaitse arkistoissa vieläkään.

Vanhemman ikäpolven kerronta sai vähittäin yhteispiirteitä. Elämähistoriallisen kerronnan pohjalta hioutui aiheita ja diskursseja, jotka koettiin ryhmän jäsenten taholta identiteetin kannalta tärkeäksi.Yhteiseksi koettu ja kerrottu menneisyyskuva sai joskus kohtalo- tai kärsimyskerronnan ulottuvuuksia. Tässä ns. me-kerronnassa puhuttiin toisinaan "mein rahvaasta", minkä on pannut merkille myös folkloristi Annikki Kaivola.

Moderni kansallistunne ja sitä tukevat instituutiot eivät ehtineet inkeriläisten keskuudessa ennen 1930-lukujen sortoja juurtua. Inkerinsuomalaisten tilan "ulospäin rajattuina" sinetöivät sekä Neuvostoliitossa GPU:n huippusalaiset määräykset, johon liittyivät muutto- ja järjestäytymiskiellot sekä sosiaalinen stigma epäilyttävänä kansanryhmänä. Inkerinsuomalaisia yhdistäväksi merkkijärjestelmäksi jäi edelleen vahvasti luterilaisuus. Kenttäkokemukseeni vedoten väitän, että perheissä, missä uskonnollisuus oli tärkeällä sijalla, oli samalla vahvoja siteitä sekä suomen kieleen että muihin kansallisiin tunnuspiirteisiin. Inkerinsuomalaisten ns. toinen herääminenkin oli niin ikään sidoksissa kirkkoon. Vaikka tämän tilalle on nykyään yritetty juurruttaa mm. (kansan) kulttuuriharrastusta, siitä ei ole kehittynyt yhtä voimakasta tukipilaria. Elinvoimainen ja luova suhde omaan perinteeseen ja kulttuuriin vaatii nimittäin pitkän esivalmisteluvaiheen ja myös institutionaalista tukea. Modernissa yhteiskunnassa ei pienryhmien historiataju eikä perinteen periytyminen ole sisäänlämpiävä juttu. Demokraattisessa yhteiskunnassa ei voida harjoittaa vaikenemisen kulttuuria, missä jotkut aiheet jäävät harmaaseen vyöhykkeeseen. Pienryhmäkulttuurin transmission takaa vain laajapohjaisempi yhteiskunnallinen sopimus. Siihen ei riitä pienryhmien edustajien yksipuoliset ponnistukset. Sitä paitsi pienryhmien resurssit ja kompetenssi eivät useimmiten riitä kokonaisvaltaisempien hankkeiden hallinnoimiseen. Identiteettimuodostuksen pitäisi perustua yhteistyöhön muistilaitosten kanssa. Vuorovaikutuksellisuus, yhteistyö sekä synergian tuottaminen ovat pienryhmäidentiteetin tuottamisen ainoita järkeviä vaihtoehtoja.

ULJAS MARTTISEN IHMEELLINEN ELÄMÄ

Viktor Hyyrönen

Jätin tahallaan käyttämättä otsikossa sanaa sankarillinen elämä – luulen, että vaatimaton Uljas ei olisi moisesta sanasta tykännyt.Internetin Inkeri-sivustoilla on julkaistu satojen kuuluisien inkeriläisten elämäntarinoita. On myös ilmestynyt kirjoja. Mutta en hoksannut tarinoiden joukossa Eero Pitkäsen ja Uljas Marttisen nimiä. Eerosta joskus toisten, nyt kirjoitan Uljaksesta.

Uljas Marttinen 101-vuotis syntymäpäivillään. Kuva. Viktor Hyyrynen.

Tapiolan vanhin asukas

Uteliaisuutta pidetään yleensä ihmisen heikkoutena. Mutta kyllä se joskus kannattaa. Muutama vuosi sitten Karjalatalolla oli juuri alkamassa Suomen Inkeri-liiton tilaisuus. Huomiotani herätti eräs vanhanpuolinen vaatimaton herrasmies. En uskaltanut mennä hänen puheilleen ja koska häntä ei minulle esitelty, kohtaaminen jäi siihen. Lokakuussa 2009 olin menossa Tapiolaan tervehtimään Uljas Marttista 100-vuoden syntymäpäivän johdosta. Olipa yllä-

tys, kun avaamaan ovea tulikin kokouksessa näkemäni henkilö. Ja mitä pidemmälle vierailu jatkui, sitä enemmän löytyi isännästä ihailtavaa. Asunto oli siisti ja kaikki erinomaisessa järjestyksessä. Kahvipöytä oli katettu hetkessä ja kahvittelun jälkeen kupit tiskattu ja asetettu paikoilleen. Mutta Uljaksen muisti ja asioiden hahmottelu se vasta ylivertaista olikin.Uljaksen vaatimattomuus tuli jatkuvasti esillä. Hän kertoi mielellään kenestä tahansa, mutta ei juurikaan itsestään. Jotain sentään tihkui esiin hänen omasta tarinastaankin.

”Uljaksen muisti ja asioiden hahmottelu se vasta ylivertaista olikin.”

Inkeristä Suomeen

Uljas Marttinen oli syntynyt 1909 Inkerissä Heitamäen seurakunnan Jamalaisin kylässä, jossa hänen isänsä Juho Marttinen valmistuttuaan Kolppanen seminaarista toimi kansakoulun opettajana ja kanttorina Spnakkovalla. Isä kuoli nuorena miehenä syksyllä 1915 ja neljän lapsen perhe joutui jättämään opettajan asunnon. Isä haudattiin Spankkovan hautausmaalle. Vain kerran vuonna 1917 Uljas oli tällä haudalla käynyt. Sitten esiriippu erotti synnyin- ja kotimaat. 1990-luvulla hautakivi ei enää ollut paikallaan.

Juho Marttinen oli aikaisemmin hankkinut Antrean pitäjästä pienen maatilan, jossa perhe yleensä vietti kesälomia. Nyt perhe oli pakotettu muuttamaan sinne. Elämä ei ollut 20-luvulla missään helppoa. Samoin se oli Marttisen perheelläkin. Silti kaikki lapset säilyivät hengissä, saivat hyvän kasvatuksen, koulutuksen ja elivät kunnon elämän.Perheen poikien elämän taipaleelle sattui kaksi sotaa: Talvi- ja Jatkosota. Uljas sanoo tunteneensa itsensä lähes aina sotilaaksi. Suojeluskuntaan hän astui jo 15-vuotiaana vuonna 1924. Vuosina 1926–1927 hän oli suorittanut varusmiehen palveluksen Hyrylän ilmatorjuntatykistössä. Sitten oli 13. Reserviupseerin kurssi ja jo ennen Talvisotaa luutnantti Uljas Marttinen oli määrätty Ranskaan Ilmantorjuntapatterin päälliköksi.Molemmissa sodissa Uljas osallistui puolustus- ja muihin taisteluihin Vihtavuoressa, Suomenlinnassa, Koivistossa, Inossa ja Äänisen rannoilla.

Vuonna 1924 erikuntaan tuli määräys lähettää hänet perustettavaan Heimopataljoona 3:een. Prikaatin komentaja ei toteuttanut määräystä, koska prikaati tarvitsi kipeästi kokenutta upseeria. Majuri Uljas Marttisen sotataival päättyi puolustustaisteluun Säkkijärvellä. Sodan jälkeen Uljas työskenteli varastojen johtajan tehtävissä. Hänen kodissaan lasivitriinissä lepää miekka (sapeli), jonka kanssa Uljas seisoi kunniavartiossa Marsalkka Mannerheimin hautajaisissa.Uljas oli koko elämänsä innokas urheilija ja osallistui ahkerasti urheilu- ja veteraanijärjestöjen toimintaan. Sanonta ”Terveessä ruumiissa terve henki” piti Uljaksen tapauksessa paikkansa.

Viimeinen kohtaaminen

Meidän viimeinen tapaamisemme sattui 9.7.2010 Espoon Haukilahden ravintolassa Haikaranpesässä kun jutun sankari täytti 101 vuotta. Oli ilo ja kunnia ojentaa päivänsankarille Inkeriläiset ja Karjalaiset Heimoveteraanit ry:n kutsukirja kunniajäseneksi sekä yhdistyksen standardi.Noin puolen vuoden kuluttua saapui suruviesti. Uljas Martti oli nukkunut ikuiseen uneen 9.1.2011.Koko Marttisen elämän ajan hänen huomion- ja huolenaiheensa oli rakkaan Inkerin kova kohtalo ja kärsimykset. Ensimmäisen tapaamisen lopussa hän lahjoitti vieraalleen vanhan, 1920-luvun lopussa tai 1930-luvun alussa Antrean inkeriläisten ompeleman Inkerin lipun, sekä huolellisesti säilytetyn Karjala & Inkeri -sanomalehden päivämäärältä 26.4.1935. Olen varma, että hän olisi tyytyväisenä hyväksynyt päätökseni lahjoittaa nämä esineet tulevaan Inkerin museoon.

” Koko Marttisen elämän ajan hänen huomion- ja huolenaiheensa oli rakkaan Inkerin kova kohtalo ja kärsimykset.”

Ps. Kunnon museo Inkerin Liitolta vielä puuttuu, esineet voisi säilyttää väliaikaisissa tiloissa.

SUKUTUTKIMUSPÄIVÄ INKERI KODISSA

Teksti ja kuvat: Anne Tuohimäki

Marraskuun 17. päivänä olivat sukututkijamme jälleen virittäneet tietokoneensa Inkeri kodin pöydille. Aamusta alkaen he opastivat suvustaan ja juuristaan kiinnostuneita inkeriläisiä sukututkimuksen saloihin.”Tupa” olikin liki täynnä, kun Risto Toivanen kertoi klo 14.00 alkavassa Inkeri-iltapäivän ohjelmassa Tallinnassa tekemistään tutkimuksista. Hän on useampaan kertaan käynyt kuvaamassa Viron entisessä Riigiarhiivissa eli nykyisessä Rahvusarhiivissa, sijaitsevien Saksan Sicherheitspolizein ja Sdn (Sicherheitsdienst) noin 1941–1944 tekemien Herdhaltungsliste nimisiä asiakirjoja. Asiakirjoissa Saksan miehittämän Inkerin alueen (Leningradin oblast) asukkaat on kirjattu rajoonittain, kunnittain, kylittäin, taloittain jne. Luettelot ovat luonteeltaan henkikirjoja. Kuulijoiden joukossa oli myös henkilöitä, jotka ovat tutkineet netin kautta Pietarin arkistoja ja Riston avustuksella saatiin nähdä myös siellä olevia luetteloita.

Sukututkimuksen asiantuntijat tavattavissa Inkerikodissa seuraavaksi 16.2. Kts. Tapahtumakalenteri.

Risto Toivanen kertoi Inkeri-kodissa tutkimuksistaan.

KAHDEN MAAN ARMEIJASSA

– Inkerinsuomalainen Kaukopartioradisti joutui Vorkutan vankileirille –

Lasse Koskinen

Veikko Piiparinen syntyi Pohjois-Inkerissä, Miikkulan kylässä joulukuussa 1923. Kylä sijaitsi Suomen Metsäpirtin kuntaa vastapäätä. Laatokan ranta oli 20 kilometrin päässä. Piiparisen perhe puhui äidinkielenään suomea, kuten kaikki inkerinsuomalaiset.Piiparinen kutsuttiin puna-armeijaan sodan alkaessa 22. kesäkuuta 1941. Hän jäi suomalaisten vangiksi pohjoisen rintamalla talvisella partioretkellä. Aluksi hän joutui sotavankileirille Suomussalmelle. Siellä hän siirtyi suomalaiseen kaukopartio-osasto Marttinaan, koska siellä tarvittiin venäjänkielisiä partiomiehiä. Hänestä tuli Erillinen Pataljoona 4. komppanian sotilas. Sijoituspaikaksi tuli Uhtua. Muutaman partiomatkan jälkeen hänet komennettiin radistikurssille Savonlinnaan joulukuussa 1943, jossa hänestä tehtiin kaukopartioiden radisti. Kyynel-radio ja Töpö-kuuntelulaite tulivat tutuiksi.

Piiparinen osallistui kaukopartiomiesten mukana myös 1944 aselevon jälkeisiin öisiin asekätkentäretkiin. Heimopataljoonan miesten luovuttamisesta Neuvostoliittoon tihkui tietoja. ErP 4:ssä palvelleille suomensukuisille jaettiin sotilaspassit. Veikko Piiparisen henkilötodistukseen oli merkitty syntymäpaikaksi Liminka ja syntymävuosi oli muutettu kolme vuotta aikaisemmaksi. Piiparinen ei halunnut paeta Ruotsiin, vaan lähti tuttavaperheeseen Ouluun tammikuussa 1945. Siellä hän pääsi rakennustyömaalle töihin.

YLLÄTYS JUNASSA

Veikko Piiparinen huomasi lehti-ilmoituksen, jossa laivastoon värvättiin miehiä merimiinojen raivaukseen. Hän pääsi mukaan ja ilmoittautui Turun laivastoasemalla maaliskuussa 1945. Koulutuksen jälkeen alkoivat tositoimet merellä. Tammikuussa 1946 Veikko Piiparinen pääsi viesti- ja merenkulku-upseerikurssille Helsinkiin. Kurssin päätyttyä hänet siirrettiin takaisin Turkuun, aluksi jälleen merimiinoja tuhoamaan ja sen jälkeen koulutusaliupseeriksi.

Tammikuussa 1947 Piiparinen oli palaamassa morsiantaan Venniä tapaamasta Helsingistä junalla Turkuun. Junapoliisit pysähtyivät hänen kohdallaan vaunussa. Henkilötodistuksen tarkastettuaan he käskivät Piiparisen mukaansa ja veivät hänet mustaan autoon Hyvinkään asemalla. Sen kyydissä matka päättyi punaisen Valtiollisen poliisin päämajaan Helsingin Ratakadulle. Veikko Piiparista syytettiin asekätkentään osallistumisesta.

Morsian oli tulossa Piiparista tapaamaan Katajanokan vankilaan, kun kaksi Valpon miestä ilmestyi sellin ovelle. Piiparinen vietiin autoon, joka kaarsi Malmin lentokentälle, jossa hänet tempaistiin autosta. Kentällä seisoi punatähtinen lentokone ja sieltä marssi venäläinen NKVD:n upseeri. Piiparista lähdettiin viemään kohti konetta. Siellä hänelle pistettiin käsiraudat ja hänen istutettiin vartijoiden väliin sivupenkille.

VÄKIVALTAA KUULUSTELUISSA

Kone laskeutui Leningradiin. Vastassa oli konepistoolimiehiä ja pari autoa. Piiparinen kuljetettiin vankilaan. Siellä hänen

Vorkutan vankileirin vartiosotilaita koirineen.

piti riisuuntua ja hänen vaatteistaan poistettiin napit ja hakaset. Kengistä revittiin korot. Korviin työnnettiin pieni koukku, jolla etsittiin korvista mahdollista salaista kätköä ja sieraimet tarkastettiin taskulampulla. Kello oli varastettu häneltä jo lentokoneessa.

" Korviin työnnettiin pieni koukku, jolla etsittiin korvista mahdollista salaista kätköä ja sieraimet tarkastettiin taskulampulla."

Piiparista kuulusteltiin toistuvasti. Häneltä tivattiin, oliko hän Amerikan vai Englannin vakooja, mutta hän kielsi kaiken. Sen jälkeen häntä lyötiin ja heitettiin ympäri huonetta. Makuulla häntä myös potkaistiin päähän. Kuulusteluissa hänelle kerrottiin tarkasti Suomen kaukopartiotoiminnasta vakuudeksi siitä, että ei kannattanut valehdella.

Lopulta edessä oli oikeuden istunto, joka kesti kymmenisen minuuttia. Hänet tuomittiin vankileiriin 15 vuodeksi. Ensimmäinen pakkotyömaa oli kivihiomo. Seuraavaksi Piiparinen työnnettiin vankijunaan, joka tungettiin täyteen vankeja. Osa heistä kuoli tällä junamatkalla vankileirille.

Vorkutan kaivoksissa vangit kaivoivat hiiltä hakuilla ja lapioilla ryömien tunnelissa. Veikko Piiparinen jäi sortuman alle, mutta vankitoverit saivat hänet esiin ja elävänä. Hän heräsi vankisairaalan kuolevien osastolla. Hampaita oli poikki ja samoin vasen jalka kahdesta kohtaa, myös muutama kylkiluu oli murtunut. Tällöin oli lokakuu 1948. Hän pääsi ruokalaparakin apulaiseksi ja kun hänen painonsa nousi 46 kiloon, niin hänet palautettiin takaisin hiiltä kaivamaan.

TUTTUJA UTISSA

Veikko Piiparinen vapautui leiristä lokakuussa 1955, mutta määrättiin töihin Vorkutan sähkölaitoksen työmaalle. Hän anoi töihin Viroon helmikuussa 1956. Työn saanti kesti siellä pitkään, koska hän oli entinen Vorkutan vanki. Lopulta hän pääsi Tallinnassa rakennustöihin.

"Hänet määrättiin kuuntelemaan taksissa matkustavien suomalaisten keskusteluja."

Veikko Piiparinen siirtyi Tallinnan taksin palvelukseen kuljettajaksi tammikuun alussa 1965. Viru-hotellin rakennustyömaa käynnistyi. Silloin elettiin vuotta 1969. Piiparinen sai kutsun KGB:n päämajaan Pagarikadulle. Siellä hänet määrättiin kuuntelemaan taksissa matkustavien suomalaisten keskusteluja. Erityisesti piti kuunnella Neuvostoliittoa koskevia vihamielisiä tai pilkallisia puheita. Myöhemmin hän toimi neuvostokenraalin kuljettajana. Veikko Piiparinen jäi eläkkeelle 62-vuotiaana sydämensä vuoksi.

Elokuun lopussa 1991 hän pääsi suomalaisen poliisipäällikköystävänsä kanssa käymään Utissa. Siellä hän tapasi tuttuja suomalaisia kaukopartioveteraaneja. Edellisestä tapaamisesta oli kulunut 47 vuotta. Paikalla oli myös kaukopartiojohtaja Lauri Solehmainen. Utin matkan juhlassa Erillinen Pataljoona 4 nimettiin laskuvarjojääkärikoulun perinnejoukko-osastoksi. Veikko Piiparinen kuoli ja hänet haudattiin Tallinnassa 4. huhtikuuta 2002. Lukuisten kukkalaitteiden joukossa laskettiin Marttinan kaukopartiomiesten ja lottien kukat. Toimittaja ja kirjailija Olavi Lempinen ennätti tallentaa Veikko Piiparisen elämäntarinan nauhalle.

Olavi Lempinen: Rautaesiripun takana – kaukopartiosta Vorkutan vankileirille, Otava 2016.

Veikko Piiparisen elämäntie vei Inkeristä Suomen kaukopartioradistiksi, Neuvostoliiton vankileiriin ja elämä päättyi vapaassa Virossa

PARASKE, LÄNSI-INKERIN LAULAJAT JA PAIKALLISET LAULUN LAJIT – Inkeri iltapäivän satoa -

Kati Kallio, Riikka Mahlamäki-Kaistinen

Inkerissä eli 1800-luvun runokeruiden aikaan kolme itämerensuomalaista ryhmää: alkuperäisasukkaat vatjalaiset ja inkeroiset eli inkerikot ja pääosin 1600-luvulla alueelle muuttaneet inkerinsuomalaiset, jotka jakautuvat vielä alaryhmiin kuten savakot, äyrämöiset ja Narvusin suomalaiset. Ryhmien runoissa, sävelmissä ja laulamisen tavoissa oli eroja, vaikka monet olivat myös yhteisiä.

Kuten Senni Timonen on todennut, inkeriläinen runolaulu oli tilannesidonnaista. Laulamisen tyylipiirteet, sävelmät ja liikkumisen tavat eivät määräytyneet niinkään runon vaan esitystilanteen mukaan. Erityisesti näin oli rituaalisten juhla- ja häälaulujen eli praasnikka- ja pulmavirsien kohdalla. Runot ja sävelmät nimettiin esitystilanteiden ja niihin liittyvän tekemisen kautta: liekkuvirsi, metsän sävel, sävel tantsun päälle, pulmanuotti.

Yhtä runoa voitiin laulaa monenlaisilla tavoilla. Inkerissä tämä näkyy vahvemmin muualla, sillä erilaisia sävelmiä oli paikoin käytössä poikkeuksellisen runsaasti. Toisaalta monella kylällä ja laulajalla oli muutama suosittu yleissävelmä. Tanssilauluilla oli omia sävelmiään, paikoillaan lauletuilla lauluilla omiaan. Vaikka monia runoaiheita ja sävelmiä käytettiin koko Inkerin alueella, olivat laulun lajit ja laulamisen tyylit osin paikallisia sekä sidoksissa etnisiin ryhmiin. Kaikkialla laulettiin liekku- ja häälauluja, mutta niiden sanat ja sävelmät vaihtelivat alueittain.

"Vaikka monia runoaiheita ja sävelmiä käytettiin koko Inkerin alueella, olivat laulun lajit ja laulamisen tyylit osin paikallisia sekä sidoksissa etnisiin ryhmiin."

Larin Paraskella, kuten ilmeisesti Pohjois-Inkerin inkeroisilla yleensäkin, "liekkuvirsi" oli kaikkein laajin ja monipuolisin laulamisen laji. Varsinaisen liekkumista kuvaavan runon lisäksi se sisälsi Parasken kaikki kertovat runot, esimerkiksi Maailmansyntyrunon, mutta tämän lisäksi myös paljon yhtä lailla niin huoleen kuin laulamiseen, aikuisen naisen kuin tytön elämään liittyviä lyyrisiä aiheita sekä juhlarunoja ja lastenlaulujakin. Laulun sävelmänä oli hitaasti laulettu "suuri" eli "korkea" nuotti.

Inkeriläisen laulun lajit:
- Paraske: liekkuvirsi, suuri nuotti, pieni nuotti, mökälaulu, pölkkylaulu, häävirsi, talkoovirsi, rekivirsi, lapsen virsi, mojolaulu…
- Laji, sävelmä ja laulamisen tapa ovat osin tilannesidonnaisia.
- Hää- ja praasnikkarunot usein tyypillisillä, yksinkertaisilla sävelmillä.
- Monenlaisia tanssin ja kuljeskelun tapoja.
- Kuoron ja esilaulun vuorottelu, myös yksinlaulu.
- Naisten laulun alue, mutta myös miehet lauloivat.

Inkeriläisen laulun ja musiikin lajeja:
- Runolaulu: monta alalajia
- Itkuvirret
- Rekilaulu – röntyskä – tsatuska
- Balladit, välimuotoiset laulut

"Kati Kallio" : Kati Kallio Inkeri-iltapäivässä syyskuussa. Kuva: Anne Tuohimäki.

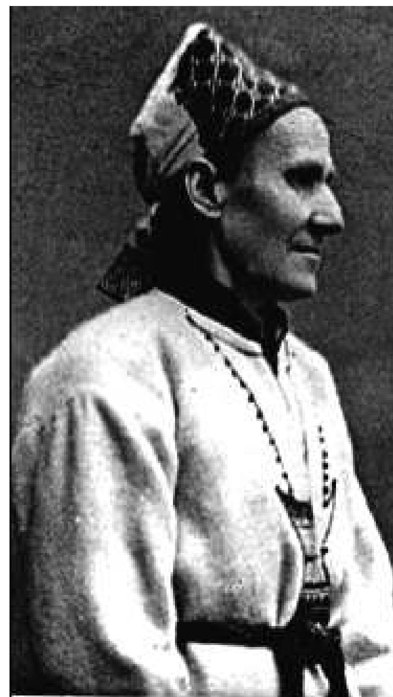
•Erilaiset venäläiset laulut
• Soitinmusiikki: tanjankka, valalaikka, kantele, paimensoittimet
• Luretilaiset virret ja hengelliset laulut
• Sovitetut kuorolaulut
• Ortodoksinen kirkkomusiikki

Oheinen tiivistelmä on Kati Kallion pitämästä esitelmästä Inkeri-iltapäivässä 29.9.2018.

Larin Paraske: Liekkuvirsi (laulun aloituksia)
Onks liekku leppiäinen
vai on liekku kankiainen?
Kui on liekku leppiäinen,
sitt on vellon tekemä,
oman vellon vestelemä…

Liekkuseen oo, kiekkuseen oo,
älä lasta langettele
älä puottele pojaista,
hopeaista horjuttele,
Ei uo maasta nostajaista
Ei ylös ylentäjäistä…

LARIN PARASKE

• Alkuaan Paraskeva Nikitina
• Syntyi 8. tammikuuta 1834 Lempaalan pitäjän Mäkienkylän Miskylässä Pohjois-Inkerin järvialueella Venäjällä.
• Kuoli 3. tammikuuta 1904, Metsäpirtissä, Karjalan kannaksella.
• Runonlaulaja ja suomalaisen kansanrunouden keskeinen henkilö.
• Kansanrunoutta kerännyt historioitsija Adolf Neovius tapasi Parasken 1887, ja teki tämän kanssa yhteistyötä 1887–1894.
• Larin Paraskelta muistiinmerkittiin noin 32 000 säettä kalevalamittaista runoutta, lähes 3 000 sananlaskua ja arvoitusta, 25 itkuvirttä, parikymmentä uusimittaista kansanlaulua ja kuvaus vanhoista häätavoista.
• Sekä kertovissa että lyyrisissä runoissaan Larin Paraske toisaalta kommentoi naisnäkökulmasta perhesuhteita ja elämää yleensä, toisaalta pohdiskeli laulun merkitystä. Dramaattinen ristiriita hänen sisäisen elämänsä rikkauden ja hänen ulkonaisen elämänsä köyhyyden välillä on puhutellut jälkimaailmaa.
• Larin Paraskea kuulivat monet Kalevalasta innoitusta hakeneet taiteilijat, muun muassa Jean Sibelius.
• Kuvanveistäjä Alpo Sailo teki Larin Parasken patsaan alkujaan vuonna 1936 suunniteltua Kalevala-taloa varten, jota ei kuitenkaan koskaan rakennettu. Veistos pystytettiin vuonna 1949 keskusosuusliike Hankkijan lahjoituksena Helsingin Hesperian puistoon Mannerheimintien varrelle. Se oli pitkään ainoa Helsingissä sijaitseva historiallista naista esittävä näköispatsas.
• Larin Parasken haudalla Raudun (nyk. ven. Sosnovo) Palkealassa on Etelä-Karjalan Nuorisoseuran vuonna 1911 pystyttämä hautakivi.[14]
• Helsingin Kaarelassa on ollut vuodesta 1953 Larin Parasken polku.[15]
• Porvoossa on Larin Parasken ja Adolf Neoviuksen yhteinen muistomerkki lähellä tuomiokirkkoa Vuorikadun alussa

INKERILÄINEN JOULUTARINA

”Joulun ja loppiaisen välill kaikk hyvät ja pahat henket ovat liikkeel ja sen vuoksi tapahtuu kaikenlaisii ihmeitä. Kerran Pukeron kylän Antilas olj meinkinki viettää rauhallista jouluu. Mutt siit joulust tuliki ihan kummallinen. Joulu-uattona kaikk olliit käyneet saunass ja isäntä olj kerennyt ottaa jo hyvät saunaryypytkin. Lapset olliit koristaneet joulupuun sorjaks. Emäntä olj kattanut joulupöyvän iltasta varten. Isäntä pani turkin piälle ja mäni porstuvaan panemaan jolulahjoi säkkiin, jott peräst iltasen tulloo joulukkona tuomaan lapsille lahjoi. Mutt emännäll olj vielä lehmä lypsämättä. Hää valmisti ämpärillisen lehmänjuomista ja kutsui isäntää.

– Antti, veisit sie tiän ämpärin lievään lehmän etteen, ko mie uon lähössä lypsämään.

Antti ei vastant. Emäntä sannoo uuvestaan.

– Antti. Kuulit sie, miä mie siul sanoin. Mutta Antti ei kuult. Emäntä sihahti kipakasti.

– Piru viekööön tuota ukkoo! Ain ko on tarvis häntä, ei uo missään.

Piru ko kuuli nuo sanat, ni kerras sieppas porstuvasta isännän. Lennätti hänet kapakkaan, pani pöyvän taakse istumaan ja sano kapakan isännälle.

– Piä tätä miestä huomiseen asti, ko piispaa pappilas. Pane paras piika häntä koko yöks passaamaan, mie tulen huomenna ja korvaan kulut.

Piru puki piälleen Antin turkin ja lensi takaisin Anttilaan, otti porstuvast joulu-ukon säkin ja mäni tuppaan jakamaan lapsille lahjoja. Lapset lausuit joulurunot ja saivat toivotut lahjat. Sitt alko lystin pito. Joulu-ukko oli milloin harmaa hukka, milloin valkea hevonen. Lapset pakenivat hukalta ja ratsastivat hevosen selässä. Emäntä ko tuli iltalypsyltä, niin taloss mäni sellainen meteli, jott lapset ei huomanneet äitin tuloa, ennen ko hää kutsu kaikki joulupöytään.

Peräst iltasen lysti joulupuun ympärillä jatkui niin kauan, ko yks pojista kosketti jalkansa kovasti. Hään näet yritti hypätä penkiltä juoksevan hevosen selkään. Äiti pelästyi ja huudahti

– Voi, voi. Nyt myö emme pääse uamulla joulukirkkoon.

Siihen se lysti loppui. Ei siitä sen enempää. Lapset männiit makaamaan ja joulu-ukko jäi lohduttamaan emäntää.

Jouluaamulla ennen ko kukko lauloi kolmatta kertaa piru ilmestyi kapakkaan, pani Antin turkin naulaan, maksoi vieraskulut ja mäni tiehensä. Uamulla herätessään emäntä havaitsi, että isäntä ei oltkaan ennää vieressä.

– Katsos peikkosta, se onkin yksinään mänt joulukirkkoon, emäntä ihmetteli. – No männköön, hyvä näin.

Antti oli siihen aikaan justiin piässyt makkaaman piian avulla ja nousi ylläälle vasta illan tullen. Avasi silmät, katsoi ympärilleen ja ihmetteli.

– Ihan outo paikka. Miten mie tänne jouvuin. Ja miten mie tiält kottiin piäsen. Hyvä jumala, auta nyt minnuu.

Antti pani kiireesti nutun ylleen ja avasi oven.

– Ahaa. Tuttu kapakka ja minun turkkikin on tuossa naulassa ja ei kettään missään, hän höpötti itsekseen ja otti turkin ja läks painamaan kottiin.

Emäntä kotona huolissaan huokailee.

– Voi, voi. Jouluilta hämärtyy ja isäntä ei uo tullut vielä aamukirkosta kottiin. Miss hää lienee. Mikä häll lienee tullut? Ko ei ois mittään tapahtunut! Hyvä jumala, auta nyt Anttia, jott hää pääsis kottii.

Ja sillä samalla hetkellä ovi lensi auki ja isäntä ilmestyi kynnykselle.

– Voi, voi, miss sie olit? emäntä kysyi.

Isäntä seisoi ko pahan teosta kiinni joutunut poika ja sanoi.

– Mikä piru lie minut sinne kapakkaan vienyt.

– Mihin kapakkaan? Joulukirkosta suoraan kapakkaan! Eihän tuollaista kummaa uo kukaan vielä kuullutkaan. Onks siull yhtään tolkkuu päässä vai ootko sie ihan hulluksi tullut, emäntä huudahti.

– Olenkos mie ihan totta tullut hulluksi, Antti tuumi ja kysyi sitten lasten kuulumisia

– No, lapset ovat ihan onnellisia, ko saivat mieluisat lahjat. Ja ko sie olit ekle niin mainio joulu-ukko, niin kekseliäs ja hupaisa. Niinok mikä piru ois…

– Mikä piru, Antti huudahti.

Ja siihen se tarina loppui. Mutta siitä päivästä asti ei Anttilas enää paholaisen nimeä konsanaan mainittu.

Äitinsä kertomaa tarinaa muisteli Irja Niskanen. Tarina julkaistu aiemmin Inkeriläisten viestissä 4/2001.

TAPAHTUMAKALENTERI

SUOMEN INKERI-LIITON OHJELMA KEVÄÄLLE 2019

Ilmoittajille

Tapahtumakalenteriin toivotut ilmoitukset tulee toimittaa toimitussihteerille lehden kakkossivulle ilmoitettuun aineiston vastaanottopäivään mennessä.

Inkeri-iltapäivien varsinainen ohjelma Inkeri kodissa (Käpylänkuja 1), alkaa totuttuun tapaan klo 14.00. Kahvia tarjolla klo 13.30 alkaen.

La 19.1. Puheenjohtaja emerita Alina-Sinikka Salonen kertoo muutamien matkalla olleiden kanssa syyskuussa tehdystä Inkerin matkasta, jonka kaukaisin kohde oli Venäjän (Velikij) Novgorod. Matkan pääjärjestäjänä oli Wiipurin Linnan Ritarit ry. Mukana oli 31 Suomen Inkeri-liiton edustajaa, matkustajia oli kaikkiaan 65.

La 16.2. Sukututkimuksen asiantuntijat tavattavissa Inkerikodissa alkaen klo 9.00.
Samana päivänä klo 14.00 VTM Ahti Kaisalmi esittelee pro gradu opinnäytteensä "Inkeriläisten paluumuuton valmistelu, motiivit ja toteutus suomalaisissa ministeriöissä 1990–1991".
Sukututkijat jatkavat tarvittaessa Inkeri-iltapäiväohjelman jälkeenkin klo 17.00 asti.

La 30.3. Liiton kevätkokous.

La 27.4. Toimittaja ja sosiaali- ja kulttuuriantropologi Lea Pakkanen esittelee Santeri Pakkanen/Lea Pakkanen/Meeri Koutaniemi työryhmän suunnitelman toteuttaa inkerisuomalaisten vaiheista kertova multimediainstallaatioprojekti.
Projektin tavoitteena on lisätä tietoisuutta inkerinsuomalaisten historiasta ja paluumuuton syistä ja seurauksista sekä pohtia inkerinsuomalaisten suhdetta Suomen historiaan ja suomalaisuuteen.

Hyvinkään Inkeri-kerho
Kokoontumiset seurakunnan aulakahviossa (Hämeenkatu 16) kello 14.
Kevään 2019 kokoontumiset: 6.1., 3.2., 3.3., 7.4. ja 5.5.

Tiedustelut:
Outi Mäkelä p. 040 708 1999 outi.makela@kolumbus.fi
Leila Salo p. 040 567 7065 leila.salo@hotmail.com
hyvinkaan.inkerikerho@hotmail.com

Lahden seudun Inkeri-seura
Kerhoillat joka kuukauden toinen maanantai alkaen kello 13 Luther kirkolla, osoitteessa Vuorikatu 37.
Kerhoiltojen kahvituksen sovimme vuorotellen jo edellisessä kokouksessa.
Kerhoilloista ja kokouksista tiedusteluihin vastaa
Inkeri Ojala 040 071 6727 inkeri.ojala@gmail.com
Lahden seudun Inkeri-seura ry tilinumero:
FI62 1298 3000 0247 22

Turun seudun Inkeri-seura
Beseda-teehetket Yhdessä-yhdistys ry:n tiloissa (Nisse Kavonkatu 3, Varissuo) parittomina keskiviikkoina kello 15.00 – 17.00.
Beseda-teehetkiä vetää Eero Pellinen. Tarkempia tietoja voi kysellä seuran puhelinnumerosta 045 6687628
Juhlatilaisuudet Varissuon kirkolla (Kousankatu 6), kello 14 alkaen.
Palvelupiste, Uudenmaankadulla on toistaiseksi lopetettu.
Terveys- ja sosiaalineuvontapiste tiistaisin klo. 10 – 12 (Kousankuja 5) ja torstaisin klo. 10 – 12 (Katteluksenkatu 1,Vuokko).
Muina aikoina neuvontaa saa seuran puhelinnumerosta.
Seuran uusi postitusosoite on: Lyydia Bazaleva(TSIS ry), Päivännousevanpolku 13 B 57, 20610 Turku.

Helsingin seudun Inkeri-seuran tapahtumia
Anitta Iline anitta@inkeriseura.com tai p. 050-565 9805
Työpajat järjestetään Karjalatalon Inkerikodissa (Käpylänkuja 1, Helsinki)
Tiedustelut Toivo Tupin p. 040 578 3894

SUOMEN INKERI-LIITON JA PENTIKÄISTEN SUVUN KULTTUURIMATKA INKERIIN 16. – 19.5.2019

Teemme toukokuussa matkan, jossa hakeudutaan muistorikkaille seuduille Inkerinmaalle. Professori Juha Pentikäinen toimii asiantuntijana, Alina-Sinikka Salonen matkanjohtajana. Vastuullisena matkan järjestäjänä on matkatoimisto Lähialuematkat - Russian Tours Helsingistä. Matka on puolihoidolla, mikä merkitsee, että illan suussa hotelliin saapuessamme syömme päivällisen ja aamulla ennen matkan jatkamista aamiaisen. Muusta ruoasta huolehdimme omakustanteisesti niin, että kullakin on mukana evästä omia tarpeita ajatellen.

Alustava matkaohjelma

Torstai 16.5.

Lähtö omalla bussilla klo 09.00 Helsingistä Kiasman edestä kohti Vaalimaata. Jos kuljettajan arvion mukaan on ajallisesti mahdollista, ajamme Porvoon Emäsalon kautta ja pysähdymme hetkeksi ”rannan hahmokiviä ihmettelemään. Sinnehän Tapani Löfving, Sippe ym. Kivekkäät päätyivät, ja heitä muistetaan yhä luolissa asuneina Steeneinä.” Rajanylityksen jälkeen poikkeamme Larin Parasken tyyssijoilla, siis Lempaalassa. Sitten käymme Memorialin perustamalla muistohautausmaalla Levashovossa, jonne on vuodesta 1937 alkaen tapettu ja haudattu yli 46.000 erilaisten vainojen uhria. Siellä on myös inkeriläisjärjestöjen pystyttämiä muistopatsaita. Illaksi tulemme Pietariin ja majoitumme hotelli Ladogaan, jossa meitä odottaa päivällinen.

Perjantai 17.5.

Aamulla katselemme Kelttoa. Mm. Likolammen kylässä käyntiä on toivottu. Sitten suuntaamme kohti Tosnaa, jonka maisemissa on Bendiko ozero eli Pentikäisten järvi.

Tosnan jälkeen palaamme Uljanovkan alueella oleviin Liissilän maisemiin ja etsimme Sablinasta matkanjohtajan synnyinkodin sekä Pogin, jota aiemmin kutsuttiin Lorvilaksi ja Kuninkaalan kylän.Illalla tulemme Gakkel Housiin Hatsinassa. Päivällinen odottaa.

Lauantai 18.5.

Nyt etsimme Novoselkistä Ambomaalle lähetystyöhön lähteneen Martti Rautasen syntymäkodin Tikanpesän kylässä. Viktor Hyyrönen kertoi käyneensä siellä useita kertoja. Hän kertoi, että kylään on opastinnuoli. Hän neuvoi kuitenkin ajamaan sen ohi päätietä n. 1 – 1,5 km, sitten oikealla jo näkyy muutaman sadan metrin päässä Tikanpesä.Pentikäinen muistelee Viron Inkerin Kallivieriä Viron itsenäisyysajan ”luvattuna maana”. Matkalla kuulemme, mitä tai kenet hän yhdistää tänne. Sitten ajammekin rajan yli ja katselemme Narvan muhkeaa kahden maan linnoitusta. Yövymme ja ruokailemme hotelli Ingerissä.

Sunnuntai 19.5.

Päivän ohjelma on vielä auki. Samoin puolihoitoon kuuluva ruokailu. Voimme myös tutkia sitä aineistoa, jota asiantuntijamme on pyytänyt ottamaan mukaan. Erityisesti Aale Tynni ja hänen perheensä kiinnostavat meitä kaikkia. Helsinkiin lähdemme Eckerö Linen laivalla, joka lähtee A-laiturista klo 18.30 ja on perillä Helsingissä 21.00.

Tervetuloa mukaan!

Alina-Sinikka Salonen, Juha Pentikäinen

ILMOITTAUTUMINEN, MAKSUT JA MATKAVALMISTELUT

Ilmoittautuminen

Voit ilmoittautua Suomen Inkeri-liiton kautta:

Alina-Sinikka Salonen, alinasinikka@gmail.com tai postitse: Metsäpurontie 17 D 58, 00630 Helsinki. Tiedustelut p. +358 40 7437 042. tai Sukuseurojen keskusliiton kautta:

Eine Kuismin, toimisto@suvut.fi tai postitse: Sukuseurojen keskusliitto ry, Sokerilinnantie 7 E, 02600 Espoo. Tiedustelut p. 09 43699 450.

HUOMIO: Kaikki maksut tapahtuvat Suomen Inkeri-liiton kautta, tilin no FI51 8000 1200 3063 64. Raha-asioita koskevat kyselyt: Tytti Piironen, tytti.piironen@kolumbus.fi tai p. +358 50 529 0756.

Maksut

Matkalle on laskettu 2 hintaa:

1. Jos matkustajia on 25 – 35, hinta on 400 €.
2. Jos matkustajia on 36 – 50, hinta on 380 €.

Ilmoittauduttuasi maksamalla ennakkomaksuna 150 € turvaat mukaan pääsysi.

Loppumaksu suoritetaan viimeistään 15.3.2019.

Molemmissa tapauksissa 1hh lisämaksu on kolmelta yöltä yhteensä 90€. Matkustaja, jolla ei ole viisumia, hankkii kertaviisumin, joka maksaa 72 €.

Matkavakuutus

Jos sinulla on voimassa oleva matkavakuutus, pyydä matkaa varten sellainen todistus, joka käy Venäjän matkalle. Jos sinulla ei ole vakuutusta, hanki se hyvissä ajoin ennen matkaa.

Passi

Tarkista, että passisi on voimassa puoli vuotta vielä matkan päättymisen jälkeen ja että se on ehdottoman ehjä.

Mistelin myyjä Hampurin joulumarkkinoilla. Kuva RMK

Lumen alle jääneet sienet sinnittelevät terhakkoina. Kuva RMK

Rauhaisaa joulun aikaa
ja mitä parhainta uutta vuotta 2019!

*

Toivottaa Inkeriläisten
Viestin toimituksen väki

